The New York Pub Lib
476 Fifth Ave

"VIENYBE LIETUVNINKU"
EINA KAS SEREDA
Brooklyn New York.
Prenumerata metams:
Suvienytose Valstijose $2.00
Europoje ir kitur $3.00
Kanadoje $2.50
Prenumerata mokama iš viršaus. Prenumerata metams skaitosi nuo laiko užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
Apgarsinimų kainų klauskite laišku:
J.J. Paukeztis ir K. Brazys
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

VIENYBĖ LIETUVNINKŲ

Visuomenės, literaturos ir politikos savaitinis laikraštis.

"VIENYBE LIETUVNINKU"
PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY.
Brooklyn New York.
Yearly subscribtion rate:
In the United States ... $2.00
To Foreign Countries .. $3.00
To Canada $2.50
Advertising rates on application.
Address all communications to the publishers:
J. J. Pauksztis & K. Brazys
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

Nr. 35. Brooklyn, N. Y. 28 d. Rugpjučio (August) 1912 m. Metai XXVII.
Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under Act of March 3-rd, 1879.

Ar reikia mūsų moksleiviams skirstytis?

Vos tik pernai mūsų pažangesnėji jaunuomenė, ypač moksleiviai, paketino organizuotis, tuojaus pasigirdo ir nelemtojo skirstymosi melodija. Da neturime organizuotos moksleivijos, bet jau turime skaldymosi dygius. Nelaiminga mūsų kultūros dirva! Tarsi joje tik usnies, arkliadančiai, dagiai ir varnalėžių kibučiai teauga; tie dagučiai į visas šalis pasičiaužę, baido kitus savimi ir baidos kitų, kad tik išsiskirstyti.

Tas aiškiai šiemet pasirodė, kada Valparaiso ir kiti moksleiviai pradėjo darbuotis apie inkūrimą savo bepartiviškos draugijos. Jiems tuojaus užbėgo kelią kiti moksleiviai, kurie, kaip girdėjome iš laikraščių, jau esą inkūrę savo draugiją. Šita draugija būsianti „katalikiška". Dabar reikės draugijos ir „protestoniškos", nes juk į katalikų draugiją nesutilps protestonų lietuvių moksleiviai, kurių juk taip gi yra. Dabar reikės draugijos ir socialistų, nes šitie lygiai baidosi katalikų, o narsiai žėgnuojasi nuo pirmeivių, kaipo „bepartiviškų".

Ir taip, mūsų moksleivijos medis dar neišaugęs ima šakotis, gumbuotis, šebergždėti, įsigyvęs jame trandis, kirmelės, vabalai, — nugrauš žievę, sutramdys jaunos gyvasties gliežmę, pasieks pačią šerdį, ims gadinti šaknis — ir medis turės nueiti puvėzdromis, padaręs sau ir mūsų tautystei tik vylių ir gėdą. Tokie tai bus vaisiai „partiviškumo", kurį pradėjo mūsų jauni vientaučiai, suorganizuodami savo katalikišką moksleivijos atskalą.

Mes nenorėtume, kad mus klaidingai suprastų. Lai nebus suprasta, kad mes katalikybę ar kokią-nors kitą religiją žeminame. Mes tik nurodome, kad religija yra labai be pagarbos valkiojama po politiką ir kitas kultūros rinkas. Katalikų tikėjimas ir be to jau yra ideališka draugija. Kam šitoje draugijoje dar reikia tverti kita draugiją — draugiją moksleivių? Tai jau gešeftas ir pažeminimas paties katalikų tikėjimo; tai išnaudojimas mokslo srities ir mūsų jaunų priaugančių laisvų piliečių.

Mes žinome, kokiais tikslais tai daroma. Dvasiškija kovoja su socializmu ir socialistais, kurie taip jau su pigum fanatizmu kovoja su religija. Del kovos su socialistais, kaipo atėizmo skelbėjais dvasiškija rengiasi priauklėti sau jaumą armiją, — todel ir pritraukia būrelius naiviškos ir nepatyrusios jaunuomenės prie savęs.

Bet kuo čia kaltas mokslas? Kuo čia kalta mūsų tauta, kuri del šitokio moksleivių išskirstymo į partijas turės neišpasakytą skriaudą nukentėti? Kuo čia kalta mūsų jaunoji, tik pražydusi gentkartė, kad ją padūkę partizanai ima į puses plėšyti ir čiulpti iš jų tryškantį syvą? Ar negalėtų klerikalai ir socialistai mėtyti ant vieni kitų perkūnus — vieni iš ambonų, kiti nuo gatvių kampų, o pasigailėtų mūsų jauno moksleivijos žiedelio ir paliktų jį nuošaliai nuo savo intrigų, vaidų ir tautos ateities nuodijimo?

Jųs, jauni moksleiviai, kurie pasiskaitę abejotino teisingumo straipsnelius „Ateityje", kur du kroatų katalikai moksleiviai rašo, būk katalikų moksleivių rateliai Kroatijoje esą išbujoję, — sutvėrėte ir pas mus atskalą, atminkite kokią nuodėmę padarėte prieš save, mūsų tautą ir mokslą! Jųs atminkite, kad mokslas ir jaunuomenė turi būti gry nai bepartyviški. Neužnuodykit savo širdžių ir gyvenimo. Augkite į vyrus, o tada pasirinksite sau kelius į partijas, kada subręsite. Nesidėkite sau į galvą kokių abejotinų pranešimų, būk tęn ir tęn yra katalikų moksleivių rateliai, — tai juk reikia ir mums jų. Pasižiūrėkite į didžiausias kultūrines šalis ir jųs rasite didžiausias, rimčiausias ir visų gerbjamas draugijas tik tarpe *bepartivinių moksleivių*.

Praėjusių ir dabartinių amžių praeitis mums parodo, kad mokslas niekados nepasiduoda jokioms sektoms, atskaloms ir partijoms; tuom labjau mokslas niekuomet neintelpa į rėmus kokios-nors religijos,— nors ir tokios ideališkos religijos, kaip religija krikščionių. Jeigu mokslas pasiliko liuosu pasaulio veikėju, tai ir moksleiviai turi taippat liuosi pasilikti. Jokiai partijai, jokiai religijai, jokiai atskalai negalima atiduoti ir paaukuoti priaugančios jaunuomenės. Tegul ji auga ir brėsta visai liuosutė, tegul savo protą auklėja mokslu, pavyzdžiais, prityrimais ir patim gyvenimu. Taip gražus, sveikas ir tiesus išauga jovarėlis, kada jo niekas nevaržo. Bėda jovarėliui, kada jis auga šalia klėties; kada į jį zulinasi karvės, paknisa šaknis kiaulės, o gaspadorius ir ber nai kabina jam ant šakos pavalkus ir mėšlinius kablius. Jis skursta ir kreivas, sukumpęs išauga. Nekabinėkime ir ant mūsų moksleivijos pavalkų, jeigu norime gerą gentkartę susilaukti, nedarykime jos luošа!

Mūsų jaunuomenei žvilganti yra ateitis tiktai griež tai bepartiviškose organizacijose. Jeigu kai-kurie mūsų šviesesni jaunikaičiai ir mergaitės koktėjasi dabar pasiplėtusio pseudo-materializmo, koktėjasi nešvarios linkmės tūloje dalyje mūsų laikraštijos ir gedime mūsų jaunuomenės, tai nėra reikalo del šito užsidaryti religiškose draugijose, kaip darydavo seniau vienuoliai, kurie bėgdavo į kalnus ir vienuolynus „nuo svieto pagundos". Kaip tik atvirkščiai turi būti. Turi mūsų jaunuomenė stoti į eiles liuosos pirmyneigos, turi studiuoti filosofiją, turi pastatyti savo jėgą prieš jaunuomenės gedimą, toje pačioje jaunuomenėje gyvendami. Nesišalinkite nuo žmonių už religijos aptvaro. Religija gera savu keliu. O jųs klerikalizme religijos nei ramumo nerasite. Nes religija ir klerikalizmas yra du skirti dalykai.

Pirmiausi ir paskutinė turi būti mūsų moksleivijos mintis: *būti laisvais ir nesiskirstyti į sektas, atskalas ir partijas...*

Peržvalga.

// **Lietuvaitė dailininkė.** „Lietuvos Žinių" N87 randame paminėtą apie janą lietuvaitę dailininkę. Tą žinia paimta iš rusų laikraščio „Siev. Z. Slovo" N2903 Štai kaip apie lietuvaitę dailininkę rašo:

„Liepos 14 d. Maskvos dailininko Pavlinovo ir d-ro A. Frenkelio rūpesniu Badenveilerio kurorte buvo suruošta Vandos Didžiulytės paveikslų paroda. Tai 7 metų mergaitė lietuvaitė, čia-pat gimusi ir nepaprastai anksti parodžiusi savo nemenką dailininkės gabumą. Štai ką rašo apie ją vokiečių laikraštis „Kurzeitung fur Badenweiler": Vanda D. — 7 metų mergaitė jau keli metai, kaip serga. Tik prieš 4 savaites ji pirmu kartu gavo aliejinių dažų ir teptuką, ir su nepaprasta jiega pasirodė jos talentas. Ji tepa ne tik tai, ką mato prieš save, bet ir tveria iš savo fantazijos bei atminties mažus paveikslėlius, taip aiškiai išreiškiančius to kūdikio dailės jausmą, kad užmiršti, jog prieš save matai vaiko darbus". Paroda buvo gana turtinga — išstatyta daugiau šimto paveikslų. Iš jų 41 tepti aliejiniais dažais, o kiti — pastelis, grafika ir akvarelis. Nekalbant apie svarbumą parodos dailės žvilgsniu, ji, kaip rašo tas-pats vokiečių laikraštis, turinti ir medžiaginiai sušelpti sergančią dailininkę, jos sveikatos sustiprinimui ir tolesniam dailėje lavinimuisi. Viešėję Badenveilere rusų dailininkai rudenį mano tokią pat parodą surengti Peterburge ir Maskvoje".

Linkėtina, kad ir lietuviai dailininkai pasirūpintų kuo galėdami, apie Vandos Didžiulytės, kaipo dailininkės likimą.

*

// **„Daili etika, rimtas argumentavimas, ir gera logika."** „Kovos" N33 „Apžvalgoje" randame taip labai puikų dalykėlį, kad jokiuo būdu nesusilaikome to dalykėlio necitavę. Ir pridūrsime, jog tasai dalykėlis labai gražiai apibudina „Kovos" apžvalgų autoriaus etiką ir jo rimtą argumentaciją. Štai tasai dalykėlis:

„Draugo" redaktoriui. „Draugo" redaktorius kun. Kaupas apsirūpina visais progresiviškais laikraščių redaktoriais ir tam tyčjuos iškolioja, kam be dievo redaguoja. Jis gi pats tai geras redaktorius, kad užpildo „Draugą" savo **nedakeptomis** polemikos ir **žioplomis** (mūsų pabraukta) pastabomis.

Tiktai tas patikės „Kovos" apžvalgininko žodžiams, kuris neskaito „Draugo" ir niekuomet neskaitė to laikraščio „Redakcijos Pastabų". Pasakymas, kad „Draugo" polemikos **nedakeptos** ir kad jo pastabos **žioplos**, juk tiek tereiškia, kiek užsimanusio pakreipti iš pietų ateinančią vėjo srovę ir iš viso vieko prieš ją pučiančio.

Toliau, tame pačiame „Kovos" num., straipsnelyj „Didelis skirtumas", p. Chicagos Patrijotas, persergėjęs visus darbininkus, kad nejieškotų išganymo nei pas republikonus, nei pas demokratus, pasako, kad ir lietuvių laikraščiai, kurie biznio tikslu leidžiami, neparodą, nepaaiškiną — kas darbininką žmogų skaudžia ir išnaudoja. O tie, biznio tikslu leidžiami laikraščiai, tai šie: „Vienybė Lietuvninkų", „Lietuva", „Tėvynė", „Katalikas" ir „Draugas". Taigi, gera p. Chicagos Patrijoto logika. Jisai turbūt užsimerkęs: ir eina užsimerkęs ir laikraščius skaito užsimerkęs. Kitaip ir negali būti. Nesa, rodos, kiekvienas žino, jog „Tėvynė" leidžiama lietuvių organizacijos, Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, ir leidžiama tos organizacijos reikalams, o ne biznio tikslu. Taipgi ir „Draugas" nėra leidžiamas biznio tikslu. Nudien jis yra Susivienijimo Liet. Rym. Kat. Am. organu, ir be to šelpiamas keleto ar keliolikos lietuvių kunigų. Jeigu „Draugą" leistų biznio tikslu, ar-gi šelptų jį kiti kunigai? Matoma, kad p. Chicagos Patrijotas net to dar ligi šiol nedažinojo...

*

// **Ir-gi poeta!** P-nas Pranas, kerštu užsidegęs, kam Dr. Jonas Šliupas išdrįso skelbti ir nudien dar skelbja žmonėms apie krikščionių, žinoma, ir katalikų Bažnyčios dogmų klaidingumą, gieda jam „pagarbos hymną", kuris tilpo „Draugo" N33. Štai tos eilepalaikės:

Netikras pranašas.

Šliupas veiklus, dirb' nesnaudžia;
Žioplių susitelkęs gaują,
Į juos bedievybę spraudžia.
Ir dar ką jiems pranašauja:
„Dešimčiai metų praėjus,
Nebebus bažnyčių pas jus".
Bet gi Šliupas apsigavo,
Net savuosius suvadžiojo.
Apgaulingai pranašavo,
Nes, kaip sakė, nesistojo.
Po tam laikui vietoj vienos
Bažnyčios nuolat dauginas.
Pranas.

Kad priparodyti, jog bažnyčių skaičius didinasi, tyčia padaryta ir rimo paklaida. Patartume p. Pranui būtinai tą paklaidą pataisyti. Pataisius pagal „vienos" ir „dauginos", bus ir rimas taisyklіškesnis ir šiokia-tokia logika.

Be to, reikia pažymėti, jog šitoje p. Prano „poezijoje" apsireiškia dideliausis jo vienpusiškumas. Mat, kuningams, tai daleistina, anot jo, „žioplių gaują susitelkus", skelbti tai gaujai savo pranašavimus, o d-rui Šliupui — tai ne. Ir tai, mes nenorėtume tikėti p. Pranui, kad d-ras Šliupas norėtų turėti reikalą su „žioplių gauja". Geriausia kai žioplius, pasak vokiečių poetą Goethe, palieka „jų pačių žioplumui".

// **Iš Petrausko veikimų.** Gerb. mūsų kompozitorius M. Petrauskas mums rašo: „Kupiškyje koncertas neįvyko, nes vietinė valdžia neleido; bet visgi Kupiškyje koncertas bus tikrai ir sugrįšime tęn 15 rugpjūčio. Linkavoje koncertas labai pasisekė, nors oras buvo baisiai bjaurus: perkūnavo, žaibavo ir lietus lijo per visą koncertą — tačiaus žmonių buvo pilna. Trečdalis buvo žydų, gera dalis latvių, apie 20 kunigų; o lenko, tai beveik nei vieno nebuvo; visi kiti lietuviai. Vietinis mokytojas, nors ir rusas, neišpasakytai geras žmogus, pavedė mokyklą, kadangi dvarninkas, kur paprastai vakarai būna daromi, savo būto mums nedavė. Iš dailės pusės koncertas irgi labai nusisekė. Dainuota buvo lietuviškai visas programas, tik „bis" buvo vienas rusiškai ir vienas itališkai. Šiandien (21 liepos) vakare bus koncertas Panevėžyj; ryt varduvėsna, kadangi artisčių Neimaniučių motinos varduvės — turime pagerbti už leidimą dukterų tokion sunkion „turnee" (kelionėn). — Yčas Martinas mūsų impresario; labai gerai visur moka apsisukt ir kas reikia padaryt. Turiu dar paminėti, kad M. Yčo šį metą yra statoma kandidatūra į Valstybės Dūmą. Gabus vyras ir galima daug ko gero nuo jo tikėtis. — **Mikas**".

Politikos savaite

MEXIKA. Šiuom sykiu revoliucionieriai pasijuto gana sunkiai pralaimėję. Šią savaitę jie būriais apleido savo sostapilę miestą Zuazer, o ant jų ingyventos vietos intraukė 7000 valdžios kareivių. Su paskutiniu traukiniu skubinai pabėgo sukilėlių vadas, generolas Orozco, pirmiaus paliepęs sudeginti visą karišką amuniciją. Kokion pusėn dabar Mexikos revoliucija pakryps, nei akylus politikos žinovai negali nuspėti.

TURKIJA. Nesenai paėjo paskalas, jogei Europos viešpatystės ketina padaryti „senam ligoniui", tai yra Turkijai naują operaciją. Sulyg šitos operacijos taip išeitų: Turkijos centralinė valdžia tampa susiaurinta, o visoms mažesnėms šalelėms sugrąžinta autonomija. Tokiu būdu neramioji Albanija, Macedonija ir kitos buvusios po Turkija tautelės ingytų savo seimus, o pati tikroji Turkija pasiliktų tiktai aplinkui Konstanapolį. Visas šitas šalis, iki jos sustiprės, prižiūrėtų Europa. — Ar tas išsipildys, dar nežinia. Bet apie Turkijos padalinimą ir apgyrimą krikščionių nuo mahometonų Balkanuose, kalbos jau vaikščioja. Dabar Austrijos svetimų reikalų ministras, gr. Berchtold, bandąs sužinoti: ar visos šalis ant šito projekto sutiks.

Pakol kas, turkai da ruošiasi į karę su juodkalniečiais. Ant Juodkalnio rubežiaus sutraukė daug kariuomenės ir jau įvyko keletas susirėmimų. Regimai „senas ligonis" da nesutinka ant jam siūlomos operacijos.

VOKIETIJA. Ant galo vokiečių monarchijos paliovė baidytis kitų šalių šešėliais. Nieko kito mat ir nebelieka, kaip atsidėti tik ant savo pajėgų — ar truks ar pliš. Tokią vokiečių politiką — „Nesibijokime!" — apskelbė šią-nedėl Viennos dienraštis „Reichpost", kuris yra austrijokų karalaičio Franco-Ferdinando organu.

Priežastis tokio pasidrąsinančio klyksnio buvo šiuo laiku atsilankymas francūzų ministrų prezidento Poincare į Peterburgą. Rusų valdžia francūzų didžiūną nešiojo beveik ant rankų. Slapti liežuvėliai nešioja padidindami iki pilkalnių visokias paskalas, kad Rusija ir Francija padarė „baisiai stiprų sąryšį", kad bandys spausti vokiečius, kad ir tt. Del šitos priežasties austriokų princo laikraštis sušuko garsiai į visus vokiečius: „Nesibijokime!" Nurodo, kad atėjo laikas Austrijai ir Vokietijai sunerti alkūnes ir atremti jomis į abi kaimykas (Franciją ir Rusiją), kaip geriems vokiečiams ir priguli.

BULGARIJA. Ir baisi karė ir negalima be jos apsieiti — taip nutarė didžiuma bulgarų piliečių, kurie rugpjūčio 12. buvo surengę savo sostapilėje Sofijoj milžinišką susirinkimą ir prieš viso svieto akis išnešė triukšmingą protestą prieš Turkiją. Tai buvo delei atsitikimo Kočanoje, kur mušeivos turkų kareiviai įsigrūdo per rubežių ir narsiai išskerdė 140 nekaltų bulgarų, vien delto, kad jie krikščionis, o ne turkai. Bulgarai padarė negirdėtą patriotišką demonstraciją: tą dieną jie uždarė namus ir krautuves; minios žmonių vaikščiojo po gatves, skambinant cerkvėse varpais. Ant pleciaus priešais katedrą kalbėtojai perkūnijas svaidė ant turkų valdžios už engimą bulgarų, gyvenančių Turkijos ir Macedonijos parubežiais. Minia iš 20,000 žmonių priėmė rezoliuciją, kad Bulgarijos valdžia tuojaus pareikalautų iš Turkijos užganėdinimo už skriaudas, nors prisieitų su palaidūnais turkais ir karę iškelti.

VENGRIJA. Kroatų tautinis ir revoliucijinis judėjimas da karščiau tapo pakurstytas per vengrų valdžią, kuri leido Kroatijoje besąžiniškai viešpatauti savo vietininkui Cuvaja. Dabar per Cuvajo priežastį tapo mirčiai pasmerktas kroatų patriotas, studentas Uka Jukica, ir kiti septyni ilgam kalėjimui. Juos pasmerkė už pasikėsymą nužudyti vengrų karaliaus vietininko Cuvajo, mieste Zagrziebia. Cuvajo čionai yra kroatų taip neapkenčiamas, kaip Finlandijoje rusų generalgubernatoriai, nes Cuvajo kroatus slėgia ne tik politiškai, bet ir begėdiškai išnaudoja savo valdžią: jisai savo giminėms visur skiria pelningas vietas, o patsai sau krauna turtus, ką tik galėdamas iš kroatų žemės išplėšti. Pasmerkimas mirčiai Jukico iššaukė po visą Kroatiją piktus bruzdėjimus. Tik sutraukus į miestus kariuomenę nedaleista buvo prie kraujo praliejimų. Bet ar ilgai dar vengrams seksis kroatus engti ir jų nuoskaudų negirdėti, laikas parodys.

Iš Lietuvos.

SKEMONIS, Trakų pav. Pas mumis kaime yra daugybė girtuoklių. Visai nesenai parėjo namo girtas iš miestelio A-kuč. ir susibarė su žmona, kad nėra ko valgyti. Matai, žmona nebuvo ryto nieko išvirusi. Tai vyras pradėjo dūkti, peštis, išsivijo laukan ir dalgiakočiu pradėjo mušti. Dalgiakotis lūžo, žmona pargriuvo, bet to negana — da pargriuvusią primušė. Dabar ji nebegali nieko dirbti. Tai girtuklybės vaisiai. **An. Bag.**

VALDEIKIŲ SOD., Pan. pav. Liepos 6 d. nakties metu ganė naktiguoniai arklius ir gulėjo sugulę apie ugnį. Vienas bernų turėjo revolverį, pradėjo jį krapštinėti, vartyti. Revolveris netyčia išsovė į priešais gulintį 18 metų vaikiną Tin-ką. Tas nesulaukęs rytmečio mirė, o kaip pjaustė atrado, kad šuvis pataikė kulšėn ir apsistojo ties pažastimi. Šovusis pabėgo Amerikon, velionis buvo samdininkas — dirbininko sūnus. **N. N.**

ŽEMAIČIŲ KALVARIJA, Telšių pav. Šiemet į didžiausius Žemaičių Kalvarijos atlaidus buvo atėjusios dvi parakvijos: nuo Sedos ir Viekšnių — viso labo pusantro tūkstančio žmonių (jų tarpe 50 iš Liepojaus). Visi keliauninkai dėjosi po 25 kap., o procesijoje dalyvavusieji mokėjo po 1 rub. Sediškių piningai eis baldakimui pirkti. Viekšniškiai nemažai prisivargino: atėję 6—7 mylias Kalvarijoje gavo ant plikos žemės (šventoriuje) nakvoti, tiktai brangiau mokėjusios moterįs buvo įleistos klioštoriaus karidoriun. Moterėlės nors daug padėjo sveikatos, bet nesigaili. Vyrų visai mažai ėjo Kalvarijon.

N. N.

VILNIUS. Giedraičių byla. Liepos 24 d. apskričio teismas svarstė Giedraičių parapijos (Vilniaus pavieto) valstiečių bylą. Du tos parapijos valstiečiu lenku buvo kaltinamu už tai, kad jie vaikštinėję po žmones ir prikalbinėję užsirašyti lenkais. Berašinėdamu jiedu bauginę žmones, melagingai pasakodami, kad jeigu pasiliks bažnyčioje lietuvių kalba, tai bažnyčia būsianti uždaryta, katalikai turėsią priimti pravoslaviją, pamaldas laikysią stačiatikiai rusų kalba ir būsianti, baugino jie, vėl įvesta baudžiava. Parašus jie rinko, kad parodyti, jog Giedraičių parapijoje gyvenanti tiktai lenkai. Kuningų vyriausybė tai pastebėjusi, būtų uždraudusi toje bažnyčioje lietuvių kalbą.

Vieną iš tų dviejų kurstytojų teismas nuteisė 7 paroms kalėjimo. Kitas išteisintas. **S.**

PASVALYS, Pan. pav. Štai kaip elgiamasi mūsų kuningų. Sausio 29 d. š. m. „Blaivybės" skyriaus visuotinas susirinkimas nutarė intaisyti bažnyčioje vėliavą ir tam tikslui išrinko komitetą. Tas komitetas rūpinosi piningų surinkti ir vėliavą nupirkti. Komitetui padėjo keletas skyriaus narių, ir tokiu būdu surinkta apie 100 rub. Vėliavai suderėjo 150rb. Tam trūkumui papildyti komitetas sumanė štai ką: kiekviena mergina, kuri nori nešti vėliavą, turi užmokėti 5 rub. Tuojaus atsirado 10 merginų, kurios davė po 5 rb. ir įsitaisė tam tikrus rūbus. Turiu pažymėti, kad klebonas žinojo, kurios merginos ruošiasi nešti tą vėliavą. Bet štai prieš patį Šv. Joną klebonas pasakė, jog dviem merginom esą negali nešti, todel kad jos buvo nuėję gaisrininkų dr-jos gegužinėn ir tenai dainavę dainas, žaidę tautinius žaislus. Nieko nemanau sakyti apie klebono „paliepimą", bet tiktai noriu pasakyti, jog vėliavai pirkti ir prižiūrėti buvo išrinktas komitetas, kuris turėjo teisę priimti piningus ir taip-pat turi teisę prašalinti, jei mato, kad prasikalto. Žmonės kalbą, kad klebonas žadąs visus prašalinti nuo bažnytinių apeigų, kurie tiktai dalyvaus kokiame nors viešame ar slaptame (jei suseks) pasilinksminime. Visuomenė piktinasi. **J. Zop.**

PINEVO VAL., Pan. pav. Liepos 6 d. buvo sušaukta valsčiaus sueiga. Buvo išrinkta du vyru-kandidatu pavieto komisijon. Mūsų apylinkėje siaučia Sibiro maras, labjausia taja liga serga arkliai. Yra tokių ūkininkų, kurių visi arkliai išgaišo. Taigi sueigoje kalbėjome, kad būtų kas padeda rūpintis gyvulių gydytojui. Tam tikslui išrinko du vyru: P. Mar. iš Utos kaimo ir J. Jan. iš Karšinaukos, be to jiems da išrinkta du padėjėju. Išrinktieji vaikščios po Pinevo val. kaimus ir dabos, ar nėra susirgusių gyvulių. Jei kur susirgs koks gyvulys ir visi pripažins, kad maru serga, tai tuos gyvulius pakas žemėsna. Bet, pirma negu pakasti gyvulį žemėsna, bus šaukiami liūdininkai vyrai, kurie apkainuos, kiek jis vertas. Nuostolius, girdėti, valdžia žadanti atlyginti. Žadąs atvažiuoti iš Peterburgo gyvulių gydytojas, kuris pamokys tuos gyvulių prižiūrėtojus, kaip išrodo liga. Paskum buvo kalbėta apie tilto pataisymą ant Smilgių kelio. Matai, tą tiltą taiso du valsčiu. Šiais metais taisė Pinevo val. ir pataisymui sudėjo 75 rub.; pataisyti buvo apsiėmęs P. M. Bet kada filtas buvo jau pataisytas, tai P. M. pasirodė, kad jisai mažai paėmęs už pataisymą. Sueigą prašė pridėti ligi šimto rb. Žinoma, be margaryčių neapsiėjo — ar-gi buvo kada su jomis vėlu. Magaryčių pastatė degtinės, silkių ir kepalą duonos. Susirinkime vyrai ir nubalsavo pridėti. Pastebėtina, kad magaryčias gėrė ir tie, kurie buvo priešingi pridėti. **Jurių Smiltis.**

(„Liet. Ukin.")

Senovės liekanos. Vilniaus archeologijos komisija uoliai seka ir surašinėja visas, darant kanalizaciją, iškastas senovės liekanas. Kiek toliau žadama išleisti tam tikrą tų senovės liekanų albomą, kas beabejonės būtų labai svarbu.

Da apie gelžkelį Lietuvoj. Gauta žinia, kad vyriausybė jau leidusi gr. Palenui, kun. Livenui ir Bekmanui ištirti, kuriomis vietomis geriausia būtų pratiesus **gelžkelį iš Panevėžio į Bauską** (Kurše). Kad tik ir šį kartą taip nepasibaigtų vien tyrinėjimais.

Vilniuje pirmon kurijon intraukta 2500 žm. (namų ir prekybos-pramonijos įstaigų savininkai); antron gi kurijon — apie 10.000 žm., rusų kurijon — apie 4.500 žm. Čia neskaitomi būtų nuo mininkai, kurie nemoka jokio mokesčio. Šių pastarųjų jau padavusių savo pranešimus intraukta vos 1200. Išviso gi tokių būtų nuomininkų esama Vilniuj 18.000.

Rinkėjų apsileidimas. Iš visos Rusijos eina žinios kad visuomenė visai nesirūpina rinkimais. Veikia ir smarkiai darbuojasi vien šventikai (popai), kurie nori daugiausia dvasinių (popų) pravesti 4-tojon Dūmon.

Kada bus rinkimai? Girdėtis, būk rinkimų rakas jau paskirtas. Valstiečiai rinks ingaliotinius nuo rugsėjo 15 d. iki spalių 1 d. Gubernijos rinkimai prasidėsią spalių 10 d. Rinkėjų surašai Europos Rusijoj turį būti apskelbti vėliausia rugpjūčio 6 d., Lenkijoj gi ir Siberijoj iki rugpjūčio 1 d.

MARIAMPOLĖ. Liepos 22 rugpjūčio 4 d.) Mariampolėje buvo pirmasai Gabijos vaidinimas ir pirmasai jos šeimyniškas vakaras. Vaidino — „Rūtų vainiką" — K. Puidos kruviną pasaką — dieną 4 val., gi šeimyniškas vakaras (deklamacijos, choras, instrumentų muzika, žaislai ir šokiai) nuo 8 vakaro val. **Valdyba.**

ROKIŠKIS. Laisvės metų obalsis... Nesenai teismas nuteisė vietinį, girtuoklį Snarskį 6 mėn. kalinių rotosna, Matai, jis 1905 m. norėjo įsiveržti monopolin. Tuomet del jo galvos keletas visai nekaltų žmonių: jam besiveržiant kareiviai (tuomet buvo Rokiškyje) šovė: 4 valstiečius (1 moterį) mirtinai nušovė, o vieną sužeidė, kuris paskum numirė. Patsai gi Snarskis tuomet buvo išsigelbėjęs.

Augšt.

NAUMIESTYJ, Suv. gub. berželio 24 (liepos 7) d. buvo pašventinti pravoslavų cerkvei pamatai. Tam reikalui surinkta apie 25,000 rub. Pakviečiamų laiškų piningus aukauti buvę išsiuntinėta apie 78.000. Cerkvė žada būti pastatyta apie liepos 1 d. 1913 m. Tada nuo ateinančių metų nebus jau nei vieno pavieto miesto Suvalkų gub. be cerkvės.

Vilniaus lietuvių vartotojų drja „Vienybė". Šiomis dienomis antrą jau kartą bus induotas gubernatoriui prašymas leisti Vilniaus lietuviams vartotojų draugiją inkurti. Kiek skaitytojai žino, keli mėnesiai atgal toks lietuvių prašymas buvo atmestas, nepaaiškinus jokių tam priežasčių.

Prie prašymo pridėta du normalių įstatų ekzemplioriai. Pasirašė: J. Vileišis, kun. P. Kemešis, M. Sleževičius, A. Smetona, D. Malinauskis. Vartotojų draugija vilniečiams senai jau reikalinga.

ŠIAULIŠKIAI, Mar. pav. Čionai valdžia atidaro naują mokyklą. Mokytoju, kaip girdėti, esąs paskirtas dabartinis Šilavoto mokytojas — Dlugauskas. Namas mokyklai da nepastatytas. Ligi kas bus, vaikus mokina vieno ūkininko seklyčioje. **Rtn.**

Žemaičių Kalvarija, Telšių p. Kun. Gugis ir šiemet buvo atvažiavęs Žem. Kalvarijon su savo mediniais kryželiais, nuo griaustinio pagelbinčiais. Liepos 8 d. po sumos prie didžiojo altoriaus atsistojęs šventino moterims tuos perkunsargius.

Delko išmintingesnieji kuningai, buvusieji atlaiduose, nepartariate savo tamsesnio brolio? Ilgainiui jis, rasi, pradės šventinti karvėms juosteles (nuo ligų), kaip tai darė šios vietos dominin-konai. **N. N.**

PAPILĖ, Šiaulių pav. Spėjo tiktai kuningų laikraščiai pagarsinti, kad „tikri" katalikai labjau privalo jaunuomenę daboti, tuojaus ir kuningija atsiliepė pamokslais. Liepos 1 d. štai koki išgirdau pamokslą mūsų kamendoriaus. Visos, girdi, pasaulio knin-gos dalijasi į tris dalis:

Pirmos dalies knin gos: romanai, bedievių kningutės ir laikraščiai, kurie platina bedievybę. Antros—pasakų kningos, jos gaišina laiką. Trečios dalies knin-gos: dvasinio turinio, jos visų geriausios, atveda tikran kelian. Girdi, parvažiavę iš Amerikos arba šiaip mokiniai, prisiskaitę bedieviškų kningučių ir laikraščių, pučiąsi, mano „augštus" esą, žemina žmones ir kuningus. Taigi tėvai, pamatę savo vaikus parsinešusius bedieviškų kningučių ir laikraščių, turi bausti juos ryk-štėmis ir atėmę kningutes su laikraščiais sudeginti juos. Be to buvo draudžiama dėtis į „svietiškas" draugijas: prisidėjusieji patįs žūstą ir savo draugus vedą pražūtin. Kuningėlio, matyti smarkaus besama: kuningų laikraščiai paklydusias „aveles" pataria išpažinties varyti, o jisai ir rykščių nesigaili. Jo dr-gas J. V.

VILNIUS. Valsčiaus „ponus" žadama teisti uždarytomis durimis. Kaip rašo „Utro Rossii", vidaus reikalų ministerijai pareikalavus, teismų ministeris pasiuntęs pavietų teismų (sjezdų) viršininkams paliepimą teisti valsčiaus „ponus" uždarytomis durimis. Mat, tuo būdu norima valdžios garbę apsaugoti.

Pravoslavų pamaldos lietuvių kalba. Lietuvių laikraščių cenzorius A. Jaroševskis, kaip jau esame pernai rašę, inteikė Vilniaus pravoslavų vyskupui Agafangetui memorijalą apie pamaldas lietuvių kalba Lietuvos pravoslavų bažnyčiose. Tą memorijalą vysk. Agafangelas buvo inteikęs Sinodui, kurs tam sumanymui pritarė ir pavedė vysk. Agafangelui kuoveikiausia jį įvykinti. Kol kas nutarta išversti lietuvių kalbon Šv. Jono Auksaburnio „liturgiją". Tam tikslui g. A. Jaroševskiui pavesta sudaryti tam tikrą žinovų komisija. G. A. Jaroševskis pažadėjo visa tai padaryti.

Synodas rinkimų reikalais. Deklaracijos, kurią Synodas buvo žadėjęs išleisti delei rinkimų klausimo, nebūsią. Užtai Synodas pranešė visiems pravoslavų vyskupams ir šventikams šit ką: **vyskupai gali būti renkami Dūmon tik Synodui leidus, šventikai — tik vyskupijos vyriausybei tikus ir palaiminus.** Kaip sakant, šventikus ir vyskupus rinks ne žmonės, bet vyskupijų vyriausybė arba pats Synodas skirs. O tai ne ką kitą reiškia, kaip rinkimo teisių susiaurinimą arba panaikinimą.

Kauno gub. kuningija rinkimų reikalais. Teko girdėti, kad Kauno vyskupas Cirtautas žadąs išleisti tam tikrą cirkuliarą, liepiantį kuningams stropjai dalyvauti rinkimuose ir visuose valsčiuose rūpintis pravesti kuningams nuolankius rinkėjus.

KAUNAS. Atvyko naujai paskirtas gubernatorius A. Kulomzin ir lanko visas žymesnias miesto įstaigas.

ŽAGARĖ, Šiaulių pav. Pas mumis šiais metais vagių giltinė pasidarbavo — du arkliavagiu papjovė. Pirmą — Dijoką rado prieš Velykas užmuštą Gružaičių sod. galolaukėje — krumuose. Antrą — Balčiūną iš Tarbučių sod. liepos 3 dė rado Puikių sod. lauke krūmeliuose. Šį pastarąjį rado žemėmis apkastą. Arkliavagių pas mumis esama nemažai.

Žižė.

(„Liet. Žin.")

SEIRIJAI, Suv. gub. Pranešą, kad sudegęs visas Seirijų miestelis. Nukentėję labjausiai žydai, kurių Seirijų miestelyje buvusi dauguma. Seirijų mūro bažnyčia pastatyta dar 1598 m. kuningaikščio Jurgio Radvilos. Ar ji sudegė, ar išliko — tikrai nežinia.

KARALIAUČIUS, Prūsų Liet. Karaliaučiaus universiteto profesoriaus, žinomojo lietuviams, p. Bezzenbergero rūpesniais steigiamas čia „tautų gyvenimo muzėjus", vokiškai „Freilicht Muzeum". Steigiamas jis pagal Skaureno muzėjaus (ties Stokholmu, Švedijoje) pavyzdį. Tasai muzėjus rodysiąs kaip kurios tautos gyvena namieje, paprastose aplinkybėse. Tasai muzėjus būsiąs tai didžiausias parkas, kuriame būsią pristatytų visų tautų pirklių ir tt. Lietuviai turėsią keletą savo pirkių šiaudiniais stogais. Šiaudais Prūsų Lietuvoje nebedengia jau nuo XVIII. amžiaus pabaigos, todel vokiečiai ypač stebiąsis tomis lietuvių pirkiomis, kurios jau statomos.

Lietuvių pačiame Karaliaučiuje yra jau apie 200 žm., daugiausiai kareivių.

Rinkimai VI-ojon Dūmon. Kaunas. Pirmojoj miesto kurijoj yra 993 rinkėjai: 72 **lietuviai** 82 lenkai, 836 žydai ir 2 totoriu. Rusų kurijoj 1004 rinkėjai: 761 stačiatikiai, 194 liuteriai ir 46 senatikiai. Antroji kurija dar nesurašyta. Spėja, kad antrosios kurijos rinkėjų būsią išviso daugiau, kaip 6.000.

— **Panevėžys.** Pirmosios kurijos rinkėjų susirašė 250 krikščionių, 697 žydai; antrosios kurijos: 627 krikščionis ir 788 žydai.

Panevėžio apskrities miestelių sąrašus, kaip rašo „K. L.", vedę žydai, todel sąrašuose esą neįrašyta daug krikščionių.

— **Šiauliuose,** 1-mon kurijon įsirašė išviso 1037 žm.: 735 žydai, 275 **lietuviai** ir 8 lenkai; 2-on kurijon — 2008 žmonės: 1285 žydai, 624 **lietuviai,** 74 lenkai ir 27 latviai.

— **Telšiuose** 1-mon kurijon įsirašė išviso 298 žmonės: 272 žydu, 15 **lietuvių** ir 11 lenkų; 2-on kurijon įsirašė 1302 žmonės: 1129 žydai, 125 **lietuviai,** 30 lenkų, 15 latvių ir 3 gudai.

Del žinių laikraščiams. „Rieč" praneša iš Vilniaus, kad vidaus reikalų ministeris įsakęs gubernatoriams jokiuo būdu nebeduoti iš valdžios įstaigų jokių žinių bendradarbiams. Tatai esą jau pranešta visiems valdininkams.

Koleros laukiant. Kadangi kolera pasirodė jau Vitebske, Vilniaus gubernatorius patarė miesto valdybai pasirūpinti, kad prisiruoštų sutikti koleręą. Iš Vitebsko ji galinti gana lengvai persimesti ir Vilniun. Miesto taryba tuojau sušaukė miesto sanitarų komisijos ir miesto gydytojų susirinkimą. Susirinkusieji nutarė priruošti kolerininkų ligoninę Žvėryne, laboratoriją ligų užkrėtalams ištirti ir dezinfekcijos kamerą. Be to, nutarė parsigabenti iš Peterburgo koleros skiepus.

Teismas. Spalių 17 d. Vilniaus teismo rūmai svarstys Vilniaus šv. Jokūbo klebono kun. Jasinskio ir kun. Sangailos, Sokolkos dekano, bylą. Juodu kaltinamu, kad kursčiusiu žmones prieš marijavitus.

VIDIŠKIS, Viln. gub. Vietinis dvarininkas p. K. išrado, kaip galima dveji metai rugius pjauti, vieną kartą tepasėjus. Tik reikią pirmais metais ilgai nepjauti, kol dirva pribirės pilna grūdų. Paskui, rugius nupjovus, negiliai aparti ir kitą metą vėl bus rugiai. Pernai taip ir padarė. Antrieji rugiai, vėjelio pasėti, išaugo, tik retoki. Reikės gal kiekvieną varpą skyrium rankioti. Užtat duonutė bus skanesnė.

Valstiečiai čia dar gudresni. Pamatę suirus pono telefonui tarp Ignalino ir jo dvaro, revoliucijonierių būdą pasekę, ėmė griauti stulpus ir grobstyti telefono vielas. Niekam jokios skriaudos. Vyriausybė nesikiša, ponui nuostolio nėra, nes ir taip telefonas senai jau nebeveikia, visi gi Vidiškio parapijos vežimai ingijo naujas atsėjas. Ar gi ne tiesa, kad gamtoje niekas nežuva.

Tarp kuningo ir pono iškilo indomi byla. Kuningas nuo seno, (bene nuo 30 metų) turėjo daržą. Ponas kaž-kaip tarp lysvių kuningo daržo įsisodino savo vaisinius medžius. Kuomet ir kaip tai atsitiko, apie tai Vidiškio kronikos tyli. Tik visi žino, kad ant vieno žemės ploto du yra šeimininku. Ponas išdavė žydui vaisius nuomon. Kuningas padavė žydą teisman, kam jo daržą mindo ir jam nuostolius daro. Pagalius, kuningas teisingai pradeda akersnoti ir į vaisinius medžius, kurių šaknis iščiulpia žemės sul-

tis, taip reikalingas kuningo javams, ir kliudo dirbti žemę, kurių šakos neprileidžia prie žemės ir javų saulės spindulių. Byloms matyti nebus galo.

Tai tokios pas mus naujienos. Oi! dar viena. Pražuvo visi Vidiškio parapijos vyrai. Tiesą pasakius, ne kiek jų čia ir tebuvo. Šiaip ar taip, liko tik gražioji lytis. Visi kaltina kaž-kokią burlokiją. Tikisi, kad rudenį vėl atsiras. **K.**

Baisus viesulas. Grapienės Jezierskienės Pabirkės dvarą aplankė baisiausias viesulas. Viesulas sugriovė tvartus, kurie begriudami užmušė piemenį, 24 karves ir 4 arklius. Sode išlaužyti geriausieji medžiai, taip-pat daugelį medžių išlaužė miške. Sužeisti apie 20 žmonių, keli bernai vargiai ir beišgysią. Tokio viesulo mūsų krašte senai niekur nebebuvo.

KUPIŠKIS, Ukm. apskr. Liepos 1 d. Kupiškyje turėjo būti labai laukiamas dainininko-kompozitoriaus Miko Petrausko ir pp. Elenos ir Jadvygos Neimanyčių koncertas. Artistai atvažiavo, bet, atvažiavę, labai nustebo, kad vietinė valdžia neleido daryti koncerto tuose namuose, kur visuomet būdavo koncertai ir vakarai ir kur viskas jau buvo paruošta koncertui. Policija rėmėsi kaž-kokiuo cirkuleru, kuris liepiąs, kad visose salėse, kame yra taisomi vakarai, būtų bent dvejos išeinamos durįs. Šioje salėje yra tik vienos durįs, bet plačios apie 5 aršinus, to vienok neužteko, nes cirkulere esą pasakyta, kad būtų dvejos durįs kad ir siauros. Ir taip, gavome išleisti artistus, negirdėję jų Kupiškyje, į Linkuvą, Panevėžį, Rokiškį ir kitus mūsų miestus, kur bus jų koncertai. M. Petrauskas ir tos pačios Neimanytės ketino būti Kupiškyje rugpjūčio 15 d., bet jau tikrai susižinojęs su vietine vyresnybe.

Jonas Augštuolis.

NOČIA. Iš santikių su lenkais. Per šv. Petro atlaidus Nočios bažnyčioje Rodunios parapijos lietuviai pagiedojo lietuviškai dailią giesmelę. Tas mūsų lenkams labai nepatiko, bet tą kartą jie dar nieko nesakė. Antrame po šv. Petro sekmadienyje męs, Nočios parapijonis, po lietuvių kalba pasakyto pamokslo pagiedojom, „Aniolas Dievo''. Žmonių bažnyčioje maža bebuvo, o lenkų, gal būti, ir suvis nebebuvo. Mums rodės, kad čia jau niekam jokios skriaudos negali bebūti, bet apsirikome. Lenkams nepatiko, kad lietuviai meldžiasi savo kalba. Jie nubėgo prie klebono skųsti. Lietuvių klebonas, mūsų vienų neperspėjęs, po mišparų bažnyčioje visiems pasakė, kaip ir bardamas lietuvius, kad lietuviai neturį teisės giedoti jokių giedojimų. Lenkus gi kaip ir pagyrė. Lenkai dabar mus net pirštais pradėjo kaišioti.

Lietuvių surašas, rodos, jau padarytas. Norinčių lietuviškų pamaldų užsirašė ketvirtadalis. Lietuviams galėtų būti lietuvių kalba bent kas ketvirta adoracija, bet ir to nėra; yra tiktai viens pamokslėlis ir tai tik tada, kada jau lenkai yra lig valios pripenėti. Po lenkiško pamokslo lenkai pagieda dar „Anioł panski'', tada tik ir męs, lietuviai, išgirstame kelis žodžius pamokslo.

Nočios parapijonas.

(„Viltis'').

Vilniaus vyskupija. 16 liepos mirė Vilniuje kun. Augustinas Lipnickas, Vilniaus kapitulos pralotas, 91 m. amžiaus.

Laukininkų sąjunga. Kauno gub. apšviestesnieji ūkininkai žadą tverti laukininkų sąjungą, kurios tikslas būsiąs: pardavinėti didelėmis partijomis ūkio vaisius ir t. t. Sąjungą sumanę jau gyvuojančios ūkio kuopeles.

Tokią-pat sąjungą žadą daryti ir amatninkai.

Kauno prekybos mokykloje leista įvesti tarptautinė kalba — Esperanto.

(„Šaltinis'').

IŠ LATVIJOS.

RYGA. Trečias Emilio Melngailio koncertas. Liepos 15 dieną buvo jau trečias iš eilės Emilio Melngailio koncertas Karaliaus miške, Zoologijos darže.

Tas E. Melngailio koncertas, kaipo jau du sykiu gerai atsižymėjęs savo nepaprastai maloniu latvių dainų skambėjimu, vadovaujant jų galingam dainų vadui, sutraukė į Zoologijos daržą didelę daugybę klausytojų. Ten buvo ne vien latviai, bet ir daugybė kitų kitataučių: lietuvių, lenkų, rusų ir tt.

Latviai, tai net iš Rygos apylinkės, kaimiečiai buvo; ir jie su dainų kningutėmis bei programomis rankose, sekė kiekvieną dainų žodį ir savo gerbiamojo dirigento magišką mostigavimą.

Ir ištiesų, toks gražus, suvienytų ir gerai surėdytų daugybės chorų dainavimas žavėte-žavėjo klausytojus, ir kiek jie nedainuotų, vis norisi klausyties ir klausyties, be galo...

Tai daugybė latvių dainų motyvų, maloniai praskambėjo; kelios latvių dainos ir su lietuviškais motyvais, kurias p. E. Melngailis tiesiog pašventė pasigerėti savo broliams „leišiams'', matydamas čia stoką jų gero dainavimo.

E. Melngailio koncertas Velosipe-E. Melgailio koncertas Velosipedistų sodne, Nikalojaus gat. No. 67, kur p. Melngailis tiesiog paskyrė lietuviams net 5 tautiškas lietuvių dainas latvių kalboje.

Kimelio krakmolo fabrikas, Rygoj. Čia dirba bemaž visi lietuviai paskendę alkoholyje ir tamsybėje. Su tokiais fabriko valdybai labai lengva darbuotis. Liepos 14 d. buchalteris Z. pašaukė į kontorą vieną darbininką ir grasino už skaitymą laikraščių laike pietų darbininkams. Jei nemes skaitęs — žadėjo prašalinti.— Darbas pas mus sunkus. Dulkių daugybė. Pelnas mažas. Darbininkai nuolat mainosi.— Broliai-darbininkai ir darbininkės! Nesnauskime, laikraščius skaitykime. Meskime girtuokliavę, tada pamatysime, kai paliksime laimingesniais.

A. Lapas.

(„Rygos Naujienos''.)

Laikraštis „Latvija'' ketinąs įvesti nuolatinį lietuvių laikraščių apžvalgos skyrių. Tą skyrių vesiąs Rygos liet. spaudos cenzorius p. Reingoldas Laivinš. Jisai žinąs mūsų visuomenės gyvenimą ir jau gana seniai darbuojąsis latvių tautininkų spaudoje.

Aviatorius Abramavičius 12 liepos apie 8 val. vakare pralėkė Rygą nusileisdamas į kuningaikščio Krapotkino dvarą Zegevolde. Iš Joniškio lig Rygos Abramavičius skrido 1 val. 28 min., t. y. darydamas apie 80 varstų į valandą.

Birmano blėkos fabrikoje Rygoje 17 liep. darbininkas Pr. Šickus opiai sužeidė iš pykčio veidą ir akį darbininkei Viktorijai Laurinaitei. Kaltininkas patraukiamas teisman. Tai atsitiko todel, kad fabrikoje viešpataujanti didelė betvarkė: vyrai ir moterįs laike darbo galį tarp savęs piktžodžiauti kaip tik patinka, prie ko randas ir kerštas. Kitą kart laukiama net už vartų, kąd išliejus savo pyktį. **B. D.**

Liepojaus ežeras gali tapti brangia gydymos vieta. Mat ežero dugnas laikui bėgant įgijo tokio dumblo, kuriame nevienas liepojietis vasaros metu murdėsi ir nuo daugelio ligų išsigydė. Parūpo tas dalykas ir daktarams, pradėjo tyrinėti ir mėginti tą maurą. Jei tatai ir mokslas parodys, ką jau žmonės pripažino, tai Liepojus galės pasidžiaugti ir žmonijos ligas mažinti.

Rėvelyje gyveno vienas valstietis apsigimęs su šešiais pirštais ant kiekvienos rankos. Kad jis turėjo 12 metų jam buvo nupjauti nereikalingi pirštai. Dabar gi, kad jis apsivedė ir susilaukė trejeto sūnų, pas kuriuos ant rankų ir kojų atsirado po 7-ta pirštų. Neseniai gydytojai ir jiems nupjovė nereikalingus pirštus.

(„Rygos Garsas'').

Iš Rusijos.

Krata Čenstachavos vienuolyne. Apie pabaigą liepos mėnesio, 1 valandą naktį didelis policijos ir žandarų būrys, vedamas Čenstachavos žandarų ir policmeisterio, atvyko Čenstachavos vienuolynan; jie pareikalavo iš vienuolyno viršininko kun. Velioniškio vienuolyno planų. Gavę juos, kratikai iškrėtė visus vienuolyno rūsius ir pylymų urvus; krėtė ligi 3 val. ryto. Vietomis kasė net žemę, bet nieko nerado. — „Viltis''.

Laikraščių baudimas. Pereito mėnesio 27 d. nubausta trįs laikraščiai. 1) Permoje gubernatorius nubaudė progresistų laikraštį „Permskoje Žizn'' 300 rb. už perspausdinimą, žinoma valdžiai nepatinkamo rašinėlio, iš „Odeskich Novostei''. 2) Kostrome nubausta 150 rb. vietinis laikraštis „Kostromskaja Žizn'' už telegramą apie Lenos darbininkus. 3) Kutaisoje administrativiu paliepimu sustabdyta gruzinų progresivinis laikraštis „Čveni Cxovreba''.

Gaisras. Kozlove, Tombovskoje gub. rugpjūčio 20 d. Kazokų sodyboje, Šacko pav. iškilo didelis gaisras. Sudegė 42 kiemu, ir daugelis galvijų. Žmonių ugnyje žuvo: 60-ties metų senukė, vaikištis, mergaitė ir vienas dar žindomas kūdikis.

Katastrofa ant upės Volga. Jaroslavlius, liepos 28 d., apie 6 val. vakare ant upės Volga siautė nepaprastai smarkus uraganas. Uraganas išdraskė vidurinę dalį, dar neužbaigto tiesiamo per Volgą tilto. Nuostolių padaryta apie 500,000 rublių.

Uždraudė lekioti po dausas. Iš Peterburgo praneša, jog Suomijoje gen-gubernatorius Zeinas uždraudęs lekioti orlaiviams po Suomijos padangę.

Iš Amerikos.

Taftas veja juodas avis. Washingtonas. — Pfez. Taftas apsivilko karės drapanomis ir pasiryžo kovon su Roosevelto šalininkais. Pirm visko, jisai pasakė, visi progresistai būsią iš republikonų partijos išmesti. Tegul sau jie esą aiškiai pasirodo republikonų priešais ir seka paskui Rooseveltą.

Įžeidžia mažus vyrus. Chicagoje yra garsi Mrs. Anna Murphy, kuri 25 metus išbuvo policijoje už matroną, tai yra moterių areštantkų prižiūrėtoją. Ji nesenai apskelbė iš savo ilgų metų patyrimo policijoje, kad didelio ūgio vyrai esą geresni šeimynos galvos, negu mažo ūgio. Iš tūkstančio apleistųjų ir pamestų moterių, apie 90 nuošimčių vis buvę mažiukai keperzos vyreliai. Todel Murphy pataria merginoms labjau tikėti dideliems vaikinams. Bet kaip yra su mažiukėmis moterimis, poni Murphy nesako.

Šauni draugija. Dayton, Ohio, susitvėrė turtingų moterių draugija, kurios tikslas yra kovoti su liežuvavimu tarp moterių. Kaip tik pritvers kokią sąnarę našiojant pletkus, tuojaus išmes lauk. Ir žinoma, iki vieną „kaltininkę'' pagaus, tai desėtkai sąnarių turės progą liežuvėlius apie ją paplėšt. Bet tas jau nesiskaitys už kaltę.

Arklys rado piningus. Ogdensburg, N. Y. farmerio McEvans arklys, bevažiuojant naujai pravestu keliu išspyrė iš žemės keletą sidabrinių piningų. Sušokta jieškoti ir rasta 143 stukių ispaninškų, angliškų, francūziškų ir amerikoniškų piningų, nuo 1805 m. Susekta, kad tai buvo Amerikos kolonistų piningai, kurie buvo mokėti Anglijai, kaipo karės iškasščiai, bet vežant tuos piningus viena jų bačkutė buvo pavogta. Matyt vagis užkasė žemėse ir pats neberado.

11-kos metų motina. Iowa City, Ia., į Davenport ligonbūtį atgabeno sergančią 11 metų mergaitę, kuri pasirodė beėsanti nesčia ir netrukus pagimdė kūdikį sverianti pusdevinto svaro. Tai jauniausi motina, kokia kuomet Amerikoje žinoma.

Miesto „tėvai'' už grotų. Detroit, Mich. tapo areštuota aštuoniolika miesto seniūnų arba aldermenų. Juos visus skundžia už ėmimą kyšių. Išdavė jų klastas tarybos raštininkėlis Schreiter, kurį prie to privertusi 76 metų senutė motina. (Keista, kad mums antra žinia prisieina apie geras motinas!)

„Išmetė'' Morganą. Chicagos kapitalistai išmetė milijonierių J. Pierpont Morganą iš žinomas pjuvmašinių kompanijos (International Harvester Co.). Rods firmoję liekasi dar Morgano intekmė, bet ją valdysią Chicagos kapitalistai, o ne New Yorko. Firma turi kapitalo $140,000,000 ir da vis „pjauja''.

Gaujos teismas. Columbia, O. ganja žmonių įsiveržė teisman, kur nagrinėta bylą apie jaunutį (16 metų) muriną Cotton. Inpuolę žmonės surišę teisėjus, o pasigriebę murinuką ir nuvilkę į murinų koloniją, jį tenai ant gatvės sušaudė. Negriukas Cotton buvo užmušęs baltąjį vaikiną kokiamė tai ginče.

Randasi geri mėsos pranašai. Sulyg Washingtono ponelių pranašystės, męs ateinančiu laiku galėsime mėsą valgyti išsijuosę, nes mėsa būsianti kur kas pigesnė ir geresnė, negu pernai ir šiemet. O mėsa nupigsianti delto, kad bus kuo gyvulius šerti, kadangi šiemet mūsų krašte labai užderėjo kukuruzai (būsią surinkta apie 8 milijonai bušelių). Kad gi tų pranašų balsas tik nedingtų... trustų kišenėje!

Senatas pritarė Darbo Komisijai. Šiandeł Washingtono kongrese senatas beveik vienbalsiai pritarė atstovų rūme perėjusiam įstatymui, kuriuomi tampa sutverta „Darbo Komisija'' iš devynių sąnarių: tris paskirs prezidentas, tris bus nuo darbdavių ir tris nuo organizuotų darbininkų. Šita komisija turės ištirti: del kokių priežasčių Amerikoje kila nesutikimai tarpe fabrikantų ir darbininkų. Savo ištyrimus Darbo Komisija praneš už dviejų metų kongresui. Komisijos nariai savo darbo laiku gaus po $10 ant dienos algos.

Džiovininkai užtvino. Nacionalė Kovos su Džiova Draugiją atsišaukė į rytinių valstijų daktarus, kad nebesiųstų tiek daug biednų džiovininkų į piet.-vakarines valstijas, kaip va: Colorada, New Mexiko, Arizona, California ir Texas. Nes tenai dabar iš 6,000,000 gyventojų pasidarė jau 10-tas% vienų džiovininkų. Pasirodo, jog tenai kas metas pasimiršta apie 10,000 džiovininkų, kurie buvo paskutiniame džiovos laipsnyje daktarų išsiųsti gydyties, bet nebuvo jokios vilties išgydyti. Minėta draugija prašo daktarus tokių neišgydomų džiovininkų nebesiųsti ir gelžkelių prašo, kad tokiems nebeduotų „labdaringųjų'' papigintų kelio bilietų.

Roosevelto kompanija. Nuo rugsėjo pirmos Progresistų (arba Bull Moose) Partijos kandidatas į prezidentus Tadas Roosevelt išvažiuoja po visą Ameriką už save agituoti. Atlankysias su prakalbomis veik visas valstijas, pirmiausiai Ohio, Missouri, Minesota ir tt.

Šeimynos tragedija. Chicagoje tapo areštuota rumunka, Ilia Reidan, kuri prisipažino metusi Michigano ežeran savo 3 mėnesių kūdikį. Mat ją buvo apleidęs vyras. Moteriškė iš nelaimės pamišo prote ir ją suėmė gatvėmis klaidžiojančią.

Pavogė namą. Minneapolis, Minn. tūla moteris, F. Edmonds išvažiavo į vakacijas, ir kada sugrįžo į namus, rado tiktai mūrinį pamatą. Visą gi namą nežinomi vagįs nusivežė, palikę tik pamatus, kurių paimti mat nebegalėjo. Indomiausia dar tas, kad ponios Edmonds vyras patsai yra real estate agentu ir kitiems namus pardanivėja. Mat kokių yra vagių.

Korespondencijos.

HOLYOKE, MASS.

Šiame miestelyje randasi suvirš du šimtai abiejų lyčių lietuvių. Dirba jie daugiausia popieros dirbtuvėse; taip gi nekurie dirba ir audeklinėse. Uždirba: nuo $9.60 iki $11.10 savaitei.

Čionaitinė Šv. Kazimiero Draugija, per mėnesinį susirinkimą, nutarė dalyvauti apvaikščiojime 25 metų sukaktuvių nuo apsigyvenimo lietuvių Easthamptone, Mass., kurį tai apvaikščiojimą parengė ant antros dienos rugsėjo (Labor Day), š. m. tenai apsigyvenę lietuviai. Žada būti pirmiausia paroda gatvėmis, paskui prakalbos ir šokiai.

Kaip visur taip ir pas mus, Holyoke, laikui bėgant, prasideda atsirasti biskį prasiblaiviusių lietuvių, kurie tai ir mėgina sutverti TMD. kuopą. Tik nelaimė, kad da vis negali sumeškerioti užtektinai narių, kad būtų galima pasivadinti „kuopa''.

Kiti, girdėt, šneka apie sutvėrimą šiokio-tokio kningynėlio. Velytina, kad tas viskas stotūsi kūnu. **V. K—lis.**

WASHINGTON, D. C.

Šitas miestas, tai Amerikos sostapilis, yra labai patogioje vietoj palei upę Potomac. Gyventojų turi 350,000. Negrų jame gyvena apie viena-trečdalis. Aš esu matęs daugelį miestų, bet nei vienas iš jų man taip nepasidabojo, kaip šitas. Gatvės plačios ir medžiais apsodintos ir švarios. Smagu čia gyventi turtuoliams, bet vargšui, bėdinam žmogeliui, tai ne koks smagumas. Nėra čia tokių fabrikų, kuriuose paprastas darbininkas galėtų sau duonos kąsnį užsidirbti. Yra čia Valstybės dirbtuvė, kur dirbama kanuolės ir kiti ginklai; gerai už darbą mokama, bet sunku į ją įsigauti jei neturi gero priėteliaus. Yra čia taipgi didelė spaustuvė, bet jon be kvotimų (egzamenų) nepateksi. Amatninkai, kaip tai: dailydės, mūrininkai gauna geras algas: po 4—6 dol. dienai už 8 val. darbo dieną; subatomis dirba tiktai iki pietų. Negrai gi čia daugiausia dirba ant gatvių ir gauna po $1.50 už 9 val. Nepatariu lietuviams važiuoti čia darbo jieškoti, jei nemoka jokio amato. Viskas čionai labai brangiai atsieina, ypač valgomieji daiktai.

Be to yra čia didelis sodas, kuriame daugybė visokių paukščių, žvėrių ir kirmėlių-reptilijų. Į tą sodą ledžiama visus dovanai. Yra čia labai didelis, Carnegies įsteigtas, kningynas, iš kurio galima imti pasiskaitymui kningų, tiktai reikia turėti kokio žinomo žmogaus paliūdijimas; neturint tokio paliūdijimo neduoda kningų neštiesi namo. Kningų yra įvairiausiose kalbose, bet nei lietuviškų, nei lenkiškų neužtikau. Reikia taipgi paminėti, jog čia yra Senų Kareivių namas, kuriame tuo tarpu randasi 1,120 senų kareivių. Tarpe tų yra ir vienas lietuvis; jo pavardė — Zuikis.

Pragyvenau šitame mieste jau apie penkius mėnesius, bet išskyrus minėtą seną kareivį, nei vieno lietuvio nesuradau.

Antanas Sujeta.

BRIDGEPORT, CONN.

Šis miestukas nelabai didelis, bet šioje valstijoje gana garsus. Apie jį iš visų pusių yra nemažas skaitlius mažesnių miestelių, kurie daug kuo pagelbsti mūsų miestui. Lietuvių čia gyvena gana daug, bet jie nieku geru neužsiima. Jei katras iš mūsų ir norėtų užsiimti kuonors prakilnesniu, tai kiti tuoj jį visai ima drausti ir net pravardžiuoti.

Anglai kitaip gyvena. Štai rugpjūčio 20 d. atsibuvo A. O. H. konvencijos metinis apvaikščiojimas. Pribuvo tan apvaikščiojiman daugelis draugijų ir klubų, iš visų aplinkinių miestelių. Paroda prasidėjo lygiai 12 val. dieną ir tęsėsi net iki 3-čios val. po pietų. Dalyvavo, su paties Bridgeporto, net 16 muzikantų kapelijų. Gatvėmis važiavo daugelis „floatų'', kurios buvo pilnos baltais rūbais apsitaisiusių merginų. Gaila tik, kad išpradžių biskutį linojo ir tatai tūlas merginas atbaidė. Tačiaus paroda buvo labai puiki. Be to, anglai buvo užsikvietę žinomą lietuvį kinematografistą, A. T. Račiūną, iš Brooklyno, N. Y., kad nutrauktų tą parodą judomiems paveikslams. A. T. Račiūnas su kinematografiška kamera, dideliame automobiliuje sėdėdamas, lakstė po Bridgeporto gatves ir fotografavo šią parodą. Menama, kad tai pirmutinė pas mus tokia didelė paroda.

Būtų gerai, kad ir lietuvių draugijos šį-tą žymesnio rengdamos, užsikviestų p. Račiūną. Būtų tatai galima paskui pamatyti ir kitose lietuvių kolonijose.

J. Vienvaikis.

VALPARAISO, IND.

Rugpjūčio 15 d. Valparaiso universitatėje užsidarė vasarinis mokslo bertainis 1912 metų. Rugpjūčio 15. vakare universitatės valdyba dalino laipsnius. Šiemet iš lietuvių baigusių mokslus yra šie: Albertas Strikulis, baigė abelną gamtamokslį ir gavo B. S. Bacealaureus Scientiae) laipsnį; F. J. Juškaitis, baigė klasiką ir gavo A. B. (Artium Baccalaureus) laipsnį; J. J. Kinčius laipsnį A. F. Daugell (Daugela) baigė civilę inžinierystę; D. C. Brinzaitė ir J. C. Brinza—abudu klasiką. P-nui St. Biežiui nors šį metą ir reikėjo užbaigti klasiką, vienok jo nebaigė. Jis nenorėdamas gilintis kalbosna, literatūrona, klasiškuosna mythuosna, — praleido visą metą bestudiuodamas gamtamokslius. P. St. Biežis plačiai studiavo embryologiją, zoologiją; ne-organišką, analytišką ir organišką chemiją ir psychologiją. Ateinantį 1913 mokslo metą, p. St. Biežis mano stoti medicinos skyriun.

Augščiaus minėti, baigusieji mokslus, mano skyrstitis sekančiai: Albertas Strikulis, North Dakotoje užėmė High School'ės viršaičio vietą (principal of High School). F. J. Juškaitis mano theologijos mokslą eiti; J. J. Kinčius mano ateinantį mokslo metą stoti Pennsylvanios universitatės medicinos skyriun.

Pasibaigus mokslo metui, mes, moksleiviai, turime apsistoti ir peržvelgti savo meto veikimą. Nors gal pašaliniems asmenims ir pasirodytų nesvarbus tokis „peržvelgimas", vienok mums, moksleiviams, jis turi savo vertę.

Pereitas metas mums, valparaisiečiams, buvo svarbus. Tai buvo pasišventimo, harmonijos, budavojimo metas. Antigonizmas bei pagieža visai tarpe mūsų nerado vietos. L. D. L. V. U. susirinkimai buvo pavyzdingai vedami. Moksleiviai, dalyvavę L. D. L. V. U. programose, taipgi pasižymėjo su savo išdirbimais. Nepasirodė prieš susirinkusiuosius su pusiau-iškepta kalba arba referatu. Kningynas taipgi gerokai padidėjo ir buvo užlaikomas geroje tvarkoje. P-nas S. Šafranauskas, buvęs valparaisietis, prisidėjo prie padidinimo mūsų kningyno, paaukaudamas kningynui kningų šėpą. Tai yra didė kningynui dovana.

Užbaigdamas šiuos kelis žodžius, tariu: nors pereitą mokslo metą nenužengėme labai toli, tačiaus visgi parodėme daugiau gyvumo; atsirado pas mus daugiau tautiškos meilės ir noro bendram darbavimuisi. Lai pereitas 1912 mokslo metas būna mums pavyzdžiu ir ant ilgesnio darbavimosi savo ir tautos labui.

J. P. Stubris.

WATERBURY, CONN.

Rugpjūčio 15 d. apie 10 val. vakare Povilaikos ir Bernoto karčemoje susivaidijo du vyrai, Jonas Sprick ir Juozas Vytaitis. Besivaidijančius norėjo perskirti tos karčemos „bartenderis", Jonas Jokubaitis. Kuomet Jokubaitis prisiartino skirti besivaidijančius, vienas iš jų, Sprick, išsitraukė iš kišenės 38-to kalibro revolverį ir šovė; kulka pataikė Jokubaičini į ranką. Šovikas suareštuotas. Rugp. 16 d. turėjo būti teismas, bet delei sunkaus sužeidimo Jokubaitis teisman nepribuvo; teismas atidėtas ant toliau. Kaltininkas laikomas kalėjime po $1000 kaucijos, tik niekas nenori už jį tokios kaucijos uždėti. Sakoma, jog Jonas Sprick ir pirmiau mėgdavo su revolveriu pažaisti ir žmones pagązdinti. Prastas toksai žaislas.

Lietuvių Politikos Klubas sumanė sukviesti visas Waterburio lietuvių draugijas ir užprotestuoti prieš Rooto billių. Buvo pasiųsta į daugelį draugijų tam tikri užkvietimo laiškai, kuriuose pažymėta, kad draugijos sutinkančios užprotestuoti prieš minėtą billių prisiųstų į rengiamąjį (liepos 28) susirinkimą po du delegatus. Atstovus prisiuntė tan susirinkiman tik keletas draugijų, tarp kurių buvo ir Šviesos draugijos atstovai. Rugp. 4 d. Šviesos draugijos mėnesiniame susirinkime tuodu atstovu ir pranešė, kad nutarta: išnešti du protestu — vieną prieš Rooto billių, kitą prieš Lawrenco streikierių vadovų kankinimą. Šv. draug. sutiko užprotestuoti ir patį protestą pavedė apdirbti savo atstovams-ingaliotiniams, abelname dalyvaujančių draugijų susirinkime. Tik „Laisvės" N65, korespondencijoj, p. Tęn Buvęs šį dalyką perstato visai kitaip. Tęn Buvęs sako, kad L. S. S. būk sumaniusi išnešti tą protestą. Stebėtina! Tiktai klausimas: kodel tas susirinkimas buvo rengtas ne LSS. kuopos vardu, bet klubo? Be to klubas ir salę tam susirinkimui dovanai davė. Bet pas mus jau tokia mada—geisti neprigulinčios garbės. Jei kas gero padaryta, tai padarę socialistai, o jei blogo — tai tautiečiai-patriotai padarę. **J. Ažunaris.**

BAY CITY, MICH.

Rugp. 11 d. pas mus buvo šitoksai atsitikimas. Vietinis klebonas su savo komitetu sumanė pasivažinėti. Pasisamdė laivuką ir išvažiavo iš Bay City į Saganą. Bilieto čienia už pasivažinėjimą buvo nedidelė — 50c. už kiekvieną. Ir puikus būtų buvęs pasivažinėjimas, jei nebūtų buvę svaiginančių gėrimų. Tūlas jaunas vaikinas, lenkas, pusėtinai užsitraukęs rudžio, kuomet jau laivas buvo ant vandens, tolokai nuo kranto, sumanė prisigirdyti ir tiesiog šoko į vandenį. Tarp keliauninkų pasidarė suirutė: vieni rėkė, kad nuleisti gelbėjimo valtelę, o kiti manė, kad patsai laivukas skęsta. Vaikiną išgriebė kiti, kurie netoli irstėsi. Tasai atsitikimas sutrukdė patį važiavimą ir į Sageną taip ir nenuvažiavome.

NEWARK, N. J.

Pas mus, Newarke, kai-kurie lietuviai tai prakalbas, diskusijas, ir šiaip pasilinksminimo vakarėlius rengia ir juos lanko, o kiti — tai tik alų geria. Negana kad patįs nelanko viešų susirinkimų, bet dar ir kitus draudžia.

Rugpjūčio 1 d. pas mus buvo šitokis atsitikimas. Tūla šeimyna, V. R., pasiėmusi kūdikį ir įsodinus į vežimėlį, nuvyko aplankyti savo sergantį pažįstamą, kuris gyvena ant Warwick gatvės. Kuomet pasirengė grįžti atgal, vežimėlį rado jau be ratukų. Mat vežimėlis buvo paliktas lauke. Tai taip pas mus kartais atsitinka. **K. Lašas.**

WATERBURY, CONN.

Rugp. 10 d., seredoj po pietų, sustreikavo Waterbury Manuf. Meg. Co. Tube Shop. šaltakalvių padėjėjai. Jie reikalavo, kad pakeltų jiems mokestį, po 15c. dienai. Bet darbdaviai atsisakė mokesties pakelti ir visus, nesutinkančius dirbti už tą pačią mokestį, paliuosavo nuo darbo, o jų vieton pastatė po du darbininku. Tokiuo būdu nieko nelaimėta.

Tęn dirbęs.

LAWRENCE, MASS.

Rugpjūčio 14 d. buvo vietinės Lietuvių Kooperacijos Dr-jos akcionierių visuotinas susirinkimas (bažnytinėje salėje). Mat pirm to, regis 12 d., tarp lietuvių pasklido paskalas, kad kooperacijos krautuvė susibankrūtijo. Bet dalykas kitaip buvo. Tą dieną duonkepys Buzevičius nieko nesakęs krautuvės vedėjams ir nepaprašęs piningų (iš koop. jam prigulėjo apie $200), pranešė policijai, kad jinai išjieškotų piningus. Susirinkime paaiškėjo, kad Buzevičiaus pasielgimas, tai buvo darbas bei suokalbis jo ir keletos privatinių krautuvninkų by tik tą vienintėlę lietuvių draugijinę įstaigą subankrutijus ir pražudžius. Bet nepasisekė: su p. A. Ramanausko pagalba tuojaus tapo B—čiui užmokėta piningai ir viskas tvarkingai pasibaigė. Paaiškėjo, kad tą pačią dieną duota žinia ir svetimtaučiams krautuvninkams, kad koop. bankrutija ir kad jie pasiskubintų atsiimti piningus už prekes, bet jiems pribuvus krautuvėn ir pamačius visai kitokius dalykus dar koop. darbininkams „užpundijo" po stiklinę ir nieko nemėgino daryti. — Reikia pasakyti, kad Lawrence kooperacijos krautuvė yra 3-čias metas ir turi 8—9 šimtus pirkėjų, bet **skolos turi 3 tūkstančius,** jei dar nedaugiau, nes atskaitų jokiuo būdu jau visas metas nedaro. Tą visą skolą padarė buvęs koop. užveizda J. A., kurį mėnesis atgal pašalino. Prie dabartinio užveizdos p. J. M. Balčiaus skolos mažinas ir žmonyse didesnis entuziazmas pakilo **dirbti kooperacijos naudai.** Todelgi susirinkime 14 rugp. darinko daugiaus direktorių, kad užžiūrėtų kooperacijos stovį ir tvarkytų užsilikusius dalykus, būtent, surasti pirkėjų skolą ir nuo jų iškolektuoti, pakviesti kalbėtojus ir rengti prakalbas koop. labo delei ir tt. ir tt. Direktoriais papuolė įžymesni vyrukai: pp. Žukauskas, Kuršas, etc. Kasininku išrinkta P. Šimonis, dabartinis koop. pirmininkas. Kitu susirinkimu rinks pirmininką. Kasininkas turės dirbti krautuvėje ir užžiūrėti išdą ir mokėti bilas. Užveizdai palikta daugiaus rūpintis geresniu maistu, prekėmis, ir tt. Taigi, jei visi koop. dalykai eis reguliariniu keliu ir su 8—9 šimtais „kostumerių" — klejentų, tai su trumpu laiku skola išnyks ir pelnas bus milžiniškas.

Rugp. 11 d. vietinio jaunimo buvo gegužinė Country Club vietoje. Susirinko suviršum 70 jaunų, gražių jaunikaičių ir mergelių. Buvo pažaista, pasikalbėta, papietauta ir fotografijos nusitraukta. Po užkandžiui p. J. M. Balčius pasakė gražią prakalbėlę apie jaunimą, kad jisai žydėtų gražiais pavyzdžiais, darbais ir kitkuo. Paskui dar pasakė dzūkišką monologą „Viešnagėn—Podzvi" (atspausdintas 1910 m. „Dagyje"). Vėlu metu —sutemus išsiskirstyta. Manoma dar tokių susirinkimų parengti ir su geresniu programu. Tik gaila, kad pas mus nėra choro, nėra kam padainuoti lietuviškų dainelių. **J. Kapucinskis.**

PHILADELPHIA, PA.

Rugpjūčio 15 d. atsibuvo „Lietuvių Laisvės Klubo" susirinkimas po N943, locnam name. Kaip paprastai, buvo svarstomi klubo reikalai. Tarp kitko tapo nutarta, kad nuo tos dienos, tai yra nuo 15 d. rugp. daugiau „nekaziruot". Jeigu kas pasipriešįs augščiau minėtam nutarimui, toksai bus suspenduotas ant trijų mėnesių. Pagal mano nuomonę, šis nutarimas gali žmonėms atnešti labai didelę naudą, gal žmonės pradės kiek linkti prie kningų bei laikraščių skaitymo. Kaip buvo vale kaziruoti, tai kazirninkai užimdavo augščiausią vietą. Būdavo atsisėdi, pasiimi laikraštį ir skaitai. Štai ateina kazirninkai ir sako: „kad loska, pasitrauk, gal tamsta ne kaziruosi". Ir ką žmogus bedarysi? — turi pasitraukti kur į patamsį. Čion randasi visi lietuviški laikraščiai kiek tik jų išleidžiama Amerikoje. Taipogi yra nemaža ir kningų; guli spintoje sukimštos, bet maža kas jas teskaito, niekas jų nei nepravėdina. Tačiaus yra viltis, jog ateis laikas, kuomet priprasime skaityti. Todel linkiu geriausių pasekmių nutarimui — daugiau nebekaziruoti. Laikas būtų mesti tą nenaudingą „žaislą", kuris žmogui nieko gero nesuteikia, tiktai veltui laikas praleidžiama. Geriau vieton kaziravimo skaitykime kningas ir laikraščius. Perskaitę galėsime pasidalinti mintimis ir iš jų įngytomis žiniomis. Tuomet pamatysime kitų žmonių pažangą, ir mums bus smagiau matant šviesos bei pažangos spindulius.

Lai gyvuoja susipratimas!

P. K—as.

ROCHESTER, N. Y.

Vietinės TMD. 52-ros kuopos susirinkime, rugpjūčio 2. suaukavome $2 aukų, kaipo pašalpą vientaučiui Jonui Longiui, esančiam County Home, Washington, Pa. Auka pasiųsta per Emilį Strolį. Aukautojams nuoširdus ačiu. **Vietinis.**

IŠ LAWRENCO PADANGĖS.

Lawrenco lietuviai gana linksmai praleido šią vasarą, nesa darbai gerai ėjo ir visi žmonės dirbo. Kiekvieną nedėldienį buvo matoma kaip vietinis jaunimas išvažiuoja tai į laukus, tai į kokį parką: į Canobie Lake apylinkę, Glen Forest, arba į lietuvių taip vadinamą Country Club. Namie pasilikdavo tik senesni žmonės, kurie mažai tepaiso apie gamtos grožybes ir savo sveikatą. Teko girdėti tūlų moterų pasisikundimai. Jos nabagės labai, esą, norėtų išvažiuoti ir vaikučius išsivežti, tačiau tūlos kliūtįs, nemažas šeimynos būrelis, nedaleidžiąs.

Patekus į jaunimo grupes, net malonu žiūrėti, kaip jaunimas dailiai žaidžia. O kuomet jau pašlsta bežaisdami, tai susėda į ratą ir pradeda kalbėtis apie įvairius dalykus ir reikalus. Šiaį maždaug jų pasikalbėjimo tėma. „Na, vyručiai, ką pradėsime veikti pasibaigus linksmybių ir vakacijų laikui"? — klausia vienas. „Nu-gi, reikėtų ir tučtuojaus pradėti rūpintiesi apie prakalbų rengimą; reikėtų sukviesti jaunimas krūvon ir suruošti rudeniui pasilavinimo programas", — atsakę kitas pirmojo klausiman. Ir taip jaunimas per keletą valandų apkalba daugelį dalykų. Girdint ir matant jaunimą taip rimtai besirūpinantį savo ateičia, reikia tiktai pasidžiaugti. Matoma, kad patsai XX. šimtečio gyvenimas, šito šimtmečio pažanga, verste verčia jaunimą būtinai pasirūpinti apie savo būvį.

Toliaus girdime, kaip susėdę jauni vaikinai, pusiau-rimtai, pusiau-juokais, kaip jaunimui ir pridera, byloja apie apsivedimą ir šeimyninį gyvenimą. Ragina vaikinai vienas kitą apsivesti. „Gerai, broliuk, būtų apsivesti ir laimingai gyventi. Eini vakare iš darbo namo ir žinai, jog pačiulė tave maloniai pasitikus pasveikins", — kreipjasi vienas vaikinas pusiau-svajodamas kitan. „Ar tau dar negana tų vargingų šeimyninių gyvenimų?" — klausia pesimistas. „Aš nenorėčiau taip gyventi, kaip kad mano draugai gyvena", — priduria trečias. Ir taip toliau. Skundžiasi vaikinai, kad sunku surasti tinkamą moterį, kuri mokėtų sučėdyti skatiką, tinkamai valgius pagaminti, ir švariai užlaikytų būto kambarius. Blogiausia dar tas, kad mūsų moterįs pastoję motinomis nemoka savo vaikučių auginti. Pirmasai metas, tai brangiausiai apseina: čia radynos, krikštynos, daktarai ir galų gale šermenįs. Laimė tų, kurie apseina be daktarų. — Ot ir susitaria vaikinai ir ima kalbinti merginas, kad jos šio-to pasimokintų. Maža Lawrence merginų, kurios norėtų mokintiesi, o jų čia yra apie 1000. Išskyrus p-lę Čiurlianiutę, kuri jau 4-ti metai kaip mokinasi Valparaiso universitatėje, daugiau nėra. Taigi vaikinai ir laukia diena iš dienos apšviestesnių merginų ir nesulaukia.

Pereitą pavasarį Y. M. C. A. parengė vietiniams lietuviams, miesto salėje, puikų vakarėlį. Žinomas lietuviams d-ras Tupper kalbėjo apie Lietuvos gamtos gražumą ir rodė iš tūlų Lietuvos vietų paveikslus. Publikos tan vakaran buvo atvykę apie 1400—1500. Iš to skaičiaus pusė svečių buvo — tai moterįs ir merginos. Tatai ir buvo pasiryžta prakalbėti į jas ir sava kalba suteikti joms keletą patarimų. Tuo laiku buvo pranešta joms, lietuvaitėms, jog rengiama sutverti naują draugiją, kurion galės prigulėti merginos ir moterįs. Tos draugijos vardas — Birutės Klubas. Be to buvo paaiškinta ir apie tos draugijos mierius, kurių čia keletą pažymėsiu. „Birutės Klubas", tai merginų bei moterų švietimo ir lavinimo draugija. Jos tikslas ir užduotis suteikti merginoms pradinį mokslą, kuris paskirstyta vakarais: 1-mą vakarą mokinama lietuvių kalba skaityti ir rašyti; 2-rą vakarą — anglų kalbos lekcijos ir taipgi tos pačios kalbos skaitymo ir rašymo lekcijos; 3-čią vakarą — pradinės aritmetikos lekcijos; 4-tą vakarą — siuvimo ir mezgimo; ir 5-tą vakarą — valgių gaminimo". Bet sulaukus paminėtos dienos, kuomet buvo manoma sutverti Birutės Klubą, gėda net pasakyti, — atvyko tan susirinkiman tiktai septynios merginos Tačiaus, nežiūrint kadir labai mažo skaičiaus, draugija sutverta (gegužio 13 d. 1912 m.) ir pradėta darbuotis. Birutės Klubas laiko savo susirinkimus kas dvi savaiti, t. y. 1 ir 3 seredą kiekvieno mėnesio, Y. W. C. A. svetainėje ant Lawrence str. Nudien prie šios draugijos jau priguli 14 merginų. Pastarame šios draugijos susirinkime nutarta parengti prakalbas, paraginti daugiau merginų lankyti mokyklas ir suruošti šiam rudeniui programą. Paminėsiu čia, nors trumpai ir apie kliūtis, su kuriomis mūsų merginoms nuolatos priseina kovoti. Skundžiasi neviena mergina ant savo motinos, sesers, arba net ir šeimyninkės, kurios labai draudžia prisidėti į kokias tęn „naujas partijas". Jos, mat, geriaus bevelyja, kad merginos sėdėtų namie, kazyruotų ir plepėtų apie nebūtus dalykus, negu kad eitų mokyklon. Laikraščius beskaitant teko pastebėti, jog Lietuvos mergaitės-kaimietės jau suprato draugijų svarbą. Pradėjo jos rištiesi į draugijas, reikalauti kningų ir mokyklų. Mat ir jos jau suprato apšvietos svarbą; numano jos, kad jų būvį tiktai mokslas gali pagerinti. Ir labai tatai malonu pastebėti tokią apraišką. Taigi kila paklausas: kodel amerikietės merginos tokios nerangios? Kodel jos šalinasi nuo mokyklų? Tačiaus paklausas paklausų ir pasilieka. Merginos paprastai mėgia pasiteisinti, jog joms mokslas nereikalingas, jog trūksta laiko ir progos. Visa tatai labai gražu! Bet tiesos tuose pasiteisinimuose nerasime. Tai tik taip sau, labai negudrus, pasiteisinimai.

Paėmus atidžion šiandieninį gyvenimo progresą ir kultūros kilimą, noroms nenoroms, kiekvienas turi pasisakyti, jog be mokslo sunku gyventi. Jei ir ne kas kita, tai ekonominės sąlygos verčia ir moterį šviestiesi ir būti sumanesne, apsukresne. Juo moteris išmintingesnė, juo laimingesnis bus jos gyvenimas. Kad vyras ir nelabai daug uždirbs, bet jei moteris mokės tinkamai tą uždarbį sunaudoti, tai jų gyvenimas bus ir aprūpintas ir patenkintas. Man teko gyventi mieste Rockford, Ill. Tas miestas apgyventas švedais ir norvegais. Teko matyti, kaip jie elgiasi su savo tautiečiais-ateiviais. Vos tik mergina atvyko į Ameriką, jos giminaičiai tuojaus parūpino jai vietą pas amerikiečių šeimyną, ir su ta išlyga, kad jinai vakarais lankytų mokyklą. Tokiuo būdu mergina išmoksta švariai užlaikyti kambarius, pagaminti gerus ir sveikus valgius ir mokosi anglų kalbos, kuri būtinai reikia mokėti. Ir prie to, ji pripranta mandagiai pasielgti ir palaiko savo morališkumą, kuris ir yra ateities pagrindu. Ir taip išauklėta mergina gali tikėtiesi laimingo gyvenimo. Lietuviai savo ateives-merginas kitaip pasitinka. Jie, kaip tik sulaukia viešnią iš Lietuvos, tuč tuojaus nusiveda krautuvėn, priperka visokių drapanų, aprengia ją, apkarsto retežėliais ir laikrodėlį ant krūtinės prikabina, žodžiu sakant, padaro iš merginos — blizgučių stulpą. Tada mergina iš didžios puikybės neį nenuvokia kuomi esanti. Tolesnis, sakysime, tos merginos lavinimas — tai kaip alų reikia gerti ir pasiklausyti labai „dalių" kalbų. Tokios, taip gyveniman „prirengtos", merginos gyvenimas ir jos likimas gerai žinomas. Priseina paskui braukti karčias ašaras, ir vis del savo giminaičių. Kaltas čia lietuvių tamsumas; stoka apšvietos žmogus daugiausia prikamuoja. Tankiai matome laikraščiuose skelbiamas prakalbas ir kitus apšvietos susirinkimus. Vienok maža lietuvių juos lanko ir, tūli iš tų, nueina tik taip sau pasiklausyti.

Baigdama šitą savo straipsnelį dar sykį kviečiu visas merginas, lietuvių jaunimą, imtiesi skaitymo kningų ir laikraščių, nes tik per apšvietą, per mokslą įgyjamas geresnis ir laimingesnis gyvenimas. **O. R—kienė.**

DIDELIS GROBIS.

Vieną kartą įlindo per langą nakčia į vargingo žmogaus kambarį vagis ir pradėjo ant sien ųgraibydamas jieškoti grobio. Vargingasai gyventojas, kurs nemiegojo, tiktai tiek ištarė:

— Negerai išsirengiai, prietelian; atėjai jieškoti čionai to nakčia, ko aš dieną negaliu rasti.

***

PAGYRAS ROPĖ.

Ropė kartą gyrėsi:

— Aš su medum labai skani!

— Liaukis gyrusis ir eik šalin! — tarė jai medus: — aš ir be tavęs skanus. **Kaav. Vanagėlis.**

KAZYS PUIDA.

PASKUTINĖ AŠARA.

(Tąsa).

Per pusryčius šis bei tas kreipėsi į Miką juokdamasi; bet tas tylėjo yt akmuo, ir nei vienan klausiman ar prikaišiojiman neatsiliepė. Staiga atsivėrė grįčios durįs ir inėjo jauna, septyniolikos metų čigonėlė. Tai buvo Zyna. Visi, nustebę, pakilo nuo stalo; bet ji, paėjusi porą žingsnių nuo slenksčio, sustojo grįčios viduryje ir tarė į šeimininką tvirtu, ramiu balsu:

— Šiąnakt mūsiškiai norėjo Tamstą nuskriausti; bet tas nenusisekė jiems. Tamstos rankose yra nekaltas žmogus, kurį varu privertė eiti svetimo lobjo plėšti. — Pamačiusi ant veidų neištikimą šypsojimos, tarė: — Nesišypsokit, Tamstos, iš to, ką aš jums sakau. Neprigaudinėti ateinu, — ateinu jums pagelbėti. — Ar kaltininkas dar gyvas?

— Gyvas, — trumpai atrėmė Baltrus.

— Kur jis yra? galiu jį matyti? — pklausė Zyna tuo pačiu ramiu balsu.

— Anakur, — nurodė ranka Baltrus.

Zyna nieko daugiau neklausė, bet priėjo prie ligonio ir pažvelgė jo veidan. Akįs buvo užmerktos, krūtinė sunkiai alsavo, veidas išblyškęs. Zyna pakėlė ligonio ranką — ji bevaldžiai nusviro ant lovos. Tuomet ištraukė iš-už ančio kaž-kokią bonkutę ir inpylė iš jos į plačiai atvertas ligonio lūpas. Ligonis nurijo, pakrutino lūpomis ir atmerkė akis, bet pamatęs Zyną, tuoj jas užmerkė. Mergaitė pakėlė jo ranką ir paleido, — ranka susirietė ir pamažu nusileido, akįs atsivėrė ir iš krūtinės išlėkė per sučiauptas lūpas dūslus balsas:

— Zyna, ko tau čia reikia?

— Tavęs pažiūrėti atėjau, — atsakė mergaitė. Abudu kalbėjos čigonų kalba.

— Atmeni, — tęsė Zyna, — atmeni, kaip aš tavęs prašiau, kad nustotum vogęs? Tu manęs nenorėjai klausyti. Šį kartą tave privertė — užtat tu daugiau nebevogsi ir bandon nebegrįši. Dirbsiva kitą darbą... darbą, kuris neteršia žmogaus.... Aš eisiu savo keliais, tu savo — bet abudu eisiva vienu keliu. Anuomet manęs nenorėjai suprasti, anuomet manim nepasitikėjai, bet dabar klausysi manęs. — Jos akyse sužibo ana slėpiningos varsos bei reikšmės kibirkštis ir balsas skambėjo tvirai. — Anuomet netikėjai, kad žmogus turi atlyginti padarytus nuskaudimus.

Mergaitė atsitraukė nuo ligonio, priėjo prie šeimininko, uždėjo savo ranką ant jo peties ir ramiu, tvirtu, teisybės pilnu balsu, tarė:

— Neskausti jus atėjau, bet jums pagelbėti. Aš ligonį prižiūrėsiu ir dirbti jums namie padėsiu. Kad aš nemeluoju ir kad ligonis nesistengs pabėgti, už tą aš atsakau! Štai, šis poperių ryšelis daugiau bus Tamstai vertas, negu aš su ligoniu. Kuomet jis išgys ir kuomet jųs patirsite, kas jūsų nelaimių kaltininkas ir kaip nuo tų nelaimių apsisaugoti, tuomet sugrąžisit man Tamsta šituos piningus ir parduosi kokį mazgą žemės pamiškyje, kur mudu apsigyvęsiva.

Baltrus nustebo pamatęs ryšelį iš kelesdešimties šimtinių ir nežinojo kas daryti: imti ar ne. Mergaitė pamatė jo svyravimą ir tarė:

— Imk, Tamsta, jie apdraus tą, kas buvo mano pasakyta...

5.

Ligonis greitai gijo. Miko rankos netokios jau sunkios būta. Tiesa, nuo to vieno čigoło nugara susilenkė ir negalima buvo tikėties, kad kuomet-nors išsitiestų. Ir jis pats apie išsitiesimą nei nesvajojo, jam tik gyvu išlikti rūpėjo. Zyna dienomis ir naktimis apeidavo ligonį, kantriai, lūpytes sučiaupusi, klausėsi jo barnių ir keiksmų ir, kuomet jis nutildavo, trumpai bet tvirtai atsakydavo į visas jo kalbas:

— Vis vien tu bandon nebegrįši...

Ligonis išpradžių stebėjosi tokiu jos tvirtumu ir pasitikėjimu.

Jis negalėjo suprasti iškur ta mergaitė paėmė, kad jis bandon nebegrįš?

— Dar bandoje esant — galvojo pats vienas — ji visuomet kabinėdavos, lyg kokia sumišėlė, kalbėdavo dievai žino ką: draudė vogti, o kuomet pavogęs ką grįždavau pas savuosius, ji, sutikus mane, graudžiai verkdavo. — „Neskausk žmonių, ne-

(T. b.)

AITVARAS

RYTOJUN BEŽIURINT

(Tąsa).

karaliaus Liudviko XVIII. valdžiai. Anglijoje tuo metu buvo triukšmingos darbininkų riaušės, pavirtusios sparodinėmis revoliucioninėmis suirutėmis. Darbininkai pradėjo karą su mašina ir kapitalistine valstija. Parlamentas atsiliepė į tai ištisa eile aržiausių represijų. Sustabdyta buvo net **Habeas Corpus** veikimas, t. y. įstatymai apie asmens neliečiamybę; spaudos ir susirinkimų laisvė panaikinta ir t. t.

Tuo tai laiku ir pradeda veikti garsus 19-tojo metašimčio socialis labdarys ir pedagogas, Robertas Oven'as. „Ar ilgai dar, — rašė jis savo traktate apie auklėjimą, — kęsime tokį padėjimą, prie kurio męs patįs suteikiame žmonėms progą iš kartos karton, iš pačios jaunumės mokyties prasikaltimų, o jiems to išmokus, męs persekiojame juos?... Ar gi nors valandėlę galime abejoti, kad, jeigu tie, kuriems dabar apskelbjama kriminalės pabaudos, jeigu jie būtų gimę, išauklenti ir gyvenę taip, kaip dabartiniai teisėjai, tai jie nebūtų skelbę tokių nutarimų gerbtiniesiams įstatų atstovams?... Argi blogybė toks menkas dalykas, kad apie ją visiškai neverta rūpinties, kaipo paprastu kasdieniniu apsireiškimu! Aš tarčiau panašiai galvojantiems bei manantiems: tegul žmonių meilės jausmas ar paprasta teisybė paskatina jus aplankyti kokį sostinės kalėjimą ir išklausinėti kantriai prijaučiančiai kalinius, apie įvairius jų gyvenimo atsitikimus arba jų pažįstamųjų gyvenimą. Tos pasakos atvers jūsų akims tokias kančių, elgetystės ir neteisybės bedugnes, kokias jųs, žinoma, skaitote nepakenčiamomis ar esamomis kokioje nors civilizuotoje valstijoje''... „Mūsų auklėjimas, — sako jis toliau, — išmokino mus negalvojant praleisti ištisus metus ir išmesti milijonus prasikaltimams atidengti bei nubausti, kuo atsiekiami menkučiai tikslai; o tačiau męs neivienu žingsniu nepaėėjome pirmyn prasikaltimams **perspėti** ar beskaitlėms nelaimėms sumažinti, nuo kurių tiek daug kenčia žmonija''.

Išeidamas iš šių bendrų įsitikinimų, Ovenas prieina prie pamatinės reformos viso visuomenio bei šeimyninio darbininkų auklėjimo **reikalingumo**. Didžiosios Britanijos ir Irlandijos trįs **ketvirtdalius** gyventojų sudaro darbininkai, tuotarpu šių žmonių būdas formuojasi „be jokios tinkamos tvarkos'' ir po intekmės aplinkybių, kurios padaro iš jų ne tik ištvirkusius, bet ir „pavojingus valstijai'' žmones. Visų valstijų vyresnybė turi padaryti pradžią ir sutaisyti „racionalį planą bendram savo valdinių būdui šviesti bei išauklenti''. Ši naujoji pedagoginė systema turi apimti visas bėdnesniųjų sluogsnių bei amžių klases, įskiepydama į jąs iš pačios mažumės gerus palinkimus. „Pedagogo pareiga — syarbjausia visoje valstijoje''. „Valstija, turinti geriausią tautinio auklėjimo systemą, bus geriau už kitas valdoma''. „Auklėjimas — tikrai stebūlinga jėga; jaja turėtų visų-labjausia pasirūpinti įstatimdaviai. Su jo pagalba galima padaryti iš žmogaus velnią ar begaliniai naudingą žmogų''...

Tokios buvo pamatinės Roberto Oveno ideos, kuomet jis, nelaukdamas valdiškosios iniciativos, pats, kaipo stambus medvilnių fabrikos savininkas New-Lenarke, ėmėsi sunkaus darbo — išnaujo auklenti savo darbininkus. Jo veikimas kaipo labdario-fabrikanto turėjo būti pavyzdžiu, anot jo paties, ištisai tautinio auklėjimo systemai, kurią jis pasiūlė savo vyresnybei. Ovenas apsupo savo darbininkus tokia apystova, kuri, anot jo, tarnavo pamažėliam įskiepijimui į darbininkus „ūkėsiškųjų bei visuomenių inpročių ir supratimų''. Jis stengėsi sužadinti juose bendrą šeimininko bei darbininko naudą, tarydamas: „Nuo jūsų rėpesnio priguli kokybė bei kiekybė prekių, kurias galite pardavimui padaryti. Juo daugiau bus medžiagos ir juo ji vertesnė bus, juo daugiau pelno fabrika duos. Pajamų pasididinimas leis man daugiau gero jums padaryti''.... Fabrikó kolonijos viduryje pastatydinta buvo trioba, vardu „Naujas Institutas'', kame buvo vieta vaikams ant tyro oro žaisti. Vaikų sodnas pirmą kartą inkūnyta gyveniman New-Lenarke. Kadangi „daugelis vaiko būdo ypatybių susitveria prieš jam 2 metu pabaigsiant'' ir „kadangi daugelis įspūdžių suskumba įsigyvendinti jame pirmuose 12 ar 6 mėnesių jo gyvenimo, Ovenas priimdavo savo sodnan vos vaikščioti pradedančius, pavesdamas vaikus prityrusių žmonių globai. Per tokį sutvarkymą, vaikai sulig išgalių buvo apdraudžiami „nuo blogų intekmių iš tėvų pusės'', o tėvai pasiliuosuodavo nuo nepakeliamų rūpesnių. Viršutinis „Naujojo Instituto augštas skiriamas buvo mokyklai'', skaityklai bei bažnyčiai, kas lygiai turėjo veikti darbininkų būdo pageriniman. Mokytojai bei auklėtojai privalo naudoties kiekviena proga, kad įskiepinus savo auklėtiniams iš mažumės pamatinė

(T. b.)

J. WEYSSENHOFF.

JAUNIEJI SKRAUJA!...

Vertė

KAZYS PUIDA.

— Ot ir nespėjai, ponaitis! Valgyt, tai davė, ir taip sūriai, kad net kartu gerklėje, bet gerti — nei lašo.

Nežiūrint intikrinimų, Stasius, žinodamas audringą Adriono ūpą, kuomet kiek išmesdavo, nutarė pasielgti su juo taikiai. Išlipo iš brikos ir apsidairė. Tikras kelias Šetekšnon iš tos pusės ėjo per šlapjas pievas, už kurių matytis buvo sodintų medžių eilės. Už to visko stovi dvaras, tiktai reikia dar kelios kliūtįs įveikti.

— Na tai kas?... važiuok tiesiai į tą šviesų tarpą, ką matyti tarp medžių. Ten išvažinėta grabė — ir męs pervažiuosime.

— O kai brika atsisakys toliau važiuoti, ne aš būsiu kaltas — sumurmėjo Andrius.

— Tiktai išlėto!

Taip ir buvo. Sumaningai vedama nors ir atkakalaus vežėjo ir pakantrių žemaičių brika pasiuėrė grabėje. Išsikrapštę žlibinėjo pievoje, pateko tarp dviejų medžių, dar kartą grabėn, vandens pilnon, sausos vasaros nežiūrint — ir atsirado tarpe folvarko trjobėsių. Tiesiai ir triukšmingai privažiavo prie dvaro namų.

Dviems augštais medinis gyvenamasai namas skendo vijūnų ir kitų medžių žaliumoje. Visai nebuvo apšviestas, taip staiga atsirado tamsoje, lyg kad pats iš tamsos būtų buvęs. Tiktai šuva lojo iš tolo, o iš namų girdėti buvo grojimas fortepianu: kasnors jau čia gyvena —

Ineinamosios durįs nebuvo uždarytos ir Mikolas su Stasiu inėjo priemenion, o žinodamų, kad čia vienstypjai bei draugai gyvena, sušuko garsiai:

— Hop, hop!...

Po valandėlės išėjo du jaunu vaikinu raitelių drabužiais. Tai buvo malonus susitikimas bei netikėtas! Šeimininkas, Mikalojus Rudamina, buvo Rajeckio giminė ir kiek vyresnis už jį. Kitas vyrukas, Mikalojaus draugas, viešėjo vasaros metu Šetekšnoje:

— Kas-gi čia groja pas judu? — užklausė Pucevičia — ar moterų turita?

— Ne, taip sau dviejuose barškinava patamsėse.

Kaž-kas greitai paliepta, nes pasigirdo basų kojų trypimas ir sijonų šuršėjimas. Sužibo lempos, gamino vakarienės. Nors svečiai tvirtino, Salose pavalgę, prašą tik arbatos stklinės, inprotįs, šeimininkės atkakliai saugojamas, neleido alkanų svečių guldyti. Pavalgyta malonioje kuopoje bebylojant apie rytojaus medžioklę, kurion visi keturi rengėsi anksti rytą. Ir Rudomina buvo girdėjęs būk kuningaikštis Radvilas atvyksiąs į Šimančius su parinktais medžioklės tarnais.

Geros kloties pasitikėjimų vildamies visi nuėjo apie pusiaunaktį gulti.

* * *

Gero ūpo linksminami medėjai baigė savo kelionę iš Šetekšnos paskirton susirinkimo vieton prie vyriausios miškų valdybos, išstatytos viduryje miškų kirtimuose. Tarytum mūgė miško viduryje! Keliosdešimties įvairiausių vežimų: pavienės brikutės, tarantasai, volentai, rusiškosios pereliotkos ir liniėlės susitelkė netvarkoje prie valdiškojo girininko namo. Įvairiausių žmonių bei drabužių minioje, nuo turtuolių dvarponių, puikiai medžioklėn išsipuošusių, ligi žemsargių kiteliuose, žvaigždėtose kepurėse, pasenusiais šautuvais apsiginklavusių sutiko Pucevičia su Rajeckiu daug pažįstamų. Apie aštuonis šimtus varovų, daugiausia vietinių valstiečių, apsnūdę stumdėsi netoliese.

— Žiūrėk! — tarė Stasius Mikolui — Motiejus Siesickis, Anupras Klimavičia, Jonas Posenas, Beisogalos Komaras, Lukynės Koněa — — ot prisirinko bajorų, lyg kad į rinkimus. O ten ir mūsiškiai jaunieji Antanašų Romeriai — eiva paklausiva jiedviejų.

Sveikinos, glebėsčiavos. Tuoj, kelis žodžius ištarus, buvo paklausta:

— Taujėnų Radvilas yra?

— Nėra ir nebus — atsakyta piktai.

— Tai kas ves medžioklę?

— Turbūt tas pats ponas girininkas, kurs sėdi ten kambariuose ir „čajų'' geria su kitais valdininkais.

Nepasitenkinimo, visus susirinkusius gobenčio, teko ir naujai atvykusiems paragauti.

— Nieko iš to nebus, geriau grįžti namo! — tarė karštai Rajeckis.

— Taip ir padarė Bagdoniškių Mikolas Romeris; atvyko dešimtį mylių, pamatė, kas čia daros ir nuvažiavo atgal.

— Palauk tamsta, ponas Rajecki, — tarė Rarogų pulkininkas Chmara — girininkas, žmogus inteligentinis ir geras medėjas. Jis ir Baltavėžio miškuose tarnavo.

Pagaliaus visi susirinkę nutarė: jei likimas mus čia suvarė, pamėginkime.

Netrukus išėjo iš namo girininkas pažįstamų, o net ir ponių lydimas. Augalotas vyras, pėstininkų munduru apsivilkęs, labai mandagus, susipažino su keliais vyresniais vyrais. Išėję iš namo susimaišė tūlam laikui su atvykusiais, keli sveikinos — bet po penkių minučių išsiskyrė į du atskiru gaivalu, kai vanduo ir alyva, kuomet padėsi sujudintą butelį, alyvos bei vandens pripyltą.

— Metas jau važiuoti — —

— Metas — vienbalsiai tarė visi.

Stasius su Mikolu savo tarantasu įsimaišė nepabaigtinon, palengvėlėn važiuotų bei pėsčių eilėn, traukiančion mišku prie pirmosios línijos. Giria sunkiai alsavo saulės kaitinama. Išrodė ji visai jaunai ant senos žemės; retas ąžuolas, ir tai išvirtęs, atminė ji „Lietuvos didžiųjų kuningų vienalaikius'' — matomai išsenai viešpatavo čia „pirklio ar teisėjo... kirvis''. Bet medžiai drąsiai stiebės nuo žemės skalsia žalsva, ateitimi pasitikėdami. Nežiūrint silpnų medžių, miškas kvepėjo sakais, samanomis ir žolėmis nepaprastomis, nesutinkamomis gojuose, viliojo savo begališkumu ir tyla. Ir medėjai, nors medžiokle jau nebepasitikėjo, prisisiurbė miško atmosferos, kuri, kai jūra, ramina savo milžiniškumu.

— Nieko nebus — nerimo karštuolis Mikolas.

— Bus tas, kas bus — atsakė Stasius. — Ot, kad man duotumei net dešimtį vilkų, apsuptų iš visų pusių, nepaimsiu jų už vieną netikėtai sutiktą — kai mane gyvą matai!

— Man jau geresni kad ir dešimtis, by tik tikrai, — atsakė tvirtai Rajeckis.

— O tu pamatysi paskui, Mikai, kai pasęsi ir šaudymu pasisotįsi. Dabar dar tau ranka niežti prie šūvio.

— O tu ko, Stasiau, eini miškan?

— Aš kitas. Tau džiaugsmas, kai išlys tau po kojų kvaili vilkiukai, nusigandę, ausis suglaudę! Spjausi šratais iš abiejų vamzdžių ir atlikta — guli lyg nekalti šuneliai. Gauk tu senį vilką nors už penkesdešimties žingsnių — ot, tai kas kita!

— Na, tai kulką reikia mušti!

— Susilauk tu jo ant šūvio, aš tau sakau! Stovėti turi, kai stuobris — ir uždengtas — ir jokio kvapo neturi būti iš tavęs — vilkas daug geriau užuodžia už lapę, dar-gi už šunį — — Ot teko man pamatyti retame miške vilkę, bėgiojančią nuo varovų taip, kaip ligi anos anakur grabės — porą šimtų žingsnių. Varovai dar toli! už kokio varsto, o vilkė jau prie linios. Iššoko šuoliais, sustojo — ir tik savo akis nukreipė linion — — Ir į šoną! kai taku bėga du šimtu žingsnių nuo linios, nėvienu sieksniu neina artyn nė prie varovų nė prie medėjų. Strikt, strikt! tik neria, o kai tik praeis kokį medėją, atsuks tą savo gudriąją buožę, lyg ad kiekvieno klaustų: ar matai tu mane? ir aš tave matau, ponuli. — Ir vėl strikt! kraipo tik savo kaklą į visas puses — o kaklą turi lankstų, kai mergaitė. Toki pasirinko sau taką miške vagilka, kad mums visiems pasirodė, pribėgo prie paskutinio ir linktelėjo uodega, sudiev mums sakydama. — O aš tau sakau: tas kelias minutes, kuomet vilkė skersai linios be šūvio ėjo, tai aš jau dešimtis metų kai pamenu, taip.... na, kai pirmą gyvenime mergaitę.

— Kad nors ir tokią nūdien! — sušuko inkaitęs Mikolas.

— Gali atsitikti — atrėmė Stasius. — Ką gi tu manai, vilkai supyks, kad Radvilas neatvažiavo? Aš jau klausinėjau girininkų gerų pažįstamų: vilkai mėtos kasdien tame kvartale, kurį dabar užimsime.

— Gaila, kad beaųštant varovų neišstatyta — pastebėjo Rajeckis.

— Čia tai tavo tiesa — sutiko Pucevičia — pervėlai imame tą kvartalą. Ir kokia tvarka bus, vienas Dievas težino.

Kuomet privažiavo pirmąją liniją, girininkas perskaitė medėjams kaž-kokius „būtinai pildytinus įsakymus'', kurių vieni nesuprato, kiti neklausė. Paskui išskirstė vietas pats pažistamiems bajorams. Ilgai tai tesėsi, dar ilgiau laukta varovų pasijudinant. O kuomet varovai pradėjo šūkauti bei trūbyti, balsai apsn:dusiai skrido mišku. Nei vienas šūvis nepalinksmino nuobodaus lūkuriavimo.

* * *

Po trijų metų nepasitenkinę medėjai pamatė šįtą linksmesnio: sukurtus laužus pusryčių kviečiančius. Čia tai jau nieks nepabėgs! Galima bus visas piktumas išlieti ir pasilsėti išsitiesus ant žolės. Juk niekas taip nenuvargina, kai tuščias valkiojimos po mišką; žvėriena ir šūviai veikia medėjin stprinančiai; tuščias miškas padidina medžioklės sunkenybes; kas turi reumatizmą, tas tuoj atsiliepja; kas naujus batus apsimovė, tuoj jie nežmoniškai spaudžia.

(T. b.)

Neklaidinkite mus.

Paskutiniame laike „V. L." pradėta kalbėti apie filosofiją, jos vertę, naudingumą, rolę kokią ji sulošė historiškai-kultūriškame draugijos išsivystyme. Tūli rašytojai, svarstydami šituos gana gilius klausimus, galų gale daeina prie to, kad filosofija, — tai kiekvienas proto darbas, nesirišantis su experimentu (bandymais). Skaitytojas vienôk pasilieka didžiausiame nesusipratime ir ne iš juoko pradedi bijoties už savo protą, kada išgirsti, anot mūsų autorių, kal tūlas filosofas gali pasakyti, jog viens ir du — bus keturi, o ne trys, ir kad gali panorėti matematikos taisykles saviškai perkeisti.... Paimsiu p. Vaidevučio II. straipsnį — atsakymą p. Nežinomam NN29 ir 30. Čia p. V. stengiasi darodyti, kad filosofija buvo, yra, ir bus visų mokslų galva, motina; pagal jo nuomonės nei vienas mokslas neapsiėjo, neapsieina ir neapsieis be filosofijos; kad filosofija — galva, o kiti mokslai — tai sąnariai. — Tai extraktas jo filosofavimų. Pažiūrėkime, kokiais argumentais patvirtina jis savo išvadžiojimus.

„Mokslas, kaipo mokslas", sako p. Vaidevutis: „nieko naujo nepridėjo, jis tiktai ištyrė tūlus gamto apsireiškimus ir tųjų apsireiškimų dėsnius. Tai ir viskas". — Labai filosofiškai pasakyta: „nieko naujo nepridėjo, tik ištyrė tūlus gamtos apsireiškimus"; kitais žodžiai tariant, — „nieko nedirbo, tik padirbo". Užtai: „Iš filosofijos spekuliacijų sems žinias... Filosofija — tai galva, o mokslas — tai sąnariai. Galva sugalvoja, o sąnariai padirba"... Taip galvoja p. V. apie mokslus abelnai ir apie filosofiją skyrium.

Šiandieniniai gamtininkai atsakys: „Ačiu jums, filosofai, už jūsų nuveiktuosius darbus ir išradimus gamtos mokslų srityje; vienok nesisiūlykite mums: mes turime geresnį mokytoją, už jumis — bandymą-darymą arba experimentus. Jis, ir tik jis vienas, duoda mums įstatus. Mes filosofijos nestudiuojame, nepažįstame, nes perbrangus mums laikas. Mes tėmijame tūkstančiuose sąlygų žolių veisimąsi, elektros veikimą, cheniškas reakcijas ir kitus gamtos apsireiškimus. Dabojame, sortiruojame į grupes ir žiūrime-klausomės: ką mūsų darbas sako. Jis mums pasakė tą ir tą — davė įstatą. Padėkime, tūkstantį kartų pilu vandenį ant degančios medžių malkos. Ugnis geso. Tai žinau dabar, kad vandens neuždegsiu, tik ugnį su vandeniu užgesįsiu. Toliau, bedirbdamas gamtininkas šimtuose experimentų persitikrino, kad medis degdamas pavirsta į atsakantį daugumą (net pasvertą) angliarūgštį, vandens, etc. Tas jam išaiškino, kodel vanduo nedega. Jis suprato, kad vanduo negali bedegti, nes jis pats yra degimo vaisium. Ar čia filosofija ištyrė ir išrišo šitą dalyką?

Eikime toliaus. Chemikas-fyziologas darodė, kad be oxygeno gyvuoti negalima, — nutrokšme. Aš klausiu, ar ir šitą įstatymą filosofija išrišo, ir liepė gamtininkui tik „mechaniškai-mašinališkai" (anot p. V.) išpildyti šitą užduotį? Negalėjo filosofija netik nieko apgalvoti, bet ir pasakyti, kad yra ant svieto oxygen, hydrogen, selen, tellur, radium, etc., kol jai chemikas jų neparodė; taip-pat nežinojo jų ypatybių, kol chemikas jas neištyrė. Paimkime panašiai kiekvieną gamtos mokslą (yra ir kitų, kurie taip-gi nesakys filosofijai didelio „ačiu"). Jie išaugo systematiškai; naujas išradimas rėmės ant senųjų išradimų, naujos matematikos teoremos — ant senųjų teoremų. Viskas tas sutvėrė čielą mokslą — arba mokslų šakas su savo experimentais ir išvedimais iš jų — teorijomis. Tegul paima mūsų filosofuotojai nors chemijos teoriją, arba teoretiškąją chemiją. Kiek tęn išrišta galvosukių, kombinacijų. Duodant filosofijai tokią prasmę, kokią duoda p. V. (pagal jos kiekvienas proto darbas, tai jau filosofija), tai čia bus jau šimts fllosofijų. Vienok teoretiškoji chemija taip ir pasiliks teoretiška chemija, jokiu būdu ne filosofija.

Toliau p. V. užduoda eilę klausimų iš matematikos srities, žinoma, kalbėdamas savo filosofijos lūpomis: „Kodel negalima padaryti: viens ir du — keturi? Kodel mes negalime matematikos saviškai perkeisti?" (Aš nuo savęs patėmyčiau, kad neviskas taip lengvai duodasi „saviškai perkeisti", kaip filosofija). „Kas šitas matematikos taisykles padarė? Vat čia mokslas ir nebegali atsakyti... Viskas, kas yra dar nepažinta, tebėra tėvų filosofų srityje"... Stebėtinas p. Vaidevučio mokslas ir filosofija, jeigu mes negalime atsakyti ant klausimo: „kas matematiškas taisykles padarė?" tai jau ir paveda tą dalyką filosofijai. Ką p. V. vadina mokslu, ką matematika ir ką filosofija?

Paimkime kokią-nors geometrišką teoremą arba iš kitos matematikos dalies pavyzdį, išrokavimus didumo kamuolio paviršiaus. Kad išrokuoti tą kamuolį ir duoti matematišką formulą, prisiėjo remties ant keleto pirmiau sužinotų teoremų, kurios taip gi nieko abelno neturi su filosofija, tikroje to žodžio prasmėje. Taigi, praktiški datyrimai (daugiausia formoje mastavimų) duoda matematikai neperkeičiamas teises.

„...ir kiekvienas iš šių dienų praktiškųjų mokslų", protauja toliau p. V.: „yra mechaniškas-mašinališkas. Jisai gali paimti iš medžiagos bile ką padirbti. Bet jisai nieko nežino, kas tą medžiagą padirbo"... O filosofija ar daug žino: kas tą medžiagą padirbo, — norėčia girdėti: ar greit ji tą dažinos?

Kuomi filosofautojai parodysite, kad: „Filosofija viską išriša... Nėra pasaulyje tokios mokslo srities, tokio gamtoje apsireiškimo, kurį tik žmogaus akis regėjo ir pajautimas kada perjautojo, kad nebūtų filosofija apgalvojusi ir bandžiusi išrišti"... Bandyti, žinoma, viską galima, bet... ant tuščios. Negalėjo filosofija išrišti to, ko dar ant svieto kaip ir nebuvo, arba svietas nežinojo, tik galėjo ji pasisavinti svetimą trūsą. Bet taip tikri filosofai nedaro:

Filosofija turi savo sritį, turi ir nuopelnus savo srityje. Šiandien ji sustiprėjo naudodamos gamtininkų datyrimais. Jeigu mes paklausytumėm prasčiausio filosofijos profesoriaus, tai išgristumėm, kaip šiandien filosofija nebegali apsieiti be gamtos mokslų. Duoti planus gamtininkams, medicinai, jusirsprudencijai, etc. filosofija senai jau atsisakė, nes tai ne jos dalykas.

Kokiu būdu p. V. priėjo prie savo išvadžiojimų, sunku suprasti. Jeigu neklystu, dalykas yra taip. P. V. skaito už filosofiją kiekvieną proto darbą, kiekvieną teoretiškąją dalį visų mokslų, amatų. Tai jau būtų nauja prasmė žodžio „filosofija", ir mes turėtume savo leksikone panaikinti ir perkeisti keletą žodžių. Paaiškinimui savo protavimų p. V. priveda illustracijai ūkininką su plūgu, dalgiu, javais. Jo ūkininkas (filosofija) žino kur kokius javus sėti, o prietaisos: plūgas, dalgis (pozitiviniai mokslai) tik pildo pabriežtą jiems planą. Aš paklausčia: o kas pasakė ūkininkui, kad į šitą lauką tinka tokie tai javai, o ne tokie; kas pasakė ūkininkui vartoti plūgą vietoje aštraus mieto? Ar nėra tas tik datyrimas-praktika-pamokymas keleto praeitų metų? Taigi ūkininkas — filosofija šitame atvejyje pasiliko už uodegą (sąnarį), nes jį pamokino taip daryti tik experimentas.

Toliaus p. V. sako: „Laikrodininkas padirbo laikrodėlį. Bet buvo filosofijos darbas galvoti apie tai, kas yra laikas, kaip jis dalinasi"... Išeina, filosofija apgalvojo apie laiką, o laikrodininkas mašinališkai užbaigė tik filosofijos paduotą jam planą. Man rodos, nereikėjo filosofijos padirbimui laikrodėlio; laikas, dar filosofijai negimus, buvo jau pačios gamtos padalintas į dieną ir naktį, mėnesius ir metus. Dabartiniai mėnesiai, valandos, minutės ir sekundos — tai dalykas mokslininkų sutarties. Jie padalino parą į 24 valandas, bet galėjo padalinti ir į 48 ar dar kitaip.

Kitoje vietoje p. V. sako, kad filosofas dirba protu ir plunksna, o mokslo vyrai dirba jau rankomis ir protu (čia dar truputį pripažinsta ir mokslams proto). Visai taip-pat protu ir plunksna, kaip ir filosofas, dirba ir advokatas (jurisprudencija) ir pirklys (komercija). Kiek jie galvoja, kokias daro kombinacijas, spekuliacijas. Bet jų niekas nevadina filosofais! Gal čia tai darbas praktiško pritaikymo. Bet ir etika, ta filosofijos duktė, taip gi turi savo praktišką pritaikymą.

Man rodos, kad mums visiškai nebereikia duoti filosofijai naują prasmę, bet palikti tokią, kokia yra šiandien moksliškai priimta.

R. P.

KAZYS PUIDA.

Laisvos Mintys.

(Kritikos bruožai.)

VI.

Vargovaikis. Vienturtis. „Lietuvos Ūkininko" išleidimas N26. — 56 psl.

Vienturtis — tai laimės jieškotojas, aukso graibyti pasirengęs vaikinas, Amerikon iškeliavęs. Tenai jis pereina visas darbo žmogaus pinkles ir galų-gale grįžta tėvynėn be sveikatos ir be pinigų tam, kad savo jaunas jėgas svetimiems atidavus, tėvynei vien kaulus benaudžiai sugrąžinus. — ...Iš viso pasaulio žmonės tan „Amerikan" plaukia; „iš dešimties trįs-keturi gal laimėja, o kiti kaulus tiktai išneša, arba ir tuos tęn palieka. — Ir auga taip iš viso pasaulio žmonių sulčių toji sukrauta žmonių mašina — Aemrikas... pūčiasi, stato didžiausius pasaulyje namus, didžiausius fabrikus, kad daugiau tų žmonių galėtų apžioti, daugiau iš jų sulčių išspausti..." (53). Taip apibūdina sugrįžęs vienturtis iš Amerikos tą mūsų žmonių idealą, kame pinigų nei vištos nelesa.

O jo sumanymai nedideli buvo: nueiti Amerikon, užsidirbti kiek piningų, sugrįžus prisipirkti žemės ir baigti šio pasaulio dienas „laimingai" — be vargo ir be bado. Ir tėvas, sūnų išlydėdamas, apie tą-patį svajojo, galvojo apie didesnį žemės kąsnį, kuris visus išmaitįs.

Apysakaitė taisyklišai parašyta; bet tėma tokia, jog sunku buvo autoriui tūlos tendencijos išvengti. Visas turinys palieka įspūdį agitacijinės prieš išeivybę apysakaitės ir net „Susivienijimas Lietuvių Amerikoje" jon inbrukta, kaipo informacija, kaip Amerikon nukeliavęs žmogus privalo elgties ir kurion draugijon glausties. Visa tai, žinoma, žymiai sumenkina literatinę apysakaitės vertę.

Dialogas tarpe motinos bei tėvo gana gyvas ir typiškai mūsiškis — kas nurodo, jog autoriaus ne be gabumų esama; tiktai siužetai reikėtų rinkties tokie, kame mažiausia vietos tendencijai būtų. Jau iš šios apysakaitės matyti, jog autorius žymiai yra linkęs prie tendencijos — o to tai tikras dailininkas visomis išgalėmis privalo vengti, jei nori išsidirbti gerą stylių, bei pasakojimo lengvumą ir trumpumą, nes „Vienturtis" bent ketvirtdaliu galėtų būti trumpesnis, jei tendencijos jame mažiau būtų.

Užbaiga beveik netikėta. Sumušimo tragizmas nenusisekęs ir naujų gyventojų (Gvazdauskio-senio) išsvajotoje Pleštekynėje apsigyvenusių, sudeginimas — psyehologiniai labai silpnai motyvuotas. Ir motinos mirtis, džiova nuo sūnaus užsikrėtusios, perstaigi ir netikėta. Ant kiek apysakaitės pradžia ištęsta, ant tiek galas perūmai surauktas ir faktiškai, apysakaitės galas škico formoje, jau ne apysakos, — nutrauktas ir todel perdaug į jį vieksnių susikimšo.

Gale apysakaitės visai netikėtai atsiranda Strumila, senasis dvaro užveizda, likęs be vietos, kuomet praskolintasai dvaras bankui parduota. Kas jis per žmogus, kokie jo prietikiai su buvusiais dvaro darbininkais — nieko nežinia. Visa tai nurodo neingudusią autoriaus plunksną operuoti didesniu personažu. Tačiau, reikia tikėties, to kliūtįs ilgainiui išnyks, kuomet autorius rūpestingiau bei atidžiau įsižiūrės pamatinėn tveriamo rašinio idėon ir vengs nepakenčiamos dailiojoje raštijoje tendencijos.

RUSO.

Šįmet vasarą sukako lygiai du šimtai metų nuo dienos gimimo didelio francūzų mįslinčiaus ir veikėjo. Savu laiku Ruso vardas buvo žinomas visam pasauliui; apie jį grupavosi draugai, o taipgi ir jo priešai; da ir šiandien kiekvienas nors kiek apsišvietęs žmogus gerai žino jo veikalus kadir nevisus, ir supranta kokią rolę jo raštai lošė didžiojoje francūzų revoliucijoje. Mes gi 200-metinių sukaktuvių metu nors trumpai peržvelgsime, kas buvo tas Ruso ir ką jis žmonijai davė.

Jonas-Jokubas Ruso (Jean-Jacques Rousseau) gimė 28 berželio 1712 m. Genevoje (Šveicarijoje). Jo tėvai buvo gana pasiturinti ir kadaisia čion atsikėlę iš Paryžiaus. Atsikėlėlė jie čion delei religijinių pažvalgų; mat jie buvo pasėkėjais Kalvino mokslo, kuris tuomet Paryžiuje buvo persekiojamas, o Genevoje jis buvo viešpataujančia religija. Ruso tėvas jaunystėje buvo gana neramus, mėgdavo viskam priešintis, užtai buvo net skaudžiai nuteistas. Motina gi Zuzana buvo labai graži moteriškė, mylėdavo pakoketuoti ir jaunystėje turėjo gana dailų romaną; jos tėvu buvo kuningas. Motinos brolis irgi buvo toks jau, tik už romaną jam prisiėjo teistis, o Ruso dvi tetos net buvo teisme nubaustos už lošimą kortomis. Ruso pusbrolis buvo gavęs sumišimą proto, o tikras jo brolis Fransua mylėdavo gerokai pasipešti. Ruso gimė; bet už jo gimimą jo motina turėjo savo gyvasčia užmokėti, ir todel jau tik ką gimęs būsiantis Francijos didžiavyris, buvo labai silpnutis ir ligotas.

Pirmutinius apie 10 metų Ruso augo savo tėvo namuose, po priežiūra tetos, kuri buvo jauna mergina ir kuri labai jautriai jį augino. Tiesa, ji kąnors prakilnaus jam inauklėti negalėjo, nes pati nedaug ką turėjo. Ji auklėjo kūdikyje meilę, teisingumą ir mylėjimą tantiškų dainų bei melodijų. Ir už tai Ruso tai merginai buvo labai dėkingas. Tėvas gi, iš profesijos laikrodžių dirbėjas, o kartais ir šokių mokintojas, mažai ką sūnui davė, nes patsai mylėdavo palėbauti ir pasivalkioti. Viena ką tėvas inauklėjo į sūnų, tai mylėjimą skaityti. Tiesa, jis su sūnumi skaitydavo tik romanus; bet kada jau išskaitė juos visus, tai griebėsi prie historijos ir biografijų. Jau kūdikystėje Ruso apsireiškė jo gailė širdis; vieną kartą už ką tai tėvas rykštėmis baudė vyriausią brolį; Ruso besigailėdamas brolio pats savo kūnu pridengė brolį ir gavo gerai pliekt. Šis jau parodė jo gerumą, bet taipgi ir tėvo blogumą.

Sukakus 11 metų Ruso tėvas persikėlė gyventi į Miestelį Nion, o sūnų atidavė auklėti dėdei Bernarui. Čion Ruso pirmu kart pradėjo susipažinti su gamtos grožybėmis ir nuo šio laiko Ruso labai pamylėjo kaimą ir gamtą. Čion jis taipgi susidraugavo su pusbroliu, kuris irgi buvo dar kūdikiu ir su juomi labai sutikdavo; bet neilgai jis tuomi džiaugėsi. Jis buvo atiduotas tūlo kuningo pansionan, kad toliaus mokytis, ir tęn jis buvo beveik tokiose aplinkybėse, kaipir pas dėdę; bet ir tęn jis neilgai išbuvo — tik apie 2 metu. Begyvenant pansione nieko svarbaus neatsitiko; pažymėsime tik vieną: Ruso buvo nekaltai apkaltintas už sulaužymą kokių tai daiktų. Užtai jį dėdės akyvaizdoje labai mušė, kad jis prisipažintų; vienok jis jausdamas savo pusėje teisybę verčiau-velijo mirti, ne kaip prisipažinti prie nebūto daikto. Šis atsitikimas paliko jam įspūdį ant viso jo vėlesnio gyvenimo.

Pansioną apleidus juodu su pusbroliu vėl apsigyveno pas dėdę Bernarą, kuris jau gyveno Genevoje. Pusbrolis mokinosi inžinerijos, o Ruso neturėjo jokio darbo. Čion jis veikdavo tik tą, kas jam patikdavo, — jis čion pramoko kartu su pusbroliu piešimo ir truputį geometrijos; bet daugiausia gatvėmis vaikščiodavo ir su vaikais žaisdavo. Taip jis susipažino su mergina Goton, su kuria žaisdavo į „mokyklą". Tuose laikuose kuone visose mokyklose buvo priimtas mokinių plakimas; ta mergina lošdavo mokytoją, o Ruso mokinį, ir ji gerokai jį plakdavo, iš ko jis labai džiaugdavosi. Apskritai gi imant, Ruso jaunystėje buvo gana nenormališku vaikėzu; mat vis atsiliepė prigimimas.

Laikas vis bėgo; reikėjo rinktis kokį-nors darbą, kad pelnyti sau duonos kąsnį. Jis buvo pristatytas pas tūlą rejantą Masseroną; bet jį iš tęn išginė, kaipo niekam netinkantį. Paskui giminės nutarė padaryti jį graveru ir pasiuntė mokintis pas meisterį Diukommeną, kur jis ir išbuvo apie vienus metus. Šie metai buvo labai sunkus; meisteris mokinius labai prastai maitindavo, versdavo daug dirbti ir tankiai mušdavo. Prie tokių aplinkybių Ruso pramoko meluoti, tinginiauti ir šį-tą valgomųjų daiktų vaginėti. Ant galo gyvenimas pasidarė negalimu, ir Ruso 14 kovo 1728 m. slaptomis pabėgo. Bet pabėgęs neturėjo kur dingti; porą dienų vaikštinėje po Genevos kantoną ir maitinosi iš kaimiečių; paskui perėjo sieną ir atsidūrė Francijoje pas vieną katalikiškąjį kaimo kuningą. Tas kuningas iškarto norėjo Ruso grąžinti prie tėvų; bet apmąstęs, kad jei sugražinti, tai iš jo pasiliks kalvinistas; o kuningui norėjosi jaunikaitį Ruso padaryti kataliku; todel jisai pasiuntė jį į miestelį Annesi, prie baronienės Francuazos-Luizos Barrans, kuri turėjo Ruso padaryti kataliku. Susitikimas Ruso su baroniene yra svarbju momentu Ruso gyvenime; todel mes truputį ant to apsistosime.

Baronienė Barrnar (merginose Luiza Delatur) nors paėjo iš turtingos šeimynos, vienok ji kūdikystėje nematė jokios tėvų meilės; ištekėjusi ir gi buvo nelaiminga. Ji meiliškus susirišimus su vyrais neskaitė prasižengimu — ji turėjo savotišką pažiūrą linkui moterių doros. Prie to ji buvo labai graži, pamokinta, pažįstanti literatūrą ir turinti gerą ir jautrią širdį. Su vyru ji buvo persiskyrusi ir perėjusi katalikybėn. Ji gyveno iš pensijos, kurią jos giminaitis, Sardinijos karalius, jai mokėdavo. Ruso patiko baronienei, o baronienė — Rusui, ir jis į ją įsimylėjo. Laikas bėgo, o Ruso dar vis buvo kalvinistu; todel baronienė jį pasiuntė Turinan, kad tenai vienuolyne padarytų jį kataliku. Vienuolyne Ruso išbuvo 4 mėnesius; tenai jį pamokino katalikiškojo tikėjimo, paskui jį pavertė kataliku, suteikė 20 frankų ir paleido svietan.

IŠ VEL. JONO SUTKAUS UŽRAŠŲ.

Mergelės Rauda.

Saulės skaistumas,
Ryto gražumas,
Paukštelių čiulbėjims —
Negal suteikti
Širdžiai ramumo, —
Spaudžia baisus ilgėjims.
Ta tai pievelė,
Tie tai takeliai
Kur abu vaikščojova
Tos tai gėlelės —
Gražios kvietkelės —
Ką abu rankiojova.
Gražums gėlelių
Linksmums paukštelių
Nenuramįs širdelės!....
Širdelė džiųsta,
Ašaros plūsta —
Nebėr mano Jonelio....

Berželio 6 d. 1907 m.

Nesikelk su gandrais, su varnomis nukrisi.
Ko į akis nedrįsti sakyti,
Nuo to ir už akių reikia susilaikyti.

damas negali gauti. Ir pakelk tu žmogus savo reputaciją...

Bet juk neveltui turiu didelę, garbinuotą galvą! Ji man sveikam sumanė: kokiu būdu liktis viršininku, — ne kažin kokiu, bet visgi viršininku; taigi nėra abejonės, ji man atras kelią išeiti ir iš šito kėblumo — tai yra per siaurą vietą viename laikraštyj. Ot: imu ir siunčiu savo sapnų tąsą į kitą laikraštį. Viesuomenė neturės skriaudos: ji vistiek perskaitys mano sapnus. Nors sapnas yra vadinamas niekniekiu, bet aš kitaip suprantu. Jie svarbūs, oi svarbūs, gerbjamieji vyručiai!...

N33 „Kovos'' rašiau savo sapną apie vieną žmogų. Tame sapne skaitytojas, tikiu, jau pažino mano gabumą: kokiu būdu galima žmogus apšmeižt.

Juk tik įsistebėkite! Žmogus kentėjo, kalėjime duoną valgė, buvo darbštus iš pat mažystės, turėjo sprukti nuo caro nagų į Ameriką, — nes tęn Rusijos valdžiai buvo pavojingas; pribuvęs Amerikon nenuleido rankų, bet tvėrėsi vėl darbo. Juk per to žmogaus vargą su pagalba tuomet neskaitlingų draugų likо sutverta L. S. Sąjunga, kurioje aš dabar priguliu ir kurioje turiu šiltą vietelę. Su pagalba to žmogaus badavimo ir kitų naminių nesmagumų uždėta laikraštis „Kova'', kuriuomi aš dabar taip pasekiningai administratoriuoju.

Vienok... mano galva supranta „politikę''. Sako: „Jeigu nenori būti muštas, — mušk kitą''. Drūčiai mušk! Kitaip sakant: jeigu nori pasirodyti už kitus augštesniu, lipk ant kitų galvos. Ir tuos patarimus labai pasekmingai seku. Negalėdamas, vargeli! nieko naujo pasauliui suteikti — ot, imu ir baru kitus; tas labai lengva: tik nepasakyk pavardės, o drąsiai gali rašyti, kas tik patinka. Pavyzdžiui, aš tą žmogų vadinau tinginiu, nors visi žino, kad jis labai darbštus; pasakiau, kad jis surinko keletą tūkstančių dolerių Lietuvos revoliucijos reikalams, bet jo rankose dingo, — nors visa Sąjunga ir Liet. Soc. Dem. Partija žino, kad tie pinigai tikrai sunaudoti revoliucijai ir kvitos tebėra S—gos archive; bet kas man? sakau, — juk viską gali ant žmogaus pasakyt, tik neparašyk to žmogaus pavardės, ir, svarbjausia, viską tą daryk „socializmo ir darbininkų'' labui! Ir bus man gerai. O! gerai....

Lai nenusimena mano sapnų skaitytojas, kad aš tik tą vieną tegaliu daryti, tai yra šmeižt... O! mūsų lieratūros laukas būtų apsemęs, — visai, brolyti, apsiniaukęs, jeigu tik aš nesisukiočiau jame. Akylųs žmonės patėmijo turbūt, kiek aš iš mamos laiškų ištraukų paleidau lietuviškoje laikraštijoje! O kiek dabar patyrimų paduodu lietuviškai visuomenei iš susirašinėjimų su... merginomis!... Sakau, socializmas tik verkia iš džiaugsmo žiūrėdamas į mano „lekcijas'' ir „trak tatus'', o mano draugai tik trusinasi prieš mano plunksną. Kur jiems iki manęs!?

Prijautimas neprigavo mane!... Dar negimęs jaučiau, kad būsiu didelis... Dabar gi, užaugus, kas man tie vargšai, skruzdėlės!... Tegul jie dirba per naktis už keletą skatikų; tegul vargsta maitinimu savo šeimynos — man tas neapeina: aš juos galiu vadinti tinginiais, vagiais ir kuom tik man patinka, — nes jie nenešioja tokio augšto vardo, kurį man nemirtinas Marksas suteikė — tai yra vardo „socialisto''!... Už tą vardą galiu į visus drėbti purvais... **Ex—populi.**

LIAUDIES DAINOS.

Einu per dvarelį,
Žiūriu pro vartelius,
Kas atjoja, kas atjoja
Per ilgus laukelius
Iš augšto dvarelio?
Tėtušio sūnelis,
Tas atjoja, tas atjoja
Per ilgus laukelius.
Išeik panytėle
Atkelk man vartelius.
Pana išeidama,
Vartelius keldama,
Ką man duosi, ką man duosi
Ką man dovanosi
Sesutėlė mano,
Rūtulėlė mano?
Tai aš duosiu, tai aš duosiu,
Tai aš dovanosiu
Rūtų vainikėlį,
Aukso galuonėlį,
Tai aš duosiu, tai aš duosiu,
Tai aš dovanosiu,
Brolutėli mano,
Dobilėlį mano.
Ar sugrįši, ar sugrįši
Šį-pat rudenėlį?
Sesutėlė mano,
Rutelėlė mano,
Aš negrįšiu, aš negrįšiu,
Gromatą rašysiu.
Brolutėli mano,
Dobilėli mano
Nemalonu man širdelei,
Kad patsai negrįši.

(Ad. Šilas).

UŽDUOTIS IR GALVOSUKIAI.

105. Keleriopą judėjimą turi mūsų žemė?

106. Kokios tiesos nepermainamos ir amžinai viešpatauja visoje gamtoje?

107. Kas pastūmė gamtos mokslą pirmyn ir sumynė tamsumą, fanatizmą ir prietarus?

108. Kokios karės buvo vedamos neva del garbės Dievo, bet buvo baisiai paleistuvingos, begėdiškos ir kvailiai tamsios?

109. Pavardykite iš geografijos vieną iš: a) didžiausią viešpatystę pagal didumo ant žemės ir daugumo žmonių; b) ilgiausį kalną ir plačiausią upę; c) augščiausį kalną; d) didžiausį ir gražiausį miestą.

110. Trumpai įvardykite septynias teorijas bei hypotėzes mokslinčių apie pabaigą svietą (mūsų planetos). **R. Baltrūnas.**

IŠRIŠIMAI IŠ N 30:

96. **Tiltas.**

97. Tamsta gausi nuošimčio $67.73, o viso susidės $541.73.

98. Šukos.

99. Kamblaičiui kaštuos ruimas iškarpetuot $18.70.

110. Agla (atbulai skaitant bus „alga'').

Gerai išrišė:

P. M—lis iš Brooklyn, N. Y.: 96, 97, 98, 99.

IŠ JURGELIO UŽRAŠŲ.

(Užbaiga.)

Žr. „VL.'' N29.)

Ir taip, visur apsukęs, visko patyręs, neturėdamas kito išėjimo, visgi priverstas buvau eiti į tą nuodijančią dirbtuvę, kad tokiu būdu užsidirbti sau ant pragyvenimo. O jei bus galima dar sutaupyti keletą skatikų, tai maniau eiti ir į mokslainę. Bet kitaip stojosi, motin. Mano spėkos jau likosi sunaikintos ir džiova taip jau pakirto mane, kad nebeturiu vilties ilgai ir belikti. Viršus savo skatikus išleidžiau, visi mano pasirįžimai ir siekiai neišsipildė ir del tos tai priežasties aš ir tau, motin, nerašiau taip ilgai laiško, — nes žinojau, kad tu taip mane myli, o jei dagirsi, kad aš sergu, tai ir pati sau sutrumpinsi gyvenimo dienas ir susikrimsi. Ir vis laukiau, motin, kada sustiprėsiu, kada pasigerins mano gyvenimo sąlygos ir pradėsiu jau gyventi „kaip žmonės'', tada, sakiau, duosiu ir tau, motin, žinoti, kas su manim dedasi.

Pabriešiu dar trumpai tau, motin, savo nelaimingo gyvenimo kaip-kurias kaleinas. Ir tap. Kol buvau sveikas, kol turėjau skatiko, kolei skleidžiau tarpe savo draugų revoliucionіškas pažvalgas, tolei jie buvo mano mylimais šalininkais; ir man rodėsi, kad per visą savo gyvenimą, kokis jis nebūtų, rasiu sau užtarėjus, suramintojus ir gelbėtojus bile kokiame reikale. Bet mano apsirikta. Del kurių aš tarnavau, del kurių savo atvirumu, spėkomis ir materiališkai prisidėjau, iš tų nesusilaukiau to, ko pagal mano vilties man prigulėjo; tik rankų pirštais buvo suskaitomi tie, kurie mane suprato. Iš to supratau, jog mano „draugai'' yra vienpusiai žmonės, šiurkščiai žiūrintis į gyvenimą, iš vienos pusės matantis žmogaus padėjimą

Ir kada tapau apšauktas prasižengėliu ir nupuolusiu ant „paskutinio laipsnio'' nuo mano pirmesniųjų „draugų'', dar bandžiau jiems aiškinti dalykų stovį, tikėdamas, kad jie įsigilins į tą ir kitokį „dekretą'' ant manęs išduos; bet veltas buvo darbas; su manim atsitiko nelygirant su tuo chiniečiu, kuris pažinęs progresą ir nenori žiūrėti į savo nusenusias tradicijas, todel ima ir nusikerpa savo kasą, kuri pas juos yra nešiojama kaipo ypatinga religijos žymė, — toksai chinietis į trumpą laiką tampa išmestas iš Buddos tikėjimo ir kitos pilietiškos teisės jam būna atimtos, o kartais ir aštriau pabaudžiama. Taip ir su manim padarė mano „draugai''. Nežiūrint visko, mano laisvą mintis skrido vis tolyn ir sąžinė sakė: „jieškoki, o atrasi''. Nebeturėdamas kito kelio, kaip eiti ir jieškoti, nežiūrint ką sutiksiu, parašiau laišką vienam, kurį vadina „internacionalizmo atskalūnu'', jieškodamas pas jį suraminimo ir nurodymo: kokiais keliais aš dar turiu ženkti prie laisvės, meilės ir brolybės idealų. Nesitikėjau nuo tos ypatos susilaukti, nes nebuvaus su ja susipažinęs, nebuvau mintimis ir sąžine dalinęsis, tik girdėjau tą, ką šiandien galima išgirti iš tų vienpusių, kurie nori statyti namą iš viršaus. Kada pasidalinau mintimis su Š., aplaikiau nuo jo suraminimą ir paramą gavau laikraščiu, už kurį nereikalavo atlyginimo ir man suteikė laiškais patarimus, — buvo žmogus, kuris pažino evoliucijos ir historijos bėgį, kuris buvo susipažinęs su kitų tautų kalba ir literatūra; jis man suteikė žinias apie raštus pagarsėjusių raštininkų, kaip tai Puškino, Lermontovo, Nadsono, Nikitino, Bielinskio, Černiševskio, Dobroliubovo, Gorkio ir Tolstojaus. Ir tuos raštus, motin, beskaitant supratau, kaip yra šis blogas surėdymas tobulinamas, kokia kova turi būti vedama prieš darbininkus slėgiantį kapitalizmą, kaip reikia save tobulinti ir kaip prieiti prie žmonių. Patariu visiems, kurie dar esate neskaitę tų rašytojų raštų, tai skaitykite, kokie jųs nebūtumėt: ar krikščionis, socialistas, laisvamanys, anarchistas, ar koks kitas, nes jums tie raštai suteiks daugiau žinių apie jį pasaulį ir draugijinius nuotikius, privers giliaus protauti, plačiaus žiūrėti į gyvenimą. Ramus ir lengvas jums bus kovos būdas už geresnį gyvenimą ir duonos kąsnį.

Štai, motin, kaip man teko patirti gyvenime ir kokius sulaukiau mano troškimų vaisius bei savo vidurinę permainą.

Dabar sveikata man sugrįžo, pradeda mano gyvenimas bėgti nauju keliu; turiu darbą prie vieno laikraščio išleistuvės. Siunčiu tau, motin, keletą skatikų tavo senose dienose. Būk sveika ir linksmą. Daug-maža supratai apie mano gyvenimą, ir kad sveikas būsiu, už poros mėnesių grįšiu pas tave, motin, nes nors ir vargas po aštria valdžia gyventi, bet tęnai yra plati dirva dirbti žmonių labui; nors tęn dar tamsi liaudis, bet reikia ją šviesti. Atsimenu dar revoliucijos laikus, kaip mes visi išvieno dirbome, nežiūrint kas kokių mes pažvalgų buvome; visi troškome laisvės, visur radome prieglaudą; bet čia, motin, Amerikoje, suvis kitaip yra; čia apšvietos organizacijos ir kitokios susivienijimų įstaigos; yra darbininkiškos partijos. Bet ar yra pas mus vienybė, apšvieta ir darbininkiškas susipratimas? Nieko to nėra pas mus ir nesikūnija. Mes čia pozitiviškai darbo dirbti nemokame; mes laiką apverčiame ant koliojimųsi tarp savęs, ant ardymo ir šmeižimo mūsų gyvuojančių organizacijų ir partijų. Mes ne į darbą gilinamės, bet į ypatų koliojimus. Norime apšvietos, bet stumiame ją nuo savęs; norime vienybės, bet ardome ją; trokštame darbininkiško išsilavinimo, bet prie tų partijų neprigulime. Ko gi čia trūksta tarp mūsų? Rodos užtektų pajėgų ir vietos visiems veikt pageidaujamą žmonijai darbą; bet štai kas da tarp mus tebėra: neišlavintas individualizmas, savymeilė, ypatos neapykanta, vienpusis užsibruožimas.

Tikiuosi, mamyt, neužilgo su tavim pasimatyt, nes mane traukia į tą šalį, kur trokšta ir myli liaudis mokslą, kur mano brangus gimtinis kraštas, kur mano broliai ir draugai, — sėsiu tęn šviesą gražią auksinę...

Iki pasimatymo. Tavo sūnus
Jurgelis.

. . . . . .

Kada Tadaušas, senutės kaimynas pabaigė laišką skaityti, senutė apsišluostė nuo raukšlėto veido ašaras, kurios iš džiaugsmo buvo išsiveržusios ir tik ištarė: „Mano sūnelis brangiausias, jis manęs neužmiršo ir mano viltis nežuvo'' **P. J. Mackevičius.**

VI. LIETUVIŲ DAILĖS PARODA.

(Užbaiga.)

iš gijų, kurias pačios ir dažė. Dažė naminėmis spalvomis, taigi vaduodamos vien savo skoniu, kuris čia nebuvo niekuo varžomas. Dažė jas tokiais dažais, kurie joms tiko. Dabar gi juostoms austi mūsų mergaitės perkasi fabrikų darbo medžiagą, perkasi tokių dažų bovelnas, kokios yra sankrovoje, o fabrikų bovelnos daugiausia kaitrių, rėkiančių varsų. Ir mūsų audėjos ne tik kad jas priverstos yra pirkti, bet ir gadina savo ingimtąjį skonį. Be to, naujose juostose pažymėtinas ne tik spalvų skonio nustojimas, bet ir, deja, prastesnis raštas. Žodžiu sakant, naujose juostose, kad ir yra jos vis delto gana gražios, pastebjami kaž-kokie negeistini apsireiškimai, kažkokie nauji disharmonijos elementai, kaž-kokios svetimos antplūdos. Geriausiai tai matyt šioje parodoje sulyginus tas dvi senąsias gražias juostas su naujausiomis p-lės Kailiūtės plačiomis juostomis. Kaip anos senos charakteringos tomis tautinės lietuvių dailės ir tikrojo artizmo žymėmis, tai šios charakteringos tais negeistinais apsireiškimais. Paimkime spalvas: į kaitriai raudonus siūlus matome inaustus raudonai-rasalinius — visai neestetiškai, arba per tamsesnių varsų vidurį inaustus nei iš šio nei iš to irgi raudonų siūlų posmas. Taip-pat ir raštas: užuot gražaus komplikuoto senovės paišinio — langelių matome bet kaip viena linija mestus brukšnelius ir tiek: to apgaivoto subtelingumo, kuris senovės juostose iš kiekvieno brūkšnelio spraudžias, nematai čia visai. Tęnai (senovės juostos) buvo tvėrimas, čia gi labjau mechanis darbas, darbas amatninko, ne dailininko. Tęn buvo dailės pietizmas — čia formų ignoravimas. Žiūrint į tas p-lės Kailiūtės juostas tikrai stebėties reikia, kad ji turėdama tokį gražų pavyzdį, kaip ta šimtametė juosta, gražų ir iš spalvų suderinimo ir iš rašto — nei viename, nei antrame dalyke nepasekė to pavyzdžio. Gaila, labai gaila, nes p-lė Kailiūtė, norėdama, galėtų labai gražių ir tikrai lietuviškų juostų priaustų.

kų juostų priausti.

Taip-pat ir senesni audimai (ypač Suvalkų gub.), dabar jau beveik neaudžiami, ir gi neturėjo stiprių, rėkiančių spalvų.

Žiurstai, kurių parodoje labai daug, visi maž-daug jau naujesnio darbo — paskutinių dviejų dešimčių metų. Varsos parinktos jau čia taip pat kaitrios ir jų suderinimas kartais jau perdaug drąsus. Žiurstai audžiami dviem vyriausiais lietuvių raštais: tulpėmis ir roželėmis. Ineinant dabar pas mus „madon'' tautinėms tulpėms, kiti mano, kad tai vyriausias lietuvių ornamentikos motivas. Bet iš mūsų žiurstų ir kitų audimų aiškiai matyt, jog lygias teises su tulpėmis turi mūsų liaudies dailėje ir rožės; rožių rašto yra, gali sakyt, per pusę. Pažymėtinas čia vienas skirtas tarp seniau austų žiurstų ir dabartinių. Seniau audė juos juostomis: tulpjų (arba rožių) juostelė ir kokio nors išilgai nesukomplikuoto rašto juostelė ir vis taip pasimainant. Dabar gi audžiama ant lygaus lauko (fono) viena tulpė greta kitos, kartais taip tirštai, kad lauko beveik ir nematyt. Tulpėse matyt šitokia evoliucija: senesnio rašto tulpės siaurutės ir pailgos, naujesnės gi tulpės labjau išsiskėtusios, platesnės, lyg labjau pražydusios.

Iš juostų atsižymi savo dailumu ir tikrai artistine verte keturios juostos p-lės Martos Raišiukytės iš Tilžės ir juostos ir kaklaraiščiai p-lės Merkevičiutės (Mariamp. ap.) ir p-lės Jonelytės iš Traškūnų (vėliau atsiuntus jai savo darbelius, katalogan jie neintraukti). Ypač gražųs p-lės Jonelytės darbo kaklaraiščiai. Jų spalvų suderinimas tiesiog stebėtinai gražus. Jonelytė — tikra dailininkė ir jos darbeliai gražiausi gal šių metų liaudies skyriuje. O tiems visokiems šilkiniams ir nešilkiniams kaklaraiščiams, kuriais rišasi mūsų inteligentai, kur prie jų ir sulyginti! Tikrai turėdami tokias audėjas galėtume apsieiti be Kauičių ir Alšvangų.

Pažymėtina taip savo dailumu, taip ir savo, taip sakant, muzėaline vertybe Vilniaus lietuvių gimnastų juosta. Tasai pirmas mūsų „sakalų'' būrelis įsitaisė sau, būtent, savišką uniformą, prie kurio pridera ir vienodos spalvos ir rašto lietuviškos juostos apsijuosti ir tokios pat, tik plonesnės, juostelės rankovių ir kaklo užgaliams apsiūti.

Labai gražios ir originalės dvi tavolinės (altoriui užtiesti) iš Pilviškių bažnyčios, Suvalkų g., gražiai lietuviškomis tulpėmis ant balto lauko išaustos. Pilviškio bažnyčioje išviso yra trįs tokios tavolinės. Nykstant vis labjau senovės rėmų darbo audiniams, būtų labai svarbu, kad užsiliktų jos ateičiai: būtų tai originalis mūsų industrijos pavyzdis. Geriausia tam vieta būtų būsimasai mūsų Liet. Dailės muzėjus.

Iš audimų pažymėtini šie. Buločiūtės (Kalvarijos ap.) audimas, atsižymi gražia kompozicija, gaila tik, kad šonuosna inpinti kažkokio svetimo paišinio audimai gadina bendrą įspūdį. Taip pat išsižymi savo originaliu raštu Ratušinskiutės (Naumiesčio ap.) audimai: smulkutis jų raštas labai maloniai glosto mūsų akį. Taip pat indomųs Muraškytės (Marijampolės ap.) audimai ir priejuostės.

Žymiai matosi tarp audimų du dailininko Antano Jarosevičiaus kompozicijos divonėliu, ypač vienas — maišytas su secesijos styliumi.

Kiek nuvargusi, įvairių įvairiausių žiūrstų, audimų ir juostų margumynus bežiūrėdama, mūsų akis tikrai pasilsi staltiesių ir arbūtų kambaryje. Balta čia, švelnu taip. Staltiesių daugiausia atsiųsta iš Ežerėnų ap. per dr. Bukantą. Visos jos atsižymi rašto gražumu ir švelnumu. Bet štai kas jose pažymėtina, tai nemokėjimas sutaikinti lygiai rašto ir labai ne gražus, nelygus susiuvimas. Čia tai tikrai apsileidimas, daugiau nieko. Tingi mūsų audėjos didesne doma prižiūrėti galų, sutaikinti vieną pusę su antra — ir tuo gadina savo gražų darbą. Taip pat yra labai graži, tik negražiai susiūta Begoniutės (Gegužino par., Vil. gub.) staltiesė.

Abrūsų atsiųsta gražių. Gražiausi tai Gervienės iš Užpalių (Ukmergės apskr.) ir Šaduikytės iš Salako (Eežerėnų apskr.). Taip-pat paminėtinas abrūsas Vinčiunytės (Švenč. apskr.) darbo; jos atsiųstas yra taip-pat vienas platus audimas, indomus tuo, jog yra vienintėlis parodoje platus audimas, austas ant pagerintųjų staklių (visi kiti susiuvami); p-lę Vinčiunytę turime paminėti dar, kad ji yra vienintėlė Švenčionių apskrities audėja, kuri ir pernai ir šiemetai atsiuntė liet. dailės parodon savo darbelių.

Iš kitų darbelių pažymėtinos kaišytos lovatiesės Gaidienės iš Užpalių; jos darbai pasižymėjo jau ir pernai ir net gavo L. D. d-jos dovaną.

Gaila, kad šie metai beveik nėra abrūsų su mazgytais senovės užgaliais, kurie taip-pat turi savišką lietuvišką raštą ir stylių. Abrūsų su tais užgaliais išviso suradau šioje parodoje vos dvejetą. Ar aptingo mūsų moterėlės ir mergelės ar pritruko kantrybės švelnesniems darbeliams dirbti?! Tikrai nuliūsti reiktų, jei taip būtų. O kitokio paaiškinimo tuo tarpu nebrandu.

Iš medžio darbų, kurių yra šie

metai ne kiek, visų-pirmiausia pažymėtini taip dailės žvilgsniu, taip senumu šitie: 1774 metų padarytas verpstukas (Debeikių Venelavavičienės dovana L. D. dr-jai) ir 1839 metų verpstukas, abu iš Debeikių (Ukmergės ap.). Jų ornamentika begalo švelni ir turtinga. 1774 m. verpstukas indomus dar tuo, kad jame pasitaiko žvaigždžių motivai. Tas motivas nuolat sutinkamas Zakopano styliuje. Aišku, kad tai negali būti Zakopano intaka, nes tais metais, kaip tas verpstukas buvo raižytas, apie Zakopano stylių niekas nieko ir negirdėjo. Tą stylių, kaip žinome, sutvėrė ir ištobulino žemaitis Vitkevičius. Bene mūsų tat žvaigždės ir papuolė Zakopanan. Na, bet tiek to. Ne tame svarbumas. Svarbumas tame, jog mūsų raižinių stylius yra savas, mūsų stylius, ir stylius begalo gražus ir turtingas. Labai stylingas yra dar naujo darbo verpstukas iš Gegužino parap., Vilniaus ap., — Jono Bėgonio darbo, taip pat švelniai išraižytas; indomu dar du verpstuku: vienas iš Žemaičių (Lazd. Pelėdos atvežtas) ir vienas iš Suvalkų gub. Jų stylius labai vienas antram panašus, bet visai skiriasi nuo ukmergiečių ir vilniečių verpstukų styliaus.

Indomi ir graži Jono Zaravičiaus abrusinė, gaila tik, kad jos gražų lietuvišką stylių gadina viršutinė pusė, išpjaustyta kažkokio renesanso kombinacijomis.

Baigiant aprašinėti šį skyrių reikia dar būtinai pažymėti labai indomius paišinius laiškų poperiams. Jų yra bent keliolika. Tų paišinių raštas toks subtelingas, kad tik stebėties reikia. Kiekvienas lapelis vis kitokių motivų, betgi iš bendrojo savo styliaus neiškrypsta. Motivai paimti iš marškinių išsiuvinėjimų ir kitų mūsų liaudies meno apsireiškimų.

Kaip Jarosevičiaus kryžiai (beje, yra dar gražių Pr. Masiulio nutrauktų kryžių) lietuvių architektūrai, taip šie paišiniai tikrai galės būti pamatu mūsų ornamentikai, pavyzdin sienų ir lubų apvedžiojimams, arba porcelenos išdirbimams.

Bendras įspūdis iš liaudies skyriaus begalo smagus. Smagu matyt, kad tokių turtų esama Lietuvoje. Jei mokytų dailninkų skyriuje, kur yra gražių dalykų, **Lietuvos** ne kiek težymu, — tai čia ji, jos menas — prabilą į mus savo galėje. **L. Gira.**

(„Viltis.")

NAUJOS „LIETUVIŲ KOMEDIJOS".

Komedijos karikatura: 1) V. J. K..o „Mamos nedasupta", dviejuose atidengimuose, ir 2) to paties autoriaus „Šliūbas su viržiu", viename atidengime.

Nors mes dar ir neturime nei nuolatinio teatro, nei savo keliaujančių teatrališkų trupų, bet aktorių pas mus nestinga. Kiekviena lietuvių draugija turi savo „dramatiškas jiegas", kurios garsina draugijos, kaipo dirbančios „visuomenės ir dailės" labui, vardą ir didina jos išdą. Vargiai rasis kur-nors tokia draugija, kuri nerengtų „teatrų". Ir tai statomi scenon kartais ne bile kokie, bet klasiški veikalai. O kartais — tai kas papuola. Išpildo tų veikalų roles, tų draugijų „dramatiškos jiegos", kurios pasiima sau visas aktorio-artisto pretenzijas. Nors mes gyvenatarp kulturiškų tautų, tačiaus pretenzionalizmas pas mus, rodos, vos tik pradeda žydėti. Kiekvienu sezonu didžiausia dalis spausdinamų lietuvių laikraščiuose korespondencijų „praneša apie buvusius vaidinimus. Kad apie patį vaidinimą maža kas rūpinasi, tai tapgi nestinga faktų. Korespondentai paprastai savo korespondencijose pabriežia, kad „sulošta gerai, apie ką liūdijo publikos delnų plojimai". Ir kurgi ne! — ta publika tik ir gali spresti apie lošimo atlikimą. Brooklyne pereitu sezonu statant Byrono „Kainą" buvo išdalinta publikai net tam tikros kortelės tuo tikslu, kad publika pažymėtų, kaip jai „patiko" to veikalo vaidinimas. Nu, ir jei publika pasakys, kad jai patiko, tai taip ir turi pasilikti. Mat mūsų vaidinimų kritikas, tai publika, o jos išreikšta „kritika" — tai delnų plojimas.

Turbut ta publikos opinija besivaduodamas p. K...s ir parašė savo „dvi komediji": „Mamos nedasupta" ir „Šliūbas su viržiu". Jei jau dabar mes kalbame apie žmonių tuštumą, apie jų dvasinį bėdinumą, tai ką reikėtų apie juos bepasakyti, jei būtų vaidinamos panašios, kaip augščiau paminėtos „komedijos", kaip p. K. Kad autorius nežino kas tai yra drama abelnai, nei kas yra komedija, tai aiškiai matoma iš šitų jo veikalėlių. Apie tų veikalėlių turinį nei nerašysiu, nesa nei vienoje nei kitoje turinio nėra. Nepakaktinas komedijai, ra. Nepakaktinas komedijai nei-gi sakysime — Raulo bulvių skutimas ir Jadvygos bei Miko meilinimasis. Jei tokio sužieto užtektų, tai visi mūsų korespondentai galėtų būti taipgi ir dramaturgas. **J. B—lis.**

PRANEŠIMAS NUO „AUŠROS" DRAUGIJOS.

Jau dveji metai praėjo, kaip „Aušros" draugija paplatino savo tikslus ir didesnę atidžią atkreipus į žmonių švietimo reikalus, pradėjo rengti nemokamas viešas skaityklas ir knygynus, prie to ir vakarines mokyklas.

Radus tame dalyke mūsų visuomenės pritarimą ir pati daugiau prityrimo ingijus, dabar inkurė naują skyrių Chicagos taip vadinamame Town of Lake miesto dalyj, taip kad dabar bus skaityklа, knygynas ir vakarinė mokyklа — viena senoj vietoj, 3149 So. Halsted str., antra Town of Lake 1800 — W. 46th str. kampas Wood štr. Mokyklose bus mokinama:

1) Lietuvių kalbos.
2) Anglų kalbos.
3) Aritmetikos.
4) Historijos ir Geografijos.
5) Braižimo.
6) Pradinio mokslo skaityti ir rašyti.

Mokytojai kompetentiški žmonės savo dalyko žinovai; mokestis už lekcijas visiems prieinama.

Žieminis mokyklų kursas prasidės rugsėjo 2 dieną ir tęsis iki gegužio 15 dienai 1913 m., su dviem pertraukom, būtent, vieną savaitę Kalėdoms ir vieną Velykoms. Atsiradus pakankamam mokinių skaičiui bus galima inkurti ir dieniniai kursai. Geistina, kad norintįs mokytis pradėtų nuo pradžios ir lankytųsi akuratingai, tuo ir mokytojams darbą palengvintų ir patįs mokiniai galės daugiau pasinaudoti, daugiau pramokti.

„Aušros" Švietimo Komisija:
V. Miszeika,
A. Kvedaras,
A. Lalis.

KLAIDOS PATAISYMAS.

Pereitame „V. L." num. žiniose „Iš visur" įsiskverbė paklaida. Paminėdami apie franeūzų kompozitoriaus Jules Massenet mirtį ir apie jo kompozicijos veikalus priskyrėme jam dvi trumputi operi: „Pagliacci" ir „Cavaleria Rusticana". Tuodu veikalu priklauso italų kompozitoriams. Tik tuo laiku, kuomet parašyta minėtų veikalų kompozicijos bei kuomet tie veikalai pasirodė, Jules Masseñet sutvėrė, taipgi vienaveiksme, operą „La Navarraise" su intermezzo.

ANGLEKASIŲ ATIDŽIAI!

Šiuomi pranešu gerbjamiesiams vientaučiams anglekasiams, kad niekas nevažiuotų į West Virginia kasyklas, nes čionai dabar einasi dideli streikai Cabin Creek Johston ir Coal River srityse; apygardėse Penn Creek jau 4 mėnesiai, kaip eina streikas.

J. G.

POLITIŠKAS APSKELBIMAS.

Woodrow Wilson Tarifo Planas.

Woodrow Wilson, Chinų Demokratiškas kandidatas ant prezidento Suvienytų Valstijų, kuris rašo knygoje „Histofy of the American People", kad chinai yra atsakantesni, kaipo darbininkai, negu tie emigrantai, kurie atkeliauna iš Europos, Rusijos, Italijos ir tt. Dabar sako, kad jis žada biskį po biskį naikinti akčižą.

Štai yra prilyginimas pasakos apie daktarą, kuris ketino nupjaut žmogui koją, bet kada žmogus tam priešinosi, tada daktaras sakė, kad jisai pjaus tik po biskį, ne ant syk.

Woodrow Wilson, demokratų kandidatas ant prezidento, kuris myli daugiau chiniečius, negu kitus ateivius, žada užmušt Amerikos pramonę, po šmotuką vienam sykiuj. Žinoma, tas reiškia numažinimą darbininkams mokesties, už tai, kad jeigu numažintų arba visai nuimtų akčižą už tavorus, pargabenamus iš Europos, tai čionykščiai fabrikantai turėtų numažinti mokestis savo darbininkams arba būtų priversti visai uždaryti savo fabrikus, už tai, kad visoki tavorai būtų partraukiami iš Europos, kur daug pigesnis darbininkas ir visokis ten išdirbamas tavoras, negu kad Amerikoje.

Demokratų kandidatas pristoja prie atidarymo rubežiaus, bet viešai apie tai bijosi kalbėti. Jisai žada numažnti akčižą po biskį: vienu tarpu biskį, o palaukėjus vėl ir tokiu būdu prieitų prie to, kad čionykščio darbininko mokestis būtų lygi su Europos darbininko. Tada darbininkas su savo šeimyna būtų priverstas šauktis prie miestiškų prieglaudų maisto, pagalbos ir tt. taip kaip visados buvo laike demokratško prezidento laikų.

Wilsonas gal gavo savo nuomonę nuo chiniečių, kurie tokiais būdais elgėsi su savo kriminalais nupjaudami jį po biskį, po biskį, pakol visai nenumiršta. Tokiu pat būdu ketina jisai elgtiesi su akciža, numažinti ją po biskį, kolei visai padarytų ją liuosa.

Prezidentas Taftas ir Republikonų partija, kuri nominavo Taftą, kaipo jų kandidatą ant prezidento, yra tame visai priešingi. Republkonų partija nori, kad čionykštis darbininkas turėtų protekciją. Jie nori, kad akciža ant Europos tavorų liktų taip, kaip dabar yra. Jie nori, kad čionykštis darbininkas būtų geriau apmokamas, negu kitur.

Visi ateiviai, o ir kiti ukėsai, kurie nori, kad visados čionai būtų geri laikai, be abejonės balsuos už prezidentą Taftą ir už protekciją Amerikos pramonės.

JONINĖS.

Keturių veiksmų drama, garsaus vokiečių dramų rašytojo G. SUDERMANO, *versta K. Puidos.*
Pusl. 143. Čienа 45 centai.

Ši drama lošiama jau beveik visų civilizuotų tautų teatruose. Ji yra gilaus turinio ir nepaprastai švelnaus styliaus. Biednos lietuvės mergaitė tapo užauklėta turtingo vokiečio namuose. Mergaitė paskiaus dasižino, kad jos motina yra girtuoklė ir valkata. Reiktų rodos sekti paskui prigimtus ryšius ir eiti pas savo motiną. Bet čia ir apsireiškia žmogaus silpnybė: Mariutė išsižada savo motinos, išsižada savo numylėtimo ir pasilieka pas vokietį, kuriam turi atitarnauti už išauklėjimą. Tai gi Mariutė seka didelį principą, būtent išpildo savo pareigą linkui žmoniškumo, nors per motinos kraują peržengia. „Joninės" bus lietuviškos scenos papuošalu, kur jąs tinkamai ir prisirengę suloš.

DRAMOS.

Jaunas mūsų dramų rašytojas, K. PUIDA, *davė šiame veikale tris dramas: Rūtų vainikas. Mirga. Undinė. Čienia 30 centų.*

Visos šitos dramos imtos iš lietuvių gyvenimo tai historijos. „Rūtų vainikas" gal bus kiek sunkesnė scenai, bet tai puikiai dramatizuota legenda, kaip vieno didžiūno giminė pražuvo už pražūdymą mergaitės nekaltybės. „Mirga" yra jau žinomas historiškąs atsitikimas, kaip pasišventusi ant mirties mergaitė išgelbėjo Lietuvos D. K. Vytautą iš kalėjimo. Kaslink „Undinės", tai šita undinė yra turtinga rusė mergaitė, kuri atėmė Lietuvai jauną inteligentą ir išviliojo Siberijon. Šios dramos yra puikus indėlis mūsų scenos repertuaran.

VISUOTINOJI
HISTORIJA

Satyriškai parašyta senojo ir naujojo pasaulio historija. Čienia 60 centų.

Šitą storoką kningaitę galės su nauda perskaityti net ir studentai. Bet jau šiaip skaitytojai, tai ją skaitydami turės ir naudą ir linksmą zobovą. Čia satyros ir juoko formoje yra paminėti visi svarbesni pasaulio atsitikimai, tautų karės, perversmai. Užgriebta kiek ir „lietuvių politika". Tekstas padabintas paveikslėliais. Skaitytojau! Skaityk tą kningą, juokis, nors daugeliui kam ir netikėk, nes atmink, kad tai juokas. Bet historiškus vardus įsidėk. Jau jie tai tikri.

J. J. PAUKŠTIS & Co.
120 GRAND STR., BROOKLYN, N. Y.

TAUTIEČIAI.

Išrinktas speciališkas Lietuviškos Emigrantų Šelpimo Draugijos ir patvirtintas valdiško Commissioner'io ant Ellis' Island, užėmiau vietą atstovo virš minėtos draugijos.

Taigi, Tautiečiai, jieškodami pagalbos emigracijos reikaluose (kaslink sulaikymo ant Ellis Iland, važiuojant į Lietuvą arba iš Lietuvos), kreipkitės prie manęs, o mano prideryste bus pagelbėti visuose reikaluose, kiek galima.

Su pagarba
Jonas H. Stankevičius.
Offisas: Slovanik Immigration Home, 436 West 23rd str., New York, N. Y.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

J. Motiejaičiui: — Likusią dalį vertimėio, vieną paveikslėlį ir „Meilės dianą" gavome. Vertimas — geras. Paveikslėlio adr neperžiūrėjome. Kaslink dainelės, tai jos neišspausdisime, nes apart dailių žodži joje nėra nieko, ko poezijoje privalo būti. Rašinėkite žinutes. Sekasi neblogai ir vertimai. Tik ant šito reiks ilkogo laiko priprasti prie literatūros styliaus ir lietuviškos gramatikos.

NAUJI RASTAI.

Les Annales des Nationalitės, bulletin de l'office Centras des Nationalitės. Paris. Už birželio-liepos mėn. 1912.

Lietuvių Vartotojų Draugijos, pagal 1912 m. anketas. Parašė P. K. Pusl. 32. aina 7 kap.

Kova už laisvę arba kaip Prūsijos žmonės sau konstituciją iškovojo. Pagal vokiečių raštus parašė Burnots. „Birutės" išleidimas. Tilžė. 1912 m. Ppusl. 72.

Mamos nedasupta (dviejuose atidengimuose) ir Šliūbas su viržiu (viename atidengime), dvi komediji. Spektaklis artistams mylėtojams. Parašė V. J. K...s. Išleista lėšomis Autoriaus. Waterbury, Conn. 1912 m. Pusl. 16. Kaina 10c.

Garnys N7.

JOVARUI AUKOS.

Newark, N. J. Dr. J. J. Kaškiaučius $2, Z. J. Kaškiaučienė $1, T. Kaškiaučius 50c., P. Vėbra 50c.
Viso ..... $4.00.

New Haven, Conn.: Juozas Butkus $1, Zopija Albertina $1, Juozas Baltruaitis $1, Jurgis Trečiokas $1, Motiejus Vokietaitis 50c. Viso $4.50.

Grand Rapids, Mich. A. M. Margis D. Greičaitis, P. Greičaitis, M. Snabaitis, P. Jakimavičius, A. Blazevičia, J. Birgelis — po 25c.
S. Karsokas — 20c.
J. Mickevičius, M. Kilikevičius, J. Martišius, A. Badzevičia — po 10c.
Viso $2.35

PAGAUKITE VAGĮ!

Pagaukite Juozas Zinką, paeina iš Lietuvos, Radziunų kaimo, Alyto val., Kalvarijos pav., Suvalkų gub. Gyveno pas mane ir pavogė 3 žiedus ir laikrodėlį (ziegorėlį); viskas vertės $96 Jis yra didelio ugio, aukštos kaktos, aiškiai lietuviškai, moka biskį ir angliškai. Kas pamatys tokį ar sužinos ir man praneš, duosiu dovanų $10.

Juozas Bacevičia,
86 North 1-st St., Brooklyn, N. Y.

Pajieškau savo tetos, Barboros su sūnum Jurgiu Rakickienė. 13 metų kaip Amerikoje ir girdėjau, kad persiskyrusi su vyru. Ji paeina iš Suvalkų gub., Naumiesčio pav., Plokšių par., Blagoslovenstvos vals., Vaiguviškių kaimo. Turiu labai svarbų reikalą. Ji tapi ar kas kitas malonės duoti žinią šiuomi adresu:

Juozapas Lideka,
89 Franklin str., Paterson, N. J.
(37)

Reikalaujam atsakančio kepėjo (bekerio). Darbas visados. Atsišaukdami reikalaukit platesnių informacijų po šiuo adresu:

P. Petrulis ir Vl. Petronis,
502 Joseph Ave., Rochester, N. Y.

REIKALINGAS

ZECERIS tuojaus prie statymo lėgaus teksto. — Atsišaukit pas Universal Ptg Co., 227 Linden St., Scranton, P.

Severos vaistai yra tam, kad turi padėti kovoje su liga.

Tuojautes

Tikras vaistas nuo mėšlungio viduriuose, trydos, liuosų vidurių, cholerinos, vasarinės ligos ir vidurių gėlimo pas kudikius, privalo buti laikoma po ranka visuomet, nes prireikus reikia jo turėti tuojaus.

Severos Vaistas nuo Trydos

(Severa's Diarhoea Remedy)

Suteikia palengvinimą ir pagerėjimą to budo ligose. Jis yra neapsieinamu kiekvienuose namuose, ypatingai gi ten, kur vaikų yra.

Kaina 25 centai.
50 centų.

Severos Gydomasis Tepalas

(Severa's Healing Ointment)

yra patariamas kaipo geriausias naminis vaistas gydymui žaizdų, įsidrėskimų, atmėjimo, vočių, nusiplikinimų ir apskritai nuo visokių odos sužeidimų. Kaina 25 centai.

Virszutiniai alsavimo takai

Papuola slogoms delei staigios atmainos šilumos, arba del intraukimo naktinio oro užsišaldymo, bet pasveikimas tuojaus įvyks jai pasigelbėsi

Severos Tepalu nuo Slogu

(Severa's Catarrh Balm)

Jis malšina uždegimą, gydo gleivinę plėvę, išklojančią nosies vidų ir gražina visa į normalį padėjimą.

Kaina 25 centai.

Severos Vaistai yra pardavinėjami visose aptiekose. Žiurėk ar tau duoda tikrus. Jai tave aptiekininkas jų neturi, rašyk į

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

PIKNIKAS! PIKNIKAS! PIKNIKAS

TMD. 53-ra kuopa, iš Rochester, N. Y. parengė pakniką dailiausiam iš visų parke, tai YAKIS FARMOJ. Tai yra plačiausis parkas, gulintis tarp žaliuojančių laukų ir vaisingų medžių. Atsibus Nedėlios dieną 1 Rugsėjo (Septebre) prieš Laber Day. Prasidės nuo 10 val. iš ryto ir trauksis per visą dieną. Grieš puikiausia muzika net iš Peterburgo. Bus parūpinta puikiausių gėrimų ir užkandžių ir invairių zobovų.

Svečiai važiuodami imkite Clifford Ave. gatvekarį ir važiuokit kolei vež, kai privažiuos prie galo linijos, tai rasite TMD. kuopos pikniką.

Įžanga dovanai.

Širdingai užkviečia TMD. 52 kp.

Komitetas.

Pajieškau savo draugo Juozo Augštakalnio. Paeina iš Suvalku gub., Senapilės pav., Klebiškio gmino, Butkiškių kaimo. Apie penki metai kaip iš Lietuvos. Jis pats ar kas kitas maloněkit pranešti šiuo adresu:

Domininkas Vilkas,
911 St. Clair Ave., Sheboigan, Wis.

Pajieškau Juozo Benderio. Pirmiaus gyveno Herrin, Ill., turėjo savo namą, dabar nežinau kur gyvena. Jeigu kas jį žinote ar jis pats prašau pranešti, nes turiu labai svarbų reikalą.

Antanas Ripinckas,
28 Ten Eyck Str., Brooklyn, N. Y.

NAUJA KNINGA.

Cunard Linija išleido naują knygą, 24 puslapių didumo. Su paveikslais ir aprašymais visokių vietų kur laivai nueina. Kninga gražei išžiūri ir verta pamatyti.

Prisiųskite vieno cento markę ant adreso:

The Cunard S. S. Co. Ltd.,
21 State str., New York, N. Y.
o apturėsite kninga.

ATIDARYTA

Didžiausis pasaulėje teatras.

Ateinantį subatos vakarą bus atidarytas Hippodromas ant aštunto sezono su visais naujais lošimais, kurie vadysis „Under Many Flags" (Po daugeliu vėliavų). Šis naujas veikalas peržiūrėtas per Arthur Voegtlin; Stage grupavimas ir muzika vedama Mr. Wm. J. Wilson; drama rašyta ir statčius per Mr. Carroll Fleming. Muzika pristatyta per Mr. Manuel Klein. Scena daro neišpasakytą įtekmę. Voegtlin, kurio namas pasigarsinęs kaip augščiausias lošimo namas New Yorke ir geriausia turintis intekmę. Per visą vasarą daugybė žmonių dirbo ant šio garsaus teatro prirengimo po priežiūra Mr. Voegtlin. Kaip titulas parodo tai daugybė žemių bus perstatoma su atlankymu visokių žeme su pritaikymu muzikos prie kiekvienos šalies. Penkiolika scenų ir baletų susideda į „Flowers of the Nations" (Tautų gėlės), bus rodoma ir visas parodymas naujas.

ANT PARDAVIMO.

Noriu parduoti tris lotus „Linden Township"; mano užmokėta viskas. Parduodu pigiai, priežastis pardavimo liga ir renguiosi važiuoti į Lietuvą. Atsišaukite:

120 Grand str., Brooklyn, N. Y
(37)

Parsiduoda Bučernia. Labai puiki vieta, apgyventa vien lietuviais. Biznis yra išdirbtas, jau septyni metai sukako kaip toj vietoj biznevoju. Priežastis pardavimo: nusipirkau farmą ir onriu apsigyventi ant savo locnos žemės. Kurie manote priimti mano gerą velijimą ir pirkti šitą bučernią, atsišaukit arba atsilankykit pas:

J. Dadzevičia,
450 Keap str., Brooklyn, N. Y.
(39)

KRAJEVI KAPLIERIAI.

Krajevi sškapleriai pargabenti iš Lietuvos, parsiduoda po 25c. tuzinas; agentas prabas prisiunčiam už dyką.

Trejonka (Treios Devinerous) visiems žinoma Palangos aptiekoriaus, parsiduoda po 25c. pakelis arba bertainis svaro. Pardavikams duodam 3 svarus arba 12 pakelių už $1.50.

Popieros del laiškų rašymo, su visokiais pasveikinimais ir su tam pritaikintomis dainelėmis ir su gražiais kvietkais ir su visokiais paveikslais, parsiduoda 12 popierių su konvertais už 20c. 6 tuzinai už $1.00.

1000 popierių, be konvertų $5.00,
1000 popierių su konvertais $6.00.

užlaikom visokių kningų ir visokių pavinčavonės išlaidimų, altorelių ir visokių stainelių. Agentams duodam gerą nuošimtį nuo visokių tavorų.

Adresuokit:

K. J. Intas,
P. O. Mox 1724 New York, N. Y.

Dalina Turta

Sveikatą ir Drutumą DOVANAI!

7,000 egzemplioriy tos garsios knygos

"DAKTARAS"!

Kiekvienas apturės tą knygą, kuris tik atsiųs keletą stampų už prisiuntimo kaštus.

TA KNYGA kiekvienam reikalinga, kaip jaunam, teip senam, ženotiems ir nevedusiems, vyrams ir moterims; ji butinai reikalinga turėti kiekvienam užaugusiam lietuviui kaip Amerikoje, teip Canadoj, Anglijoj ir Lietuvoje, biznieriams ir visiems darbininkam žmonėms!

Kad esi nesveikas, ir vargina kokios silpnybės, bet nori pasiliuosuoti nuo ligos jungo, k a d nereikėtų vilkti, tad atsišauk lietuviškoje kalboje.

NORS GYDEISI su kokiais patentuotais vaistpalaikiais, arba bobiškais daktarawimais kaip ir pas šundaktarius lupikus gydytojus, kurie nuplėšia didelius pinigus, o ligą dar labiau užsendina ir aršiau padaro!

BET NENUSIMINK,

kad jau buk yra neišgydoma liga. Tikram moksliškam specialistui daktarui ir pažiuusios ligos yra išgydomos. Jei tik teisingai nori but išgydytas, tad kreipkis žodžiu ar raštu klausiant rodos prie:

PHILADELPHIOS M. KLINIKO.

Jeigu Klinikos daktaras speciališkai pripažins, kad Tave gali išgydyti, tad gali tikėti, jog apturėsi nuo profesionališko daktaro gydymą ir pritaikytas, speciališkai sutaisytas liekarstas, kurios kaip tukstančius teip ir tave gali paliuosuoti nuo ligos jungo, šviežiai užpuolusių arba ir užsenėtų visokių ligų, teip-pat nuo: išberimo spuogais, nležėjimo kuno, negero kraujo, silpnų ir nesveikų nervų, skaudėjimo ir svaigimo galvos, nedirbimo ir užkietėjimo vidurių. Nuo saužagystės sėklos nubėgimo, nerimastingumo abelno ir ligiško nusilpnėjimo, skaudėjimo strėnose, kojose bei rankose ir sąnariuose, kosėjimo, skrepliavimo—bronchitis, visokių slogų, inkstų ir užsikrečiamų paslaptų ligų ir kitų, kurios tik vaginimui žmonių užpuola, visas išgydomas ligas. BE PEILIO. BE OPERACIJOS.

UŽ TAI Philad. M. Klinika geriau ir greičiau už kitus teisingai visokias ligas gali išgydyti, kad vartoja kiekvienam ligoniui speciališkai sutaisytas liekarstas iš naujausių ir seniausių, didžiausių mokslinčių profesorių išrastus medikamentų.

Philadelphios M. Klinika yra oficiališkai paties gubernatoriaus legalizuota.

VYRAI ir MOTERIS, reikalaudami kokios nors rodos, ateinant arba rašant visada adresuot reik teip:

The PHILADELPHIA M. CLINIC
1117 Walnut St. Philadelphia, Pa.

Ateinantiems asabiškai ofiso valandos yra šios:

Nuo 10 iš ryto iki 4 po piet.; Nedėl. nuo 10 iki 12. Utarn. ir Petn. nuo 6 iki 8 vak.

SKAITYTOJAMS.

Gerbjamieji „V. L." skaitytojai, kurių prenumerata užsibaigė ir gavote paraginimą, maloněkite atnaujinti, nes kitaip būsime priversti sulaikyti laikraščio siuntinėjimą. Tiems, kurie gavo paraginimo kortele, šis numeris yra siunčiamas paskutinis, iki atnaujinimo.

Pasarga: Permainant adresą, pirmiausia parašykite senąjį, o paskui naują. Visada reikia rašyti kuoaiškiausiai vardas, pavardė ir gatvės arba basko numeris, o tuomi palengvinsite administracijai darbą ir išvengsite daugelio nesusipratimų.

„Vien. Liet." Adm.

MŪSŲ KELIAUJANTI AGENTAI.

1. Mūsų keliaujantis agentas K. Wilkevičius, pas jį galite užsisakyti „Vienybę Lietuvninkų" ir seni skaitytojai atnaujinti išsibaigusią prenumeratą, duoti užsakymus ant kningų.

2. Mūsų keliaujantis agentas P. Pilėnas šiomis dienomis lankosi po Pennsylvanijos valstiją. Pas jį galite užsisakyti „Vienybę Lietuvninkų", ir seni atnaujinti prenumeratą, užsisakyti knigų ir klausti patarimų apie siuntimą piningų ir pirkimą laivakorčių (šifkarčių).

3. J. Digrys, mūsų keliaujantis agentas visose Suvienytose valstijose Amerikoje.

J. J. Paukštis & Co.,
120 Grand st., Brooklyn, N. Y.

„Vien. Liet." išleistų knygų

Katologas.

Adomas Mickevičia	15
Ar socijalistas gali būti kataliku?	10
Augis darbininkų judėjimo Lietuvoje	15
Apuoko sapnai	15
Anatemos knygelė	10
Apie kūno išlavinimą	15
Albumas lietuviškas, parodos Paryžiuje 1900 m.	40
Apleka Dievo (Aprašymas iš padavimo XVIII amžiaus	50
Baltrus Turazeris. (Drama trijuose veiksmuose	20
Dangus ir žvaigždės. Populiariška lekcija iš astronomijos	10
Davatkų gadzinkos	10
Dangaus augštumas ir žmogaus senumas. Anykščių šilelis	20
Darbininkų kalendorius 1904 m.	15
Eglė žalčių karalienė. (Drama 5-se apsireiškimuose)	15
Emigracija. Apysaka iš emigrantų gyvenimo	20
Gyvenimas Genavaitės	50
Gudri našlė. (Juokažaislė dviejuose veiksmuose)	15
Ggutė. (Eilės)	10
Girtuoklių Adynos	10
Graudus Verksmai	10
Herbertas Spenceris Trumpa peržvalga jo philozophijos	15
Istorija Septynių Mokytojų	50
Idėja ant mėšlyno. Apysaka mūsų dienų	10
Vytauto prisieka. Paveikslas, didumas 27½x21½	30
Vienybės Lietuvninkų 25 metų sukaktuvių Jubilėjinė knngelė (su 57 paveikslais	50
Žemių dulkės. (Labai akyva apysaka)	50
Ženybos Paikių Miko	10
Žmogus, (J. Akuratero apysaka	15
Pamokinanti aprašymai iš gyvenimo žmonių	20
Sausio devinta	15
Švedų liaudies švietimas	25
Senkaus Jurgis	15
Šviesa Dievo dienos tamsybėje	35
Tamsybės Guolis	10
Užsistanavik ant to gerai	15
Vargdieniai. (Apysaka iš baudžiavos laikų)	50
Vilius Tell. (Drama 5-se aktuose	30
Valkata	10
Vilkų Lizdas. (Apysaka iš Kryžiuočių laikų)	35
Mokslinčius Tvardauskas	50
Miškas vis smarkiau degė	15
Maskoliai 1612 metuose arba Jurgis Mikalovskis	50
Našlaitė. (Apysaka eilėmis)	10
Pasikalbėjimas apie dangų ir žemę	25
Parsidavimas ir pelnas	10
Paveikslai (Dvi apysakos)	15
Palemonas ir Giržduta. (Apysaka eilėmis)	20
Puota — Nuskintas žiedas. (Dvi apysakos)	10
Pagieža — Jurgis Durnelis. (Dvi apysakos)	25
Pirmoje Gegužės Sapnas	15
Ponas Bartkus. (Eilės)	10
Pažvelgus atgas. (Romas)	$1.00
Palocius ežero dugnuose. (Trijų Apdaryta	$2.00
Abi drūtai apdarytos į vieną tomą	$4.00
Lietuvių tauta. Tomas I	$1.50
Apdaryta	$2.00
Lietuvių tauta. Tomas II	$1.75
Apdaryta	$2.25
Abu tomai apdaryti į vieną	$4.25
Lietuviškos dainos iš visur surinktos	$2.00
Lengvas dūdas, pačiam per save pramokti rašyti	10
Mythai, pasakos ir legendos žemaičių	50
Mūsų Dielės. (Per ką Lietuva ken-	
Kaip valstiečiai kovojo už žemę ir laisvę	15
Kaip apsivesti ir laimingai gyventi	15
Kaip darbo žmonėms išsiliuosuoti	10
Keletas žodžių apie lietuvius ir naudingi pamokinimai	15
Knygelė dėl lietuviškų kareivių	

KIŠENINE KNYGA.

dėl kirpėjaus arba siuvėjaus paišymui kvormų ir kirpimui vyriškų drabužių. 50 puslapių. Gražiai apdaryta. Prekė $4.00

Tokia pat knyga del moteriškų drabužių. Prekė $4.00.

Amerikoje	10
Laima ir planetos	25
Lietuvos Istorija Knyga I	$1.50
Apdaryta	$2.00
Lietuvos Istorija. Knyga II	$1.50
Intekmė dantų ant žmogaus gyvenimo	10
Juozas Arch. Sodietis—deputatas Anglijoje	10
Jonas Kriktytojas (Penkiaveiksmė tragedija su prologu)	30
Juozapas Koniuševskis arba kankinimas Unijotų	25
Kabalas	10
Kėkštų Simas. (Apysaka iš ūkininkų gyvenimo	10
Kainas. (Misterija. Trijuose aktuose)	25
Kaip Sicilijos kaimiečiai kovojo už savo tiesas	10
Kur mūsų išganymas?	25
Kunigija ir švietiška valdžia	15
Keletas minčių apie mirties bausmę	10
Istorija apie gražią Katriuką	10
Istorija katalikų bažnyčios	$1.00
Iš po budelio kalavijo ir Kajimas (Dvi apysakos)	30
Išgriovimas Kauno pilies. (Drama 4-se apsireiškimuose)	20
Iš bažnyčios istorijos	10
Iš kur atsiranda nusidėjėliai?	10

J. J. Paukštis & Co.
120 Grand str., Brooklyn, N. Y.

LABAI SVARBUS PRANEŠIMAS

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje nuo 1-os dienos liepos mėnesio 1912 metų įveda **skyrių pašalpos ligoje.** Tas skyrius yra labai svarbus netik dabar gyvuojančioms susivienijime kuopoms, bet ir pašalpinėms draugystėms, kurioms daug geriaus ir naudingiaus yra, prisidėjus prie Susivienijimo, vesti pirmyn savo narių šelpimo darb pagal vienodą tvarką ir iš vieno centro.

Pagal naują, SLA. narių priimtą ir XXII Seimo užtvirtintą konstituciją. **Susivienijimas Lietuvių Amerikoje** mokės kiekvienam nariui pašalpos ligoje po $6.00 sevaitėje per pirmąsias 15 sevaičių ligos ir po $3.00 per sekančias 15 savaičių ligos. Taip pat moteris gaus pašalpą ant lygių su vyrais visose ne nuo palago paeinančiose ligose, o palage gaus vienu sykiu $6.00.

Mokestis į tą skyrių — 30 ceentų mėnesyje.

Įstojimo mokestis į skyrių pašalpos ligoje: nuo 18 iki 30 metų amžiaus — $1.50; nuo 30 iki 35 metų amžiaus — $3; nuo 35 iki 40 metų amžiaus — $4 nuo 40 iki 45 amžiaus — $5; nuo 45 metų augščiaus — $6.

Prie skyriaus pašalpos ligoje gali prigulėti visi sveiki Susivienijimo Lietuvių Amerikoje nariai; visi naujai prisirašantie prie susivienijimo, į apsaugos skyrius, gali taip-gi prisirašyti ir prie skyriaus pašalpos ligoje.

Pranešdami apie tai, kviečiame prie šios pažangios tautiškos organizacijos, t. y. prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, visus lietuvius ir lietuvaites. Norintie įstoti, kreipkitės prie vietinių kuopų, o kur tokių nėra — tverkite naujas. Visokias informacijas galit gauti iš Centro. Rašykite šiuo adresu: **Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, 307 W. 30th street, New York, N. Y.**

TELEPHONE 1295 GREENPOINT.

P. BUTKUS

LIETUVISZKAS GRABORIUS

(UNDERTAKER)

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius.
Karietos laidotuvėms, veseilioms ir krikštynoms.

Mano gyvenimo Ofisas atidaras DIENĄ IR NAKTĮ.

213½ Berry Str. Brooklyn, N. Y

Branch Office: 48 Hudson Ave.

LIETUVIAI KREIPKITĖS REIKALE PAS LIETUVĮ.

Clix Cigarettes

SUMAIŠYTA ĮVAIRAUS KELETO TAUTŲ TABAKO

10 Cigaretu už 5c

Tuose cigaretuose indėta didžiausia vertybė, kokios niekas ligi šiol neindėjo.

Tabakas padarytas žmonių, kurie turi pilną pažintį apie įvairių kraštų tabako lapus.

KIEKVIENAME PAKELIJ RASITE KUPONĄ. RINKITE JUOS.

Už dešimtį tokių kuponų gausite vieną pakelį CLIX cigaretų dovanai. Pas visus pardavėjus.

5¢

LIGGETT & MYERS TOBACCO CO.

Eikime ant kolonijų.

Tik viena iš geriausių ir sveikiausių gyvenimui vietų — tai ant ukės. Oras yra vienas iš geriausių ir teisingiausių daktarų. O kur gi galetų buti sveikesnis ir čystesnis oras, kad ne ant ukės.

Ar-gi negeriau buti pačiam savininku, negu dirbti pas kitą kur fabrikoje. O kiek susižeidimų ir mirčių visai bereikalingų pasitaiko bedirbant fabrikoje. Ir kas iš to viso mums bepalieka?

Yra parinkta vieta dėl lietuvių kolonizacijos, rytų krašte. Ta visa vieta užima 9 pavietus New York Valstijos, 7 pavietus New Jersey, 3 pavietus Conn. ir 3 pav. Mass. valstijos. Yra tai vieta, kur visų minėtų valstijų kampai į kruvą sueina. Tą vietą mes sujungę, aprinkome dėl lietuvių koloniją, kurioje jau ir yra bandoma lietuvius apgyvendinti. Pirmiausia kolonizaciją pradedame Putnam pav. ir Orange pav. Čia yra labai gražios vietos ir labai tankiai išvedžiota geležkeliai.

Norintieji pirkti arba parandavoti ukes Lietuvių Kolonijoje, kreipkitės pas:

A. M. MARTUS
120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

o mes jums prisiųsime knygą su mapa ir visokiomis informacijomis apie ukes-farmas.

Mūsų aptiekorius yra lietuvis

FRANAS URBONAS

Visi, kurie jieškote sveikatos, galite ją apturet.

Musu aptiekoriaus vaistai (liekarstos) ir gera roda parodys tikrą kelią in sveikatą : : : : :

SU PAGARBA FRANAS URBONAS

151 Metropolitan Ave. cor. Berry st.) BROOKLYN, N. Y.

"Look Out! You'd better take care of Yourself"

Galvos skaudėjimas, gerklės sope, skaudėjimai krūtinėje, šonuose, pabrinkę muskulai ar kitoki slogų ženklai neineis i sunkų padėjima jeigu vartosi

Dr. Richter'io PAIN-EXPELLERI

sulyg to, kaip yra nurodyta ant pakelių; 25c. ir 50c. už bonką. Sergėkis pamėgdžiojimų ir klastavimų, žiūrėk tik kad butų **Inkaras** ir mūsų vardas.

P. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Pillės yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

VIENGENČIAI!

Remkime savo rašytojus, — skaitykime ir loškime puikiausią lietuvių kalboje tragediją

„RUTVILE"

Žemaittijos mergelę, parašytą V. Nagornoskio. Labai smagi pasiskaitymui, o ant scenos tai tikrai kerėjančiai išrodo. Kningutė illustruota. Kaina tiktai 40c. Piningus siųskite ekspeditoriaus adresu:

J. Galinaitis,
418 S. Pacas str., Baltimore, Md.

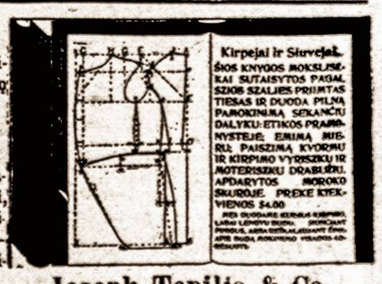

Joseph Topilis & Co.
195 Norman ave., Brooklyn, N. Y

DIDELIS LIETUOS ŽEMLAPIS.

Su etnografijos sienomis. Atspausdintas ant dailaus, slidaus popieriaus, keliose spalvose. Tikras pagražinimas sienos kiekvieno lietuvio stubelės. Pirmutinė dar tokio didumo mapa lietuvių kalboje.

Parsiduoda musu knygyne, tik po 50 centu.

Pasiskubinkite kiekvinas įgyti tą ŽEMLAPĮ ir pamatyti surašytas visas LIETUVOS vietas. Turime nedidelį skaitlių exempliorių. Šiuo adresu:

J. J. PAUKŠTIS & CO.

120-124 Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Telephone 1331

Nik. P. Zelwis

Lietuviškas graborius.

Išbalsamuotojas ir laidotuvių Direktorius. Karietos laidotuvėms, vestuvėms ir krikštynoms.

Ofisas ir gyvenimas:
1034 Bank Street, Waterbury, Conn.
Lietuviai, kreipkitės reikale.

Telephone 854 W. Williamsburgh.

Williamsburgh BATHS.

F. TEITELBAUM, savininkas.

Rusiškos ir Turkiškos

PIRTYS

274 South First Street,
(tarpe Havemeyer street ir Marcy Ave)
BROOKLYN, N. Y.

Perėjo in nauias rankas ir viskas gerai prižiurima. Užeikite ir persitikrinkite. Moterims kiekvieną utarninką.

DIDIS GYDYTOJAS

Dr. IGNOTAS STANKUS, M. D.

Dr. Stankaus locnas namas, vertės $75,000, kuris randasi ant geriausios gatvės Philadelphijoje.

Vienatinis tikras lietuvis daktaras Philadelphijoje, įrengė savo locną **medicališką kliniką ir naminį ligonbutį** savo locname name. Gydo visokias ligas: vyrų, moterų ir vaikų. Kurios ligos negalima išgydyti su lekarstomis—daro **visokias operacijas.** Turi šimtais padėkavonių už išgydymą, kelias ir čion talpina:

Širdingai dėkavoju gerbiamam daktarui Ignotui Stankui už išgydymą. Per septynius metus sirgau, turėjau širdies, galvos ir vidurių skaudėjimą. Taipgi kentėjau didžiaus skausmus prieš atmainą oro. Kuomet atsišaukiau prie savo tautiečio daktaro ir jis per prisiuntimą gyduolių mane išgydė. Išlaikau tukstančius kartų širdingą ačiu. JURGIS MYKLASEVIČIA, P.O. Box 508, Foxcroft, Maine.

MOTĖJUS MIKALAJUNAS sako taip:— Nors da aš visiškai neišgijau, bet su džiaugsmu siunčiu širdingą padėkavonę didžiam gydytojui Ignotui Stankui. Visos gyduolės, kurias man prisiuntė iš Philadelphijos į Angliją, yra labai naudingos. Turėjau aš užsenėjusią akių ligą, kaip tai: akių skaudėjimą, niežėjimą, biljojimą šviesos, sulipimą blakstėnų iš anksto ryto ir tt. Taipgi turėjau ir odos ligą, niežėjimą ir išbėrimą. Jau dabar visiškai baigiu išgyti ir turiu nodėją, kad nuo pirmo prisiuntimo gyduolių liksiu sveikas. Anglijos daktarai negalėjo manęs išgydyti. Todėl visiems ligoniams patariu kreiptis prie daktaro Stankaus. Mano adresas: 73 Bread st., Edinburgh, Scotland.

AŠ JONAS URBAITIS, P. O. Box 122, St. Clair, Pa., dėkavoju savo tautiečiui daktarui Ignotui Stankui už išgydymą manęs. Dirbdamas mainose buvau labai blogai apsirgęs, net vietiniai daktagai atsisakė mane išgydyti. Kuomet nuvažiavau pas Dr. Stankų, jis priėmė mane į savo naminį ligonbutį ir rupestingai storojos dieną ir naktį, idant mane išgelbėti iš tos ligos. Pertą galybę mokslo ir didelės storonės mano tautiečio daktaro, mane iškarto nuramino, nuo pirmos dienos pajutau, kad jau gynu, o, per 7 dienas likau visiškai išgydytas ir sugrįžau sveikas į savo namus.

Puritan, Pa., P. O. Box 167, Guodotinas daktare, Ignatius Stankus, duodu jums žinoti, kad nuo jųsų gyduolių juntu sveikiau, bet da visiškai neišgijau, dėlto prasau prisiųsti daugiaus gyduolių, kad galėčiau greičiau pasveikti. Jau dabar juntu, kad mano kojos yra valesnės ir užmirusios gįslos pradeda atgyti. KAZIMERAS JANIŠAUSKAS.

Tos padėkavonės yra patalpintos su pavelijimu pačių pacijentų.

Visi serganti šaukitės prie daktaro Stankaus ypatiškai arba per laišką, be skirtumo, kaip toli gyventumėt, o apturėsit širdingą radą ir pagelbą.

Daktariską rodą duodu dykai ypatiškai ir per laiškus.

Dr. IGNATIUS STANKUS, M. D.
1210 So. Broad St., - - Philadelphia, Pa.

Ofiso valandos: Iš ryto nuo 9 iki 1 po pietų ir nuo 7 iki 9 vakare. Šventadieniais nuo 1 iki 4 v.

Tos padėkavonės yra ištirtos ir teisingos.

Žmijecznikas yra tikrasis Lenavki Tiktai Groblewskio

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERŠALIMO, REUMATIZMO, STRĖNŲ SOPĖS, SAUSGĖLŲ, KAKLO, GALVOS SUKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pasigelbėti, nejieškok rodos pas kokius nemokintus žydelius ar kryžiokus savo priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai parašyk pas savo locną vientautį, reikalaudamas tikrų, grynų ir gydančių vaistų — pas

ALBERTĄ G. GROBLEVSKĮ.
Plymouth, Pa.

garsų dirbėją „Lenkiškų ir Lietuviškų gyduolių", o persitikrinsi, kad neiškleisi veltui ir ant apgavysčių savo sunkiai uždirbto cento.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tiktai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kudikių, vyrų ir moterų.

„Lenkiškai-Lietuviški" vaistai jau tukstančius padarė sveikais — išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS ligas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažintį.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojaus pagelbos, aprašyk savo negerovę, aiškiai ir su smulkmenomis, pridėk 2 centu ant atsakymo laiškui, o niekuomet to nesigailėsi. Adresas:

Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

SAULE

Du-kart nedėlinis laikraštis

Smagiausias lietuviškas laikraštis visoje pasaulėje.

IŠEINA kas UTARNINKĄ ir PĖTNYČIĄ

Prenumerata kaštuoja:

Amerikoj Ant viso meto $2.50 / Ant pusės meto $1.25 / Ant ketverčio meto 65c.

EUROPOJE Rosijoje ir Lietuvoje $3.50 / Anglijoj ir Skotlandijoj 15 sh. / Prusuose 15 markių.

MĖNESINIS RAŠTAS

Linksma Valanda

IŠEINA APIE 15 D. KOŽNO MĖNESIO.

Talpinasi visokių gražių Istorijų, Pasakų, ir t. t.

PRENUMERATA:

Amerikoje ant viso meto tik $1. Rosijoje $1.50. Anglijoje 7 sh. Prusuose 7 mk.

☞ Kas užsirašo "SAULĘ" ir "LINKSMĄ VALANDĄ" ir pilnai užsimoka, tai abu raštu gauna per visą metą už $3 in Ameriką, in Rosiją $4.50, in Angliją 7 sh. ☜ Priek tam pilnai užsimokėję skaitytojai kas metas gauna DOVANĄ puikų Kalendorių.

W. D. Boczkowski & Co.
520-522 W. South St.
MAHANOY CITY, PA.

Tel. 2334 Greenpoint.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS
pas PETRA A. DRAUGELĮ.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vynas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veseilių. Nepamirškit šios atsakančiausios vietos, o busit užganėdinti.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

Teisingiausia Lietuviszka Agentura

PARDUODU LAIVAKORTES

ant geriausių ir greičiausių Laivų, keleiviai visados bus užganėdintais.

SIUNČIU PINIGUS

į visas dalis svieto kuo-greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kaucija $30.000.)

Teipgi Pinigus priimu kurie nori pasidėt dėl apsaugojimo ir ant kiekvieno pareikalavimo jūos sugrąžinu.

PIRMOS KLIASOS HOTELIS,

Skaniausi ir sveikiausi visoki gėrimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8—R)

Telephone 2762 Greenpoint.

Daktaras Brandšteinas

Turėjęs praktiką Europoje 18 metų, dabar Brooklyne, N. Y., atidarė ofisą:

103 So. 2-nd Str., kampas Berry Str.

Gydo naujausiu budu ligas vyrų, moterų ir kudikių. Specialistas prie ligų chroniškų (įsisenėjusių).

Valandos priėmimo ligonių: **Iš ryto nuo 9 iki 10; vakare nuo 6 iki 10.**

Bischoff's Banking House

287 Broadway — **Kampas Reade Gatvės**
New York N. Y. — Telefonas: Worth 2822

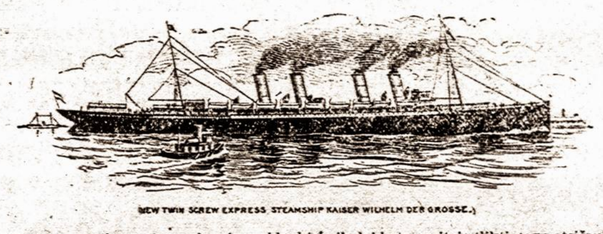

(NEW TWIN SCREW EXPRESS STEAMSHIP KAISER WILHELM DER GROSSE.)

Kas reikalauja teisingo patarnavimo ir nori kad jo reikalai butų greitai atlikti, tegu atsišaukia

Seniausį Bankinį Namą. Uždėtą 1848 m.

$100.000 (šimtas tukstančių dolerių) yra mųsų kaucija sudėta į rėdišką kasą.

Pinigus siunčiame į Krajų kuo greičiausiai. Pinigus visų krašty išmainome pagal kursą. Pinigus priimame ant procento ir išduodame ant pareikalavimo. Šipkortes parduodame ant geriausių garlaivių visų Linijų į ir iš Krajaus už pigiausią kainą. Pasportus dėl keliaujančių į Krajų parupiname. Daviernastis padarome pigiai ir visas kitas rejentališkas popieras su paliudijimu Konsulio. Atjieškojimą dalių atliekame kuoteisingiausiai.

Atidaryta: kas dieną iki 6 vakare.
Subatoje iki 8 val. vakare. Nedėlioje nuo 10 iki 12 val. ryte.

Nepamirškit

Tautiško Namo!

Erta, daili salė mitingams, veselijoms, teatrams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEIGA.

A. RAZUTIS
101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

Jonas S. Lopatto

Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvys advokatas pabaiges Pennsylvanijos Universitetą), užsiima varymu provų visuose teismuose.

Offisas rumuose 47-48-49 Bennet Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENN'A.

Office Phone	Peoples 37
„	Bell 47
Residence	Peoples 1100

THE LACKAWANNA

Parankiausei geležinkelei Europon keliaujantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir perveža pasažierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų anglinių kelias).
Trumpiausis kelias į Buffalo.
Tiesiai į Scrantoną ir Anglių Sritį.
Tarpe New Yorko ir Buffalo penki traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, Chicago ir Vakarų keturi traukiniai kasdien.
Tarpe New Yorko, St. Louis ir Pietvakarių, kasdien.
Tarpe visų vietinių Punktų nuolatinis ir parankus susinešimas.
Artymesnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas:

Lackawanna Railroad
George A. Cullen,
Passenger Traffic Man'r
90 West Street, N. Y.

Tel. 651 Greenpoint.

Daktaras Jonas Misevičia

VIENATINIS TIKRAS VYRIŠKAS DAKTARAS LIETUVIS BROOKLYNE.

Gydo Visokias Ligas; taipgi dar pabaiges kursą Didžiausiame Palaginiam Hospital (N. Y. Lying-in Hospital).

272 Berry Street, Brooklyn, N. Y.
Prie So. 2-nd Street.

PRIETELIAI LIETUVIAI.
12 dideliu ir 12 mažu,

H. B. ROSENSON,
817—819 Grand St.,
Telephone, 1103 W'msburgh
BROOKLYN, N. Y.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina $18.00

Bennett Typewrite yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuoja teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universališkais, raktais, teip kaip mašinos už $100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirto plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

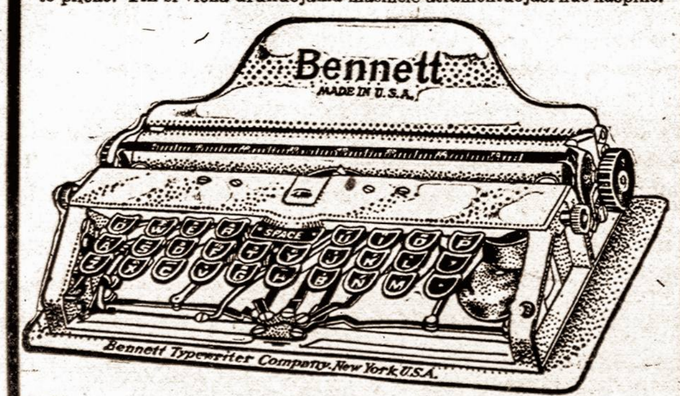

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriopose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėta į labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra netiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Pauksztis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

Rusiszkai Amerikoniszka Linija.

Vienatinė be persėdimo Linija tarpe Amerikos ir Rusijos.

8 d. į Rotterdamą		11 dienų į Liepojų		Išplaukimas iš New Yorko.			
III klasa	$33	III klasa	$35	Birma	Sep: 7	Kursk	Oct. 5
II „	48	II „	50	Russia	Sept. 21		
I „	65	I „	75				

Del smulkesnių žinių kreipkitės in mųsų agentus ir centrališką kontorą

A. E. JOHNSON & CO. General Passenger Agents.
27 BROADWAY. NEW YORK CITY, N. Y.

PATENTS

promptly obtained OR NO FEE. Trade-Marks, Caveats, Copyrights and Labels registered. TWENTY YEARS' PRACTICE. Highest references. Send model, sketch or photo. for free report on patentability. All business confidential. HAND-BOOK FREE. Explains everything. Tells How to Obtain and Sell Patents, What Inventions Will Pay, How to Get a Partner, explains best mechanical movements, and contains 300 other subjects of importance to inventors. *Address,*

H. B. WILLSON & CO. Patent Attorneys
Box 383 Wilson Bldg. WASHINGTON, D. C.

THE AMERICAN Prekė $7.00

Labai puiki mašina drukavojimui laiškų.

Šita mašina puikiai drukuoja, labai aiškus drukas ir dručiai padaryta, visa jos sistema gražiai sutaisyta. Ji parsiduoda po $10 dol., bet dabar ant trumpo laiko atpiginta tik už 7 dol. Skrynelė 2 dol. Kam reikalinga tank ai kilnotis, tai geriausia pirkti mašiną su skrynele, kurią pasiėmęs į ranką kaip čemodanelį, gali neštis kur nori.

Pati skrynelė $2.00
O mašina $7.00

J. J. PAUKŠTIS & CO.
120-124 Grand Str. Brooklyn, N. Y.

PUIKUS HOTELIS

Andriaus Milišausko

Visada šaltas alus, skani arielka, elius, porteris, visoki vynai ir kvepianti cigarai.

Lietuviai vietiniai ir atvažiavę iš kitur, nepamirškit šios puikios vietos.

16 Baltimore st. Wilkes-Barre, Pa.
Priešai Central Dypą

VISIEMS DEL GEROVES!

Mūsų viengenčiai skaito visokius raštus, kaip menkesnių, taip ir geresnių rašytojų, bet tankiai atsitaiko, kad randasi suvisai nėsuprantami žodžiai, kurių be tam tikro vadovėlio jokiu būdu negalima suprasti. Todėl męs kiekvienam patariame nusipirkti *Svetimų ir nesuprantamų žodžių žodynėlį,* kuris skaitytojui gali labai daug pagelbėti, susitikus nesuprantamus žodžius. Kaina tik 35 cent. Galima gaut pas:

J. J. PAUKŠTIS Co.
120 Grand s. Brooklyn N.Y.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuškos Parodos už rupestingą ir artistišką išdirbimą

KARUNŲ, ŠARPŲ, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARŠALKINIŲ LAZDŲ IR TEIP TOLIAUS.

Turiu už garbę apreikšti guodotiniems Kunigams ir guodotinoms Draugystėms, kad aš dirbu visus augščiau paminėtus daigtus **PIGIAUSIAI, TEISINGIASIAI IR GERIAUSIAI,** nes per daugelį metų užsilmdama išdirbiniais įgijau geriausią praktiką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.